Õhtuleht

Teisipäev, 24. november 2020 | Hind 1,35 €

www.ohtuleht.ee

LEHE VAHEL TEEMAKÜLJED KODU JA EHITUS!

Vida Press

TV3

TOMI RAHULA: tütre üllatus oli nii suur, et musitas ekraani

KAS VALGAS TÕEPOOLEST OSTETI HÄÄLI?

Vida Press

KORD POSITIIVNE, KORD NEGATIIVNE: kas koroonatest võib valetada?

Teet Malsroos

MIS TOIMUB EESTI KUULSAIMA TELEPERE SUHETES?

TUULI ROOSMA: „Ei oska kommenteerida.“

ARBO TAMMIKSAAR võõra naisega ehituspoes

Tiina Kõrtsini

Alates tänasest kehtib maskikohustus

Valitsus kiitis eilsel e-istungil heaks reedel kokkulepitud koroonaviiruse SARS-Cov-2 leviku vastased piirangud. Korraldus jõustub tänasest. Piirangud, mis puudutavad statsionaarsete istekohtadega siseruumides toimuvaid üritusi ja meelelahutustegevust, hakkavad kehtima laupäevast, 28. novembrist.

Kehtestatakse maskikandmise või nina ja suu katmise kohustus avalikes siseruumides, sealhulgas ühissõidukites ning teenindusko htades. Kõikjal avalikes siseruumides tuleb järgida nn 2 + 2 reeglit, mis tähendab, et koos saavad liikuda kuni kaks inimest, kes peavad teistest inimestest hoidma kahemeetrist vahemaad. Toitlustusettevõtetes ja meelelahutusteenuste pakkumise kohtades kehtib 10 + 2 reegel, mis tähendab, et rühmas saab koos olla kuni kümme inimest, kes peavad hoidma teistest kahemeetrist vahemaad.

Alates 28. novembrist võib statsionaarsete istekohtadega siseruumides avalikul üritusel osaleda kuni 400, muul juhul kuni 250 ja välitingimustes 500 inimest, kusjuures väljaspool statsionaarsete istekohtadega ala (garderoob, fuajee) võivad inimesed liikuda 2 + 2 reeglit järgides.

Avalikes siseruumides toimuvatel spordiüritustel ei tohi ruum olla täidetud enam kui 50%.

Tallinnas, Harjumaal ja Ida-Virumaal lisandub 50% täituvuse piirang ka teistele statsionaarsete istekohtadega siseruumidele (teater, kino, kirik). Huviharidusele ja -ringidele kehtestatakse grupipiirang kümme inimest, kusjuures eri grupid ei tohi omavahel kokku puutuda. Piirangud ei laiene sõjalise kaitse ja sisejulgeolekuvaldkonna tegevustele.

Viiruse leviku tõkestamise piirangute täitmata jätmisel on riigil õigus määrata sunniraha, mille maksimaalne suurus on 9600 eurot. Seda võib määrata korduvalt. Valitsuse korraldusega saab tutvuda lehel kriis.ee. **OHTULEHT.EE**

Siim Kiislerile ennustatakse riigikogus komisjoni vahetust

Riigikogu põhiseaduskomisjon pidanuks sel nädalal arutama kevadist rahvahääletuse küsimust abielu kohta, kuid viie häälega nelja vastu otsustati seda mitte teha. Opositsiooni häältega liitus Isamaa liige Siim Kiisler. „Ka minu meelest võiks abielu jäädа mehe ja naise vaheliseks asjaks, aga selleks pole vaja mingit referendumit korraldada, see on praegu juba perekonnaseaduses niiviisi kirjas. Olen korduvalt välja öelnud, et teen kõik endast oleneva, et seda referendumit ei tuleks," kommenteeris Kiisler. Mida edasilükkamine rahvahääletuse eelnõule tähendab, sõltub uuest komisjoni esimehest.

Põhiseaduskomisjoni senine juht Alar Laneman siirdus siseministriks, valitsusest parlamenti naasnud Mart Helme liitus väliskomisjoniga ja viimasest tuli põhiseaduskomisjoni Anti Poolamets, kes valiti kohe ka selle esimeheks.

„Suure tõenäosusega paneb [Poolamets] selle järgmine kord jälle päevakorda. Eks siis tuleb uuesti hääletada," ütles reformierakondlasest komisjoni liige Hanno Pevkur. Poolamets märkis, et eelnõu tuleb uuesti arutusele hiljemalt järgmisel nädalal. „Suure tõenäosusega võib ennustada, et Kiisler vahetatakse [põhiseaduskomisjonis] Isamaa fraktsiooni poolt välja," pakkus Pevkur. **OHTULEHT.EE**

UUDISED.OHTULEHT.EE

Juhataja Dannar Leitmaa
Tel 614 4013
dannar.leitmaa@ohtuleht.ee

Stanislav Moškov

JUSTIITS-MINISTER RAIVO AEG: „Ma ei ole Eesti ajakirjandust rünnanud mitte ühe sõnaga!"

Justiitsminister Raivo Aeg kiirustas eile riigikogu lsamaa fraktsioonist edasi vabariigi valitsuse julgeolekukomisjoni ega leidnud tee peal mahti peatudagi, et anda vastulause väidetele, et ta ründab ja suukorvistab Eesti ajakirjandust. Intervjuu toimus jalutuskäigu pealt.

MARVEL RIIK
marvel.riik@ohtuleht.ee

Kas oli tõesti nii, et saatsite riigi peaprokurörile sõnumi, et uurige Õhtulehe tegevust?

Ma ei saatnud sõnumit, et uurige. Ma küsisin lihtsalt niiöelda juristide seisukohta või juristide arvamust...

Peaprokurörilt?!

Noo, minister ikka peaprokuröriga suhtleb.

Sõnumiga?! Kas see ei jäta telefonioiguse muljet?

Kas telefoniga helistamine on teistmoodi? Ärge ajage kahte asja segamini. Ma ei ole kunagi Mailis Repsi kaitsnud, ma olen selle tegevuse täielikult hukka mõistnud, mis ta ametiauto kasutamisega tegi ja ka nende puhkusereisidega. Aga mis oli minu sõnum: minu meelest ei ole kaugeltki õigusriigis kohane, kui alaealisi lapsi jälitatakse kuu aja jooksul ja pärast nende laste pilte avalikustatakse. See ei ole õigusriigis korrektne käitumine.

Ajakirjandus on teinud enda sammude juures põhjalikku tööd, sealhulgas konsulteerinud, kas, mil viisil ja kui palju tohib avaldada.

Minu meelest on siin päris mitmed ajakirjanduse- ja eetikaeksperdid asunud teisele seisukohale, et ei olnud korrektne.

Tegelikult oleks saanud ka ilma lapsi jälitamata, laste piltide avalikustamiseta selle loo ära rääkida.

Jälgiti ministeeriumi bussi, mitte ei jälitatud lapsi. Seal on vahe.

(Suur ohe – M. R.)

Ühesõnaga, kas te leiate, et ründasite Eesti ajakirjandust?

Ma ei ole Eesti ajakirjandust rünnanud mitte ühe sõnaga! Ütlesin [valitsuse] pressikonverentsil, et palusin prokuratuuril uurida juriidilist hinnangut, kas laste jälitamisega võis olla sisustatud eraviisilise jälitustegevuse koosseis. See on kõik. Mitte mingisugust taotlust menetlust alustada või menetlust lõpetada.

Kas prokuratuur ise ei oleks tulnud seisukohale?

Kuulge, kas justiitsminister ei või prokuratuuriga suhelda ja küsida nende käest juriidilist seisukohta?! *(Naerab.)* Mina seisukoht on selge, Mailis Reps käitus väga valesti, see on väga taunitav, aga laste jälitamine kuu aja jooksul ja pärast nende piltide avalikustamine lehes, see ei...

Kolm päeva jälgiti bussi.

Jaa, aga kuu aja jooksul. See ei ole korrektne ega ole õigusriigiga kooskõlas. Kui te tahate õigusriigi põhimõtteid jälgida, siis ma soovitaks teil lugeda ka nende nii-öelda meediaekspertide seisukohti, kes on tauninud sellist käitumist ja öelnud, et laste toomine...

See on ju tegelikult ajakirjanduse enda koodeksis kirjas: lapsi tohib ainult siis pildistada, kui vanemad on juures.

Seal on erandid.

Laste osas erandeid ei ole. Seda, et eetikakoodeksis on selline punkt, seda ei ole te maininud mitte kuskil. Miks te sellest ei räägi?

Kõik hääled on esindatud.

Ma olen nüüd oma seisukoha öelnud. Aitäh!

JÜRI RATAS: minister Aeg ei rünnanud ajakirjandust

Peaminister Jüri Ratase arvates ei vasta tõele väide, et justiitsminister Raivo Aeg on oma väljaütlemistes vaba ajakirjandust rünnanud.

Erameediat koondav Eesti meediaettevõtete liit saatis eile pöördumise peaminister Jüri Ratasele, kus avaldas muret ajakirjanike ja meedia kriminaalvastutusele võtmisega ähvardamise pärast. Aeg palus eelmisel nädalal peaprokurörile saadetud SMSiga prokuratuuril hinnata, kas Õhtuleht ja selle ajakirjanikud jälitasid illegaalselt praeguseks endise haridus- ja teadusministri Mailis Repsi lapsi, kui nad uurisid Repsi ametiauto kasutamist.

„Eelmisel nädalal ründas justiitsminister Raivo Aeg Eesti vaba ajakirjandust telefonioigusega, lugedes avalikult ette seadusepunkti, millega võiks prokuratuur süüdistuse esitada korruptsiooni paljastanud ajakirjanikele," seisis meedialiidu avalduses. „Jüri Ratas, teie vaikimine meedia ähvardamise asjus on nõustumine. Me ootame teie seisukohta justiitsministri avalduste osas."

Peaminister **Jüri Ratas** (pildil) vastas, et ta on alati toetanud ajakirjandusvabadust, erinevates küsimustes. „Toetan seda täna, toetan seda homme. Et Eesti on ülikõrgel positsioonil ajakirjandusvabaduse osas, on hästi oluline," kommenteeris valitsusjuht Ratas meediaettevõtete pöördumist. „Nüüd, kas Raivo Aeg on kuidagi kasutanud oma positsiooni, et ajakirjandust rünnata? Ma vastan, et ei ole. Justiitsminister toob välja selle küsimuse, mis on seotud jälistustegevusega, aga ta mitte kuidagi ei ole öelnud, et tema on kuidagi andnud korralduse – ta ei saagi seda korraldust anda – prokuratuurile, et uurige nüüd ajakirjandust, vaba ajakirjandust," lisas peaminister. „Ma olen valitsuse pressikonverentsil olnud Raivo Aegi kõrval. Mulle pole kordagi jäänud sellist tunnetust, et ta on kasutanud oma positsiooni selleks."

Meriliin Ulm

Peaminister jätkas meedialiidu pöördumise kohta: „Mind huvitaks, kas ikka Eesti erameedia kogu koosseis on selle kirja teinud või ei ole. Kui on, siis vastan, et ei ole põhjust üldse karta. Eesti ajakirjandus, uuriv ajakirjandus on kindlasti vaba."

MARVEL RIIK, VILJAR VOOG

Helir-Valdor Seeder tunnustab justiitsministrit

Isamaa esimees Helir-Valdor Seedri hinnangul ei ole meediasurve tema parteikaaslasest justiitsministri Raivo Aegi suunas õigusriigile kohane, vahendab ERR. „Igati tuleb justiitsministrit tunnustada, kes nii kodanikuna kui ka ministrina oli lausa kohustatud nii käituma," kommenteeris Isamaa esimees Helir-Valdor Seeder justiitsministri SMSi riigi peaprokurörile. „Kui poliitikud ja ministrid on tähelepanu all – väga õige, aga samamoodi peab ka olema tähelepanu all ühiskonnas meedia tegevus." **OHTULEHT.EE**

KUULUJUTT: HÄÄLE EEST SAI KÜMME EUROT! „Inimestel pole midagi süüa, sellepärast müüaksegi valimistel oma häält.“

Valga poliitikud Allain ja Ester Karuse eitavad süüdistusi

KADRI KUULPAK
ARVO UUSTALU
online@ohtuleht.ee

„Kui peres on mees, naine ja valimisealine laps, siis on see juba 30 eurot. Oli kuu lõpp ning paljudele inimestele on ka kümme eurot suur raha,“ räägib töötu ema, mis ajendas valgalasi valimiste ajal oma häält müüma.

Ääremaal Valgas podiseb poliitkuulujuttude katel juba mitu viimast aastat. Selle teema on eelmiste omavalitsuse valimiste ajal väidetavalt toimunud häälteost: tasuks kümnekas või viinapudel.

Seda on kompimas käinud mitu meediaväljaannet, kuid põrkunud sama probleemiga. Olgugi et hääle eest meelehea vastu võtjat ei saa seaduse järgi karistada, ei julge nad oma nime all rääkida. On ju nende seas neidki, kes saavad sotsiaaltoetust, mida jagab omavalitsus. Nad kardavad sellestki piskust ilma jääda.

Vallavanem: see on poliitiline laim

Politsei jättis ütluste kogumise pooleli, sest küsitletavad olid joobes. Ent mõnel teisel ajal nad ei räägikski. Omavahelises vestluses tunnistavad isegi korravalvurid, et Valga on Valga – ääremaa. Vaevalt et kuuldused häälte ostmisest jääksid mõnes suuremas linnas õhku rippuma.

Õhtuleht rääkis nendega, kelle arvamus – täpsemalt hääl – huvitab poliitikuid pahatihti vaid valimiste ajal. Inimestega, kes elavad ühe kõrgema töötusemääraga maakonnas ning kellele on viinapudel või kümme eurot ristikese ja allkirja eest kõva valuuta.

Valgas elava töötu Irina (nimi muudetud) sõnul pakuti talle võimalust teenida kümme eurot, kui ta hääletab keskerakondlase ja ettevõtja Allain Karuse või tema erakonnakaaslasest tütre Ester Karuse poolt.

Kaheksa kuud tagasi Valgas toimunud võimupöörde tulemusel valiti vallavanemaks Ester Karuse. Ta ütleb, et jutud, nagu oleks hääli ostetud, on poliitiline laim: „Kindlasti ma ei näe häälte ostmisel mõtet. See läheks ju kalliks maksma, tõsiselt.“

Nii et kõik hääled on saadud ausal teel? „Ma usun küll, jah,“ vastab Ester Karuse. „Mina ei ole kellelegi viina jaganud ega maksnud hääletamise eest. Olen ainult šokolaadi jaganud.“

Valga vallavolikogu liige Allain Karuse ärritub Õhtulehe kõne peale. „Kolm aastat on möödas valimistest, millest me räägime? On vaja vana s*tta keerutada siis või?“ küsib ta. „Saaks ainult mustata ja normaalseid inimesi poriga üle valada.“ Ta ütleb kirjalikus vastuses, et tegu on oponentide pahatahtlikkuse või isegi kuriteoga.

Hääle eest pudel odavat viina

Päev hiljem räägib Allain Karuse rahulikul toonil, kuidas ta tervitas inimesi valimiste eel hommikul kell viis lihakombinaadi väravas. Õhtul kell kaheksa lõppes vahetus mööblivabrikus. Ta soovis sealt väljujaile head õhtut. Nii see Valga rekordarv – üle 1000 hääle! – tema sõnul tuligi.

Kohtume Algisega (nimi muudetud) tema räämas maja taga. Tuppa ta ei kutsu. Aknaklaasides olevad praod on teibiga üle tõmmatud. Kuu lõpul pole viinarahaga priisata – Algis naerab, et on ühe õlle joonud.

Ta räägib, kuidas teda on viimastel omavalitsuste valimistel rohkem kui korra meelitatud Karuste poolt hääletama. „Te valisite siia [2017. aastal] seda volikogu. Autoga viidi poodi, osteti mulle viin. Öeldi, et Allainil on hääli küll, anna Estrile.“

Algis tundis roolis olnud autojuhti. See ei olnud poliitik, kelle poolt tuli hääletada. „Ega mul ole vahet, kelle poolt hääletada. Nad tasusid, mina hääletasin. Nagunii ei sõltu minust midagi,“ ütleb ta ja kinnitab, et tema hääl läks Ester Karusele.

Mis marki viin oli? „No ikka see Eesti oma. Nad kallist ei hakka sulle ostma, [sain] kõige odavamat!“ naerab Algis.

Staažikas turvatöötajagi tunnistab, et kolme aasta tagustel valimistel oli nii mõndagi kahtlast. Ta ei soovi oma nime öelda, sest kardab tööd kaotada. Turvatöötaja viibis valimiste ajal kultuurimajas, kus oli valimisjaoskond. „Mikrobussiga, punane Volkswagen oli, vooris sinna inimesi. Igasugu joodikuid. Purjus inimesi ei pidanud ma sinna laskma. Nad ütlesid, et [Allain] Karuse tõi neid ja andis [hääle eest] pudeli viina,“ meenutab ta.

Lehega rääkinud ei kuulu erakonda

Valgalastega peetud kohtumiste ja vestluste kokkuvõtteks võib öelda, et hääli nooliti sotsiaalmajanduslikult haavatavas olukorras olevatelt inimestelt: töötutelt, alkoholiga pahuksis olijatelt ja elu hammasrataste vahele jäänutelt. Õhtulehega rääkinud elanikud ei kuulu ühtegi erakonda. Hääletamine käis ausõna peale. Õhtulehe allikate sõnul ei pidanud nad valimissedelist telefoniga tehtud fotot kellelegi ette näitama.

Töötule Irinale tutvustasid võimalust hääletamise eest raha teenida tuttavad mees ja naine. „Need, kes mulle seda võimalust pakkusid, on normaalsed inimesed. Ilmselt pakuti neile häälemüümise võimaluse tutvustamise eest tööotsa või raha, aga mina seda ei tea,“ ütleb ta.

Irina kinnitab, et teab mitut inimest, kes tegid südametunnistusega kompromissi ja võtsid kümme eurot vastu. „Kuulsin inimestelt, et algul öeldi, et hääletage Allain Karuse poolt, aga pärast öeldi, et võib ka tema tütre Estri poolt.“

Rahaliselt raskes seisus Irina, kelle abi vajab ka täisealine tütar, ei võtnud enda sõnul pakkumist vastu. Tema tuttav aga väidab, et Irina olevat seda siiski teinud, lihtsalt häbenevat tunnistada.

Kuigi Irina mõistab raha eest hääle müümise hukka, julgeb ta ajakirjanikele nimeliselt mainida vaid oma täiesealist tütart, kellele pakuti samuti kümmet eurot. Ta kinnitab, et jutt käib konkreetselt kümnest eurost, mitte viiest või 15st.

Nimesid mainimata räägib Irina ka mustlasperest: „Nägin ise, kuidas minu lähedal elav mustlasnaine ja tema valimisealised tütar ja poeg istusid kultuurimaja juures tumesinisese-mustapoolsesse autosse. Selle juht oli umbes 50aastane. Järgmisel päeval ütles mustlasnaine, et nad said hääletamise eest kokku 30 eurot.“

Irina ütleb, et räägib häälteostmisest seetõttu, et tema ja ta pere elu ei tohiks suunata inimesed, ka on valskusega võimule saanud. Tema sõnul on Valgas ka varasemate valimiste ajal meelehead pakutud. Küll mitte talle endale. „Kurb on see, et paljudele inimestele oli see lihtsalt tehing, lihtne raha teenimise võimalus. Arvatakse, et nagunii ei sõltu nende häälest midagi ja tehakse, mida tahetakse,“ sõnab Irina.

Kümne euro teooriat kinnitab ka Valgas elav töötu Igor (nimi muudetud). Õhtulehega suhtlemise ajal oli vene keelt kõnelev mees küll alkoholi pruukinud, kuid adekvaatne. „Nad astusid Maxima juures inimestele lihtsalt ligi, ei mingit eeltööd. Minul ei ole ju isegi valimisõigust. Elan küll Valgas, aga sündisin Lätis. Seega ei saanud ma ka raha. Vähemalt viis tuttavat võtsid aga selle kümme eurot vastu. Inimestel pole lihtsalt midagi süüa, sellepärast müüaksegi oma häält,“ räägib ta.

Päeval käidi valimas, õhtul oli pidu

Kuuldused Valga eluheidikute ärakasutamisest jõudsid kolm aastat tagasi oktoobris ka sotsiaalabiameti juhataja Meeli Tuubeli kõrvu. Ta läks kohemaid tööstute aktiviseerimiskeskusesse, kus elavad sõltuvusprobleemidega ja natuke nõrgema otsustusvõimega inimesed, nagu ta ütleb.

„Näe, jälle sõitis mustlaste auto maja ette ja veetakse inimesi hääletama,“ näitas aktiviseerimiskeskuse juhataja Tuubelile.

Viimane jooksis välja, kuid auto sõitis juba minema. Ta jäi ootama meeste naasmist. Mingi aja pärast saabuski sõiduk, milles oli kolm majaelanikku. Mehed tunnistasid, et käisid valimas. Küsimusele, miks neid autoga viidi, kui valimisjaoskond on sealsamas lähedal, vastati, et pakuti lihtsalt abi.

Kas neile hääle eest ka midagi maksti või pakuti? „Mehed naeratasid, vaatasid üksteisele otsa ja ütlesid, et ei taha sellest rääkida,“ meenutab Tuubel.

Selgus, et kaks neist ei saanud üldse valida, sest neil oli vaid lühiajaline elamisluba. „Kolmas mees, kes sai valida, otsis taskust välja valimiste visiitkaardi ja näitas mulle – Ester Karuse,“ räägib ta. „Lõpetasin jutuajamise, sest mis ma neist ikka pinnin. Nad ei taha kedagi üles anda ja politseis niikuinii eitaksid, sest neil on veel kümneid asju, mida eitada.“ Õhtul toimus aga meeste toas suurem pidu.

Häälemüüjad kardavad kättemaksu

„Loomulikult kõik asjaosalised vaikivad ega soovi tunnistusi anda. Nad kardavad tähelepanu, politseid ja hilisemat kättemaksu tellijatelt, kes on neile ju „töö“ eest maksnud,“ selgitab Tuubel, miks ta räägib asjaosaliste asemel juhtunust. Liiatigi on autoga hääletamas käinud kolmiku üks liige nüüdseks surnud.

Politsei kontrollis vihjet, nagu oleks Valgas hääli ostetud, kuid menetluse alustamiseks polnud alust.

Keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo juht Mati Ombler ütleb, et ausad valimised on demokraatia alustala. „Petmine ja valimistulemuste mõjutamine väärib ühiskondlikku hukkamõistu, sest on oht, et ebaausal viisil võimule saanud inimene jätkab ka võimul olles korruptiivset käitumist ning see kahjustab terve kogukonna heaolu. Kandidaatide läbipaistev käitumine valimisperioodi jooksul tagab ka ausad valimised. Selleks peab iga kandidaat oma tegude ja sõnadega näitama, et tema jaoks pole tähtis mitte võit, vaid õiglane valimistulemus,“ paneb ta südamele.

Vihjeid korruptsioonikahtluse kohta saab politseile edastada e-kirja teel korruptsioonivihje@politsei.ee.

Hea lugeja, kui tead veel midagi häälte ostmisest, kirjuta meiliaadressil kadri.kuulpak@ohtuleht.ee

Aldo Luud

POLIITILINE LAIM: Vallavanem Ester Karuse sõnul kaasneb seoses ettevõtjatest perega paratamatult arvamus, et kõige eest on makstud. „Sellest tuleb üle olla,“ ütleb ta.

Allain Karuse tegi supertulemuse

Valimistulemustest selgub, et isa ja tütar Allain ja Ester Karuse edestasid paljusid pikaajalisi kohalikke poliitikuid.

Allain Karuse rekordilise 1089 hääle kõrval said konkurendid enamasti kümneid, isegi mitte sadu hääli. Talle järgnes häälte arvu poolest reformierakondlane Margus Lepik (309), kellest sai rohkem kui kaheks aastaks vallavanem, kuni Ester Karuse ta välja vahetas. Kolmas oli valimiste ajal Valga linnapeana töötanud Kalev Härk (294).

Neljandaks tuligi 196 häält saanud Ester Karuse, kes polnud toona Valgas tuntud isik. Ometi sai ta valimistel rohkem hääli kui riigikogu liige Uno Kaskpeit (175) ja haldusreformieelse Taheva vallavanem Monika Rogenbaum (189).

Karused edestasid teisigi häältemagneteid. Nad jätsid kaugele seljataha ligi 20 aastat volikogus olnud ja selle esimeheks saanud Külliki Siilaku ning üleriigiliselt tuntud Alar Nääme, kes on samuti Keskerakonna liikmed. Heimar Lenk, üle Eesti tuntud nimi, sai 2013. aasta KOV valimistel Valgas 508 häält.

„See, et minu isa sai palju hääli, on omaette fenomen,“ räägib nüüdne vallavanem Ester Karuse. „Kui oled ettevõtja, eluaeg Valgas elanud ja asju teinud, ka heategevusega tegelnud, siis see on loomulik. Ta oli ka uus nägu ja rahvale ikka meeldib, kui keegi erasektorist kandideerib.“ 27aastane vallavanem põhjendab enda edu sellega, et noori kandidaate oli vähe. „Olen eluaeg Valgas elanud ja kohalikus elus aktiivne olnud. Kui seda välja näidata, on kõik võimalik,“ ütleb Ester Karuse.

Võrreldes 2013. aasta KOV valimistega tõusis 2017. aastal Keskerakonna toetus, kuigi valimas käis vähem inimesi. 2013 sai erakond nüüdse Valga valla peale kokku 2356 häält, neli aastat hiljem 2790 häält. Haldusreformi käigus ühinesid Valga vallaks Valga linn, Õru, Tõlliste, Karula ja Taheva vald.

HÄÄLTE OSTMISES SÜÜDISTATUD ALLAIN KARUSE: „Kuradi debiilikute, kuradi ajuinvaliidide, kuradi tellitud kuradi lugu!“

Tere! Kadri Kuulpak siinpool Õhtulehest. Eile kohtusin Estriga [Karuse tütar, praegune Valga vallavanem] Valgas ja rääkisime väidetest, mis on meieni jõudnud seoses häälte ostmisega, et...

Tänа? Mis aastas sa elad, tütarlaps?

Kuidas palun?

Meil on 2020. aasta. Mis häälte ostmisest me räägime?

Aastast 2017, viimased kohalikud valimised.

Lapsepõlve ei taha kuhugi minna või lasteaeda?

Mis see nüüd tähendab?

Kolm aastat on möödas valimistest, millest me räägime? On vaja vana s*tta keerutada siis või?

Igatahes saan aru, et...

Ei no räägi edasi, räägi edasi, väga huvitav on kuulata.

Süsteem on siis meile teadaolevalt selline, et viinapudeli või kümne euro eest...

Kes ostis? Räägi asjast! Kelle käest, mida? Sa tahad öelda, et mina olen kellegi käest hääli ostnud? Palun tooge siis mulle tõendid lagedale. Ma ei viitsi sellist kuradi pornograafiat kuulata. Kuradi debiilikute, kuradi ajuinvaliidide, kuradi tellitud kuradi lugu! Ma võin öelda nimed ka, kes selle tellisid: Kaupo Kutsar, Monika Rogenbaum, Teresa Sale. Neil ei ole muud midagi teha enam. Monika saatis mulle maksuameti kaela juba, et Karuse maksab [oma autorendi ettevõttes] ümbrikupalka. Kus ta jõudis sellega? Nüüd ta mõtleb kuradi vana solki kuskilt välja valada.

Ärge mõelge, et hakkate nüüd A. Karuse aktsiaseltsi, mis on 93. aastast, nüüd siin maha tegema. Ärge lootkegi! Läbi! Valga lastekodus oled käinud? Mine küsi sealt, mis aastast see mees siin käib, toetab neid lapsi, teeb üritusi. Minge käige läbi Valga spordiklubid kõik, kultuuriasutused. Kes toetab neid? Kes on 90. aastast alates iga kuradi ürituse sponsor? Nüüd mingid kuradi s*tapead, on ju, tulevad kuradi kolhoosist kuskilt, haisevad, ja tahavad tulla siin kuradi Valga linna juhtima. Rogenbaumile ei mahu pähe, et ta pole eluaegne vallavanem. Püha müristus! Mine tööle, kurat!

Keda te nüüd s*tapeaks nimetate?

Kõiki inimesi, kes asju välja mõtlevad! Ma ei mõtle kedagi nimeliselt. S*tapead, raisk!

EITAB HÄÄLTE OSTMIST: „Valijate toetus tuleneb sellest, et olen elus teinud õigeid asju ja otsuseid. Olen Valgas tuntud. Ettevõtja aastast 1993, aktiivne kodanik, kes panustab kohaliku elu arendusse, sh toetab sporti, kultuuri, abivajajaid ja tegeleb heategevusega,“ räägib Allain Karuse. Aldo Luud

Ma olen Allain Karuse. Inimesed teavad Valgas, kes ma olen. Mis ma olen elus saavutanud, mis ma olen teinud Valga heaks. Näputäis klounе ei saa seda olematuks teha.

Nii et tegu on poliitilise laimuga, kui see jutt kuidagi kokku võtta?

Ma ei tea, millega on tegemist. Valimistest on kolm aastat möödа läinud ja nüüd me räägime. Lasteaias ka äkki andsin mõnele taguotsa jalaga. Saaks ainult mustata ja poriga normaalseid inimesi üle valada. Mul ei ole vaja seda poliitikat! Mille jaoks? Lootsin, et saan Valga heaks midagi ära teha. Aga näe, tambitakse ainult ei tea kuhu.

Aga aitäh praegu kommenteerimast!

Kui see lugu tuleb, ma tahan seda enne lugeda. Siin tulevad mängu advokaadid ja te hakkate maksma! Kui hakkate mu nime määrima, siis see ei ole odav lõbu. Kuradi tšortide (kuradite) ja väljamõeldud kuradi lugudega hakatakse siis kuradi s*tta valama, raisk!

Mida ütlevad väidetavad loo tellijad?

Õhtuleht kuulis Valgas toimunud väidetavast häälteostmisest, kirjutades artiklit hoopis teisel teemal. Kuidas aga kommenteerivad väiteid loo tellimisest opositsioonisaadikud, keda Karuse selles süüdistab?

Valga vallavolikogu revisjonikomisjoni liige **Monika Rogenbaum** (Isamaa) ütleb, et tahaks näha tõendeid selle kohta, et ta on Allain Karusele maksuameti kaela toonud. „Ma ei ole seda teinud. Olen teinud oma volinikutööd. Töötan eelnõude ja vallaasjadega, mitte tema erafirmaga. Pean seda paranoiliseks,“ räägib ta.

Allain Karuse sõnakasutus on Monika Rogenbaumi sõnul õudust tekitav. „Küsin endalt, kas peaksin oma turvalisuse pärast muretsema.“

Allain Karuse täpsustab paar päeva hiljem Õhtulehele, et opositsioonisaadik **Teresa Sale** (SDE) võib tema peale vimma pidada, sest ei saanud endale tasuta hoonet aadressil Lembitu 2, kus ta peab juba viimased seitse aastat toidupanka.

Teresa Sale selgitab, et esitas Valga vallavalitsusele taotluse 30 aastaks hoonestusõiguse seadmiseks, sest talle kuuluva MTÜ rendileping aadressil Lembitu 2 hakkas lõppema. „See on täiesti normaalne käitumine ühe MTÜ poolt. Seda taotlust ei rahuldatud. Volikogu võttis vastu otsuse hoone enampakkumisel müüki panna,“ räägib ta, et ostis ise hoone ära. „Sain ju väga hea lahenduse. Sain parema lahenduse kui hoonestusõigus – sain majaomanikuks. Miks ma peaksin pahane olema? Vastupidi!“

Viimane loo tellimises süüdistatu, **Kaupo Kutsar** (SDE), kirjutab vallaasjadest sageli sotsiaalmeedias. Ester Karuse ristas temaga piigid, sest ta tõi välja, et too oli volikogu liikmena heaks kiitnud otsuse anda vallavanemale auto. Ester Karuse tagastas selle hiljem. Teda esindas kurikuulus vandeadvokaat Robert Sarv.

Kaupo Kutsarile jääb arusaamatuks, miks Allain Karuse teda loo tellimises süüdistab. „Lugu saab teha sellest, millest on teha,“ arvab ta. „See, kuidas ta volikogu liikmeid kolhoosnikeks sõimas, ma ei tea... Mulle tundub, et Allain ja nende koalitsioon arvab, et otsime pidevalt, kuidas neile keerata,“ räägib Kutsar. Tema sõnul ei vasta see tõele. Ta ütleb, et kui nägu on must, ei tasu peeglit süüdistada.

REKLAAM

SAUNAUKSED
suur valik standardmõõtudes uksi laos • eritellimused
Pesuruumi ja sauna klaasilahendused
Kuulame teie soove ja leiame lahenduse
saunauks.ee
Kadaka tee 2, Tallinn
saunauks@gmail.com
saunauks.ee
tel 5656 0644

Telli ajakiri
Eesti Ajalugu kolmeks kuuks
Ja kingime Sulle ühe kuu Miniristiku ristsõnu!
Hind tellides vaid 7,5 €
Säästad poehinnast üle 35%
Kingitus!
KRISTJAN JÕEKALDA NAERUTAB KÕIKI!
Tegu on proovitellimusega, mille saad vormistada aadressile, kuhu Eesti Ajalugu veel ei käi.
Tellimine ja lisainfo: pood.ohtuleht.ee/ajalugu-mini või ✆666 2233

KRIMI

Aldo Luud

MÜTSIGA: Õnnetu püssi omanik Riho kandis kohtusaalis peale musta maski ka sooja mütsi. Taamal vahi all viibiv Theo.

Kaksikvennad astusid kohtu ette

Tartu maakohtusse jõudis mais Elva vallas Neemiskülas toimunud tapmine, mis pälvis K-Komando erioperatsiooni tõttu meedias suurt tähelepanu. Theo Varblast süüdistatakse tapmises, mille ta sooritas oma kaksikvenna Riho laokile jäetud jahipüssiga.

Theo (53) tulistas esiisade talus tuttavat 59aastast meest kaheraudsest jahipüssist rindu. Ohver suri sündmuskohal. Suvekoduna kasutatavas Kuudi talus viibis tulistamise päeval ka püssi omanik Riho, kes pidas sealsete talumeeste palvel hanedele peibutusjahti. Theogi oli varem jahimees, kuid pidi millegipärast relvaloast loobuma. Süüdistuse põhjal hoidis Riho tulistamise päeval kaheraudset jahipüssi nõnda, et joobes ja relvaluba mitte omav Theo pääses sellele ja laskemoonale ligi.

Pärast õnnetust sündmuskohal olnud tunnistaja sõnul oli laskja kas šokis või purjus. Joobes oli ka kaksikvendadele külla tulnud sõber, kes oleks vähem kui kuu pärast saanud 60aastaseks.

Vennad ei tunnista end kõikides süüdistuspunktides süüdi. Vanglast kohtusaali konvoeeritud Theo rõhub paragrahvile, mis käsitleb surma põhjustamist ettevaatamatusest. Eeluurimise käigus ei selgunud, et juhtunule oleks eelnenud tüli. Alkohol ega võimalik šokk ei õigusta aga seda, et hoovis autode vahel oleva pisikese laua kõrval lebavast surnukehast andsid politseinikele teada alles sugulased. Nad tulid kaksikvendade isa äsjase juubeli puhul õnnitlema. Tapja, olgu siis ettevaatamatuse tõttu või mitte, istus lahtise uksega kaubikus, püss kõrval, ja mõmises vaid, kui nad kohale jõudsid.

ARVO UUSTALU

Liiklusõnnetuses hukkus noor naine

Lääne-Virumaal Rakvere–Väike-Maarja–Vägeva maantee kaheksandal kilomeetril juhtus eile kell 11.40 traagiline liiklusõnnetus, mille tagajärjel hukkus 22aastane naine. Esialgse info põhjal sõitis naine sõiduautoga Škoda Rakveerst Väike-Maarja poole, kaldus seni teadmata põhjustel kurvis vastassuunavööndisse ja põrkas kokku Rakvere suunas liikunud veoautoga Volvo, mida juhtis 39aastane mees. Veoautojuht ei saanud kannatada. Ta oli kaine ning tema sõidumeerik oli töökorras. Samuti pidas juht kinni töö- ja puhkeaja nõudest. **OHTULEHT.EE**

Leo Lätti

ÜÜRILEANDJAD TÕRJUVAD ÜKSIKEMA: „Kui sul meest pole, kes siis maksab?“

KINNISVARAEKSPERT: „Kolm tuba viiesaja euro eest? See on põhjakihi hind!“

KRISTIINA TILK
kristiina.tilk@ohtuleht.ee

Lapsed lagastavad, üksikvanemad pidutsevad palju ja loomad lõhuvad?! Kui hakkasin endale kaheksa kuud tagasi uut üürikorterit otsima, ei kujutanud ettegi, et sellest kujuneb tõeline kadalipp ja üksikemana tuleb korduvalt taluda diskrimineerimist.

Minu nimi on Kristiina (33) ja ma olen 13aastase poja ema. Elame kahetoalises üürikorteris. Meil on keskmisest kassist pisem koer. Oleme pikka aega püüdnud leida ühe toa võrra suuremat eluruumi ning kui kuroonast tingitud eriolukord üüriturule väikese hinnalanguse tõi, hakkasin otsingutega tegelema.

Eos välistasin pakkumised, mille kuulutuses oli selgelt kirjas, et lemmikloom pole korterisse oodatud. Kui vastavat infot juures polnud, helistasin üle. Olin arvestanud, et võib tulla äraütlemisi. Milleks ma aga valmis ei olnud, oli see, et koerast hoopis suurem ja šokeerivam takistus üürikorteri leidmisel on üksikvanemaks olek.

„Sul raha on üldse?“

Luksust ma taga ei ajanud ja uuele kodule palju nõudmisi polnud: sobiv asukoht, soe ja puhas korter ning maja ees võimalus autot tasuta parkida. Hinnapiiriks oli 500 eurot pluss kõrvalkulud.

Kaheksa kuu jooksul tutvusin kümnete korteritega, mida pakuvad nii maaklerid kui ka omanikud ise. Põrkusin eelarvamustele ja alandavatele kahtlustustele, kas ma üksikvanemana olen ikka üldse võimelne maksma ning kust see raha küll tuleb? Toon välja mõned värvikamad näited.

Ühel kohtumisel tulistati üsna otse: „Kui sul meest pole, kes siis üüri maksab?“ Küsisin vastu: „Mis imeloom see mees on, et teda enda arvete maksmisel vaja läheb?“ Selle peale tehti suured silmad: „Kus sa siis raha võtad? Hakkad võlgu tekitama?“

Teisel korral sai telefonitsi kokku lepitud kohtumine vanema prouaga. Ta teadis, et otsin kodu endale ja lapsele (ning et meil on koer). See polnud probleem seni, kuni kokku saime. Ta küsis: „Ega te äkki hoopis narkomaan ei ole?“ Keel sügeles ironiseerima, aga viisakusest olin vait.

Neid kortereid ma mõistagi ei saanud.

Oli kordi, kui pidin üksikvanemana vastama küsimustele, mis puudutasid minu tööstaaži, võimalikku koondamisohtu ning maksehäireid ja kuulma, et ma ei ole oodatud, sest kardetakse minu suutmatust üüri maksta, sest olen üksikvanem. Ka pidi lapsega vanemast olema keerulisem vabaneda kui lastetutest üürilistest.

„Osta mööbel välja!“

Magalarajoon Tallinnas. Korter tornmajas. Asukoht ideaalne. Helistan. Saan teada, et praegu elab seal pere kolme lapse ja koeraga.

Rõõmustasin: „Lõpuks ometi leidsin korteri!“ Lootus puruneb, kui kuulen, et pere võrdub omaniku jaoks kaks maksevõimelist täiskasvanut pluss laps(ed).

Järgmises kohas raiuti mulle, et lapsed lagastavad, üksikvanemad pidutsevad palju ja loomad lõhuvad. Ma püüdsin, kuid ei saanudki selgitada, et poiss tõesõna ei joonista seintele, koer ei näri mööblit ja olen ise ka täitsa rahulik inimene. Pidin leppima, et minust maalitud pilt on just nii kirju, kui ta parasjagu on.

Kompromissina pakuti mulle, et ostaksin väija kogu korteris oleva mööbli ning maksaksin vähemalt kolmekordse tagatisraha. Korteri ühe kuu üür oli 450 eurot. Sisustuse (voodi, pliit, diivan, köögilaud, kummut ja elutoa kapp) eest küsiti lisaks 2970 eurot. Küsisin maaklerilt: „Miks te seda infot kuulutusse ei märkinud? Ma ei oleks enda ega teie aega raisanud.“ Ta vastas: „Ma unustasin…“

Hoolimata mitmest tagasilöögist neelasin oma uhkuse alla ja püüdsin jääda positiivseks. Püsis lootus, et ühel hetkel tuleb siiski ka mõni sobiv pakkumine. Karikas sai lõplikult täis, kui üks omanikest nõudis mu maksekäitumisega tutvumiseks pangakonto kuue kuu väljavõtet. Saatsin talle sõnumi: „Loobun korteristi, kuna taoline kahtlustamine, nagu oleks lapsega elav naine automaatselt potentsiaalne võlgnik, on inetu ja solvav. Küllap leiate sobiva inimese/pere.“

„Ütle, et mees on välismaal tööl,“ soovitasid sõbrad-tuttavad. Miks ma peaksin valetama? Mind on kasvatatud põhimõttega, et tasuta lõunaid pole ja võlg on väära oma. Ma pole kunagi mõistnud, miks eeldatakse, et mees naise elu kinni maksab. See on alandav.

Vähem alandav ei olnud ühe vahendaja väljaütlemine, et üksikema – ta ei teadnud, et räägin iseenda kogemusest – ei leia endale kolmetoalist korterit seetõttu, et 500eurone hinnapiir on mõeldud põhjakihile. Sellliste eluruumide omanikud eelistavat üürilisena pigem üksikut töötavat meest kui lapsega naist. Eelarvamuse tõttu, et üksikema hakkab tööst ilma jäädes või haigestudes tekitama võlgu või paluma omanikult, et ehk saab mõnda aega korteris hoopis tasuta elada, sest mujale pole minna. Iseküsimus, kas mehi siis töötuks jäämine ei ähvarda?

Jah, ma elan endiselt seal, kus kaheksa kuud tagasi. Korteri ainus miinus – puuduolev kolmas tuba – on küll säilinud. Ent omaniku inimlik suhtumine on kuldaväärt pluss.

KINNISVARAEKSPERT: omanikul on õigus valida, kellele ta korteri üürib

Pindi Kinnisvara juhatuse liige **Peep Sooman** (pildil) ütleb, et maaklerid lähtuvad sellest, mida omanik on neile öelnud, ning oma suva järgi nemad ei otsusta, kas üksikvanem sobib üüriliseks või mitte. Sooman märgib, et õiguslikult ei saa omanikku sundida üürima korterit inimesele, kes talle ei sobi.

„Üks ei taha korterisse loomi, teine lapsi. See on tingitud sellest, millised on omanike varasemad kogemused. Kui varem on juhtunud, et omanik on saanud pärast üürniku lahkumist tagasi remontivajava korteri või pidanud hakkama taga ajama tekitatud võlgu, siis on loomulik, et edaspidi ta selle sihtrühma välistab,“ selgitab Sooman.

Rolli mängib äraütlemiste juures pigem see, millise hinnaklassi kortereid üksikvanemad otsivad. „Mida odavam on pakkumine, seda rohkem on lisatingimusi. Üürileandja mõtleb nagu ettevõtja – mida odavamalt ta annab kauba, seda rohkem ta seab piiranguid, et tunda end turvaliselt. Mida kõrgemat hinda ta küsib, seda vähem ta saab piiranguid määrata.“

Rolli mängib äraütlemiste juures pigem see, millise hinnaklassi kortereid üksikvanemad otsivad. „Head asja odava hinnaga ei antagi. Kui sa tahad tuttuut autot, mis maksab 10 000 eurot, siis ei saa seda ka ju 100 euro eest kätte. Nii on ka üüriturul. See on samamoodi äri. Kes on valmis rohkem maksma, saab ka endale sobiva pakkumise,“ lisab Sooman.

REKLAAM

REKLAAMTEKST

„SÜGISEL ON ÕIGE AEG oma katus hoolikalt üle vaadata,” soovitab Lõuna-Eesti juhtiva lamekatuste ehitusfirma juht **Rein Kala.**

Enne külmade tulekut on õige aeg oma katust kontrollida

EVARI KATUSETÖÖD

FOTOD: 2X OÜ EVARI EHITUS

„Katuse kontrollimise käigus tuleb esimese asjana hinnata katuse visuaalset väljanägemist, toimimist ning vajadusel pidada nõu spetsialistiga.“

Renoveeritud kortermajad.

Fotod: 3x Ragnar Vutt (droonifotod)

Renoveeritud kortermaja katus. Foto: OÜ Evari Ehitus

Lamekatus on üks Eesti kortermajade kõige sagedasemaid valikuid. Katuse korrashoid on korteriühistu või kinnisvarahalduri oluliste tööülesannete hulgas ning võimaldab kaitsta majaelanikke paljude tekkida võivate probleemide eest, säästes olulisel määral raha.

Kuna katust maapinnalt näha pole, võib sageli juhtuda nii, et omanik või haldur avastab katusel oleva probleemi alles siis, kui olukord on juba tõsine. Õigeaegne ülevaatus seevastu pikendab katuse eluiga tunduvalt ning kokkuvõttes tuleb ka odavam.

Rein Kala ütleb, et lamekatuseid peab üle vaatama vähemalt kaks korda aastas – sügisel enne külmade tulekut ja kevadel pärast lume sulamist. Katustele mõjuvad talvel ühed ja suvel teised katuse toimimist mõjutavad tegurid. Peale külma ja sooja mõjuvad katustele veel päike, tuul, sademed, inimtegevus ja paljud muud tegurid.

„Talvel on külm, materjal tõmbub külmaga kokku ehk kahaneb. Suvel on teisalt soe, materjal suureneb ehk paisub. Temperatuuri muutumisega materjal liigub, annab järele, võib puruneda ja katus ei pruugi täita enam oma ülesannet,“ räägib Kala.

Kindlasti vajab katus puhastamist

Kontrollimise käigus tuleb esimese asjana hinnata katuse visuaalset väljanägemist, toimimist ning muutuste korral pidada nõu spetsialistiga.

Rein Kala kogemus näitab, et parimal juhul vajab katus sügisperioodi lõpul vaid lehtedest, prahist ning lindude poolt sinna jäetust puhastamist, et ebavajalik biomaterjal sinna talveks kõdunema ei jääks. Koristamata jäänud puulehed ja praht tekitavad aja jooksul lamekatusele huumusekihi, mistõttu katusele hakkavad kasvama sammal, taimed ja puud. Taimede juurestik rikub ära katusekatte, tekivad läbijooksud, hiljem võivad tekkida kandekonstruktsioonide purunemised.

Ummistunud vihmavee äravoolulehtrite ehk katuselehtrite tõttu võib katusele koguneda suuremal hulgal vett ja kogu katusekonstruktsioon või isegi kogu hoone võivad saada kannatada. Oluline on veenduda, et vihmavesi voolaks katuselt korralikult ära ning et vihmavee äravoolusüsteemid ei oleks umbes.

Ummistunud vihmaveerennid ja vihmaveetorud ei täida enam oma otstarvet. Samas kuivavad ummistunud vihmaveerennid ja -torud aeglaselt, hakkavad roostetama ja lagunema.

> **„Õigeaegne katuse ülevaatus ja hooldustööd pikendavad katuse eluiga.“**

Sageli on vaja teha väiksemaid remonditöid

Lisaks katuse ülevaatusele võib olla vaja enne külma aja saabumist teha ära mõned hooldustööd. Näiteks võib katus vajada veidi täiendavat putitamist – siit lahti mõni serv, sealt mõni plekk...

Õigel ajal leitud probleemi lahendamine säästab palju raha ja aega, sest kui probleemne koht talvistele heitlikele ilmadele räsida jätta, on hilisem olukorra lahendamine tunduvalt kallim ja ajamahukam.

Oluline on kontrollida, et katusekate ja erinevad katuse elemendid ei oleks lahti või mingil muul moel ohtlikud nii katusele kui ümbritsevale keskkonnale. Lahti tulnud kohad tuleb uuesti kinnitada.

Katuseid peab loomulikult ka siis kontrollima, kui need ei täida enam oma ülesannet.

Välja tuleks selgitada võimalikud katuse mehaanilised vigastused (torkeaugud, keevisõmbluste ja materjalide rebendid, katuse või hoone vajumisest tekkinud vigastused). Leitud vigastused tuleb kohe parandada. Kontrollida ja vajadusel hooldada tuleb ka kõik katusel olevad käigurajad, katuseaknad, katuseluugid, turvapollarid, läbiviigud, parapetid, räästad, varikatused ja muud katusega seotud elemendid.

> **„Katuse renoveerimistööde tellimisel tuleb huvi tunda töövõtja usaldusväärsuse ja tema seni tehtud tööde vastu.“**

Professionaalne teenus tagab hea tulemuse

Kui katuse olukorda kaardistades selgub, et see on amortiseerunud, on just sügisel õige aeg asuda otsima spetsialiste, kes võiksid renoveerimistöödega alustada kevadel kohe pärast lume sulamist.

Rohkem kui veerandsajaaastasele töökogemusele toetudes soovitab OÜ Evari Ehituse juht katuse renoveerimise tellimisel kindlasti huvi tunda töövõtja usaldusväärsuse ja seni tehtud tööde vastu.

„Alati on soodsam ehitada või renoveerida üks kord ja korralikult kui mitu korda ikka uuesti ja uuesti,“ kinnitab Rein Kala.

www.evari.ee

Toimetaja Laur Luidam
Tel 614 4028
laur.luidam@ohtuleht.ee

JUHTKIRI

Riik muutis viirustaktikat

Maski kandmine või suu ja nina katmine on tänasest esmakordselt kohustuslik.

Argumente selle sammuga viivitamiseks või suisa selle vältimiseks on jagunud küllaga: laitmatut hügieeni tagava maskivaru hankimine võib vähem kindlustatutele käia üle jõu, mistap on valitsus lubanud osale elanikkonnast eraldada tasuta maske; ja muidugi raskused järelevalve tegemisel. Osa eestimaalasi suhtub lisanduvasse kohustusse varjamatult tõrksalt. Halduskoormuse suurenemise eest sellisel määral, millega riik ei jõua enam toime tulla, hoiatab näiteks terviseameti erakorralise meditsiini osakonna endine juhataja Martin Kadai, sest see viivat teabenõuetesse-kaebustesse uppuva riigi fookuse valesse kohta.

Kui suurt osa mängib otsustes kalkulatsioon, et koolide sulgemine ei maksa suurt midagi, lustimisasutuste kinnipanekust tulenev kohene rahaline kahju ei jääks aga ainult ettevõtjate endi kanda?

Ent küsimusi tekitab mitte ainult hingamisteede katmise nõue, vaid ka Harjumaa ja Ida-Virumaa gümnaasiumide võimalikult kiire üleviimine kaugõppele, mis esialgsel hinnangul peaks kestma suisa 10. jaanuarini. Kui alles suve lõpus teatas toona veel haridusministri ametis olnud Mailis Reps, et igal juhul välditakse haridusasutuste täielikku distantsõppele viimist, siis kahe suure maakonna kõikide gümnasistide koju saatmine erineb märgatavalt senisest lähenemisest, et õpilasi isoleeritakse vajadusel ja võimalusel klassikaupa. Miks on siis just gümnasistide kontaktõpe eriline ohuallikas, kui avalik kommunikatsioon keskendub hoopis meelelahutusürituste vältimisele, olgugi et baaride, veekeskuste, kino ja teatri külastamist ei keelata tegelikult kellelegi? Kui suurt osa mängib otsustes kalkulatsioon, et koolide sulgemine ei maksa suurt midagi (kuigi kaudsed mõjud võivad endast märku anda veel pikalt), lustimisasutuste kinnipanekust tulenev kohene rahaline kahju ei jääks aga ainult ettevõtjate kanda? Seegi hea, et hilisteismeliste distantsõppega ei tohiks lapsevanematele langeda kevadisega võrreldavat lisakoormust.

Kas valitsuse taktikamuutus õigustab end, ei saa aga kahjuks mõõta kuidagi teisiti kui nakatumiskordajas ja inimeludes.

ANDRES VARUSTIN

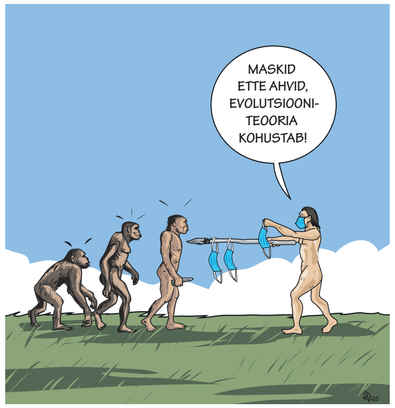

TSITAAT

„Kui olin rahvastikuminister, oli vastandumist rohkem rahvuste põhjal: meie, eestlased, ja teie, teised. Nüüd vastanduvad eestlased omavahel. See võimendus siis, kui Jüri Ratas pani kokku oma esimese valitsuse.“

Endine sotsiaaldemokraadist mitmekordne minister **Urve Palo. PM**

Kuidas tööandja peaks toetama töötavat lapsevanemat?

LIISA PAKOSTA
võrdsete võimaluste volinik

Haridusministri tagasiastumisel oli kindlasti mitu põhjust. Et pesuveega ka laps aknast välja ei lendaks, pean vajalikuks selgitada tööandjatele soolise võrdõiguslikkuse seadusega pandud kohustusi aidata aktiivselt kaasa oma töötajate töö- ja pereelu ühitamisele. Tõsi, sellise kohustuse olemasolugi paistis mõnele teadmata olevat. Lisaks on küsimus tööandja kohustuse proportsionaalsuses ning kõikide töötajate teadlikkuses oma õigustest.

Alustame algusest. Tööandjatele on riik nii avalikus kui ka erasektoris pannud ühiskondliku kokkuleppena kaks suurt sotsiaalset kohustust. Ühele õlale on pandud kohustus aktiivselt toetada erivajadusega inimeste töötamist. Kohanduste ja toetusmeetmete kasutusele võtmise kohustuseks piisab, kui inimesel on pikaajaline tervisemure või eripära, ja töötaja on sellest tulenevast töökeskkonna ümberkohaldamise vajadusest teada andnud. Kui puudega inimestel oleks tööl kõik täpselt samamoodi nagu noorel, tugeval ja täitsa tervel inimesel, siis ei saaks ta tööd teha. Arusaadavalt on lahendused igale inimesele erinevad.

Tööandja teisele õlale on riik pannud kohustuse aktiivselt toetada lapsevanemaid. Eeskätt on silmas peetud lapsevanemate õigusi, sest just nendel on perekonnaseaduse järgi kohustus oma lapsi hoida ja hooldada, ent kui lapsega tegeleb vanavanem, siis sama seaduse järgi on ka temal õigus töö- ja pereelu ühitamisele. Mõistagi on töö- ja pereelu kohustuste ühitamise taga ühiskonna soov jätkuda, Eestis põhiseaduslik eesmärk tagada eesti rahvuse säilimine läbi aegade.

Mõistagi on töö- ja pereelu kohustuste ühitamise taga ühiskonna soov jätkuda, Eestis põhiseaduslik eesmärk tagada eesti rahvuse säilimine läbi aegade.

Mis on mõistlik määr?

Lahendustes sõltub kõik töötaja vajadustest ja töö iseloomust. Töötaja peaks oma vajadustest teada andma ja tööandja leidma mõistliku lahenduse. Kuna töötajate vajadused on erinevad ja ka tehtavad tööd on erinevad, ei saa lahendused olla ühetaolised. Tekkida ei tohiks olukorda, kus ema või isa peaks tööst loobuma lapse hooldamise kohustuse tõttu – ikka tuleb leida sobilik lahendus. Nii, nagu see ju tegelikult ajast aega käinud on – emad ja isad on ikka teinud ära kõik vajalikud tööd ja ka lapsi kasvatanud.

Tööandjale on pandud kohustus arvestada töötajate vajadustega tööd ja pereelu ühitada, ent see kohustus ei ole kõikehõlmav. Nii puudega inimeste kui ka lapsevanemate vajadustega arvestades tuleb mõlemal poolel meeles pidada, et toetus ei tohi olla väiksem, kui on töö tegemiseks vajalik, ent ei saa ka olla suurem, kui tööandjal on võimalik pakkuda. Kogu see väga tänuväärne abi eeldab mõistlikkust ja aktiivsust ka lapsevanemalt. Tööandja ei saa ealeski ära aimata, mis on iga lapse ja vanema eriomased vajadused. Seetõttu eeldatakse, et töötaja mõtleb kaasa ja pakub välja lahendusi.

Enamik lahendustest ei maksa mitte midagi – näiteks saab palju asju töö- ja pereelu ühitamiseks lahendada paindliku või summeeritud tööajaga või kaugtööga. Lisaks saab alati abi küsida kohalikust omavalitsusest, kellel on samuti suured võimalused lastega perede toetamiseks. Ametites, mis kaugtööd ei võimalda, saab sättida töögraafikud sobivaks, pakkuda lastehoidu või miks mitte lahendada laste sõidutamine näiteks lasteaeda ja tagasi nii, et vanem saab tööle keskenduda. Seadus ei ütle täpselt ette, kuidas tuleks neid küsimusi lahendada, kuna iga olukord ongi erinev.

Kui näiteks ei ole võimalik pakkuda väikse lapse üksikvanemale paindlikku töögraafikut, siis saab kohaliku omavalitsusega kokku leppida, et lasteaed on pikemalt lahti, nii et pikad töövahetused saavad muretult tehtud. Tartu linnavalitsus näitas kevadise koroonakriisi ajal head eeskuju, pakkudes ise pikka lapsehoidu eesliinil töötajate lastele. Paljud omavalitsused mõtlevad ägedaid lahendusi välja, et vanemad saaksid ikka tööl käia – küll tehakse hommikul ja õhtul laste kokkukogumise ja koju tagasi saatmise ringe, küll käib sotsiaaltöötaja kodus abiks, küll võtab lasteaednik oma kodu lähedal elava lapse ise kaasa. Koroonakriisi ajal tulid paljud lasteaednikud appi eesliinil töötavatele peredele, aidates lapsi kodutöödes. Pole vast jäänud kooli, kus tasuta hommikusööki ei pakutaks – ka see on näide omavalitsuse panusest töö- ja pereelu ühitamisse.

Mõistlikul määral lapsevanemale toe pakkumisel ei ole tööandja seega üksi – teda aitab oma kohustuse täitmisel nii aktiivselt kaasa mõtlev ja ka ise lahendusi pakkuv töötaja kui ka kohalik omavalitsus koos lasteaia ja kooliga.

Väga oluline on, et kõik töötajad teaksid, kelle poole asutuses või ettevõttes pöörduda töö- ja pereelu ühitamise küsimustega ja kuidas käib asja arutamine nii siis, kui hommikul tööle tõtates avastatakse lapse haigus alles lävepakul, kui ka siis, kui on vaja teha suuremaid ümberkorraldusi.

Kui mingi tugi või ümberkorraldus on asjakohane, proportsionaalne ja tõesti töö- ja pereelu ühitamiseks vajalik, siis selle tegemiseks klaaslage ees ei ole. Arvestada tuleb ka, et pere toetamine lisandub muudele soodustustele, mitte ei asenda neid. Töötajate vajadused on erinevad – seega õiglased lahendused ongi ka ühes ja samas organisatsioonis tõenäoliselt väga isesugused. Avalikult sektorilt eeldatakse siin nagu kõigis teistes võrdsuspõhiõiguste küsimustes rohkem aktiivsust kui erasektorilt. Kui töötajale ei sobi tööandja pakutava toe määr, siis proportsionaalsust saavad hinnata nii mina volinikuna, töövaidluskomisjonid kui ka kohus.

Halvustamine on keelatud

Volinikuni jõuab sageli lapsevanemate kolleegide pahameel: „Jälle ta oli oma haige lapsega mitu nädalat eemal ja me pidime kõik töö ära tegema!“ Kellegi halvustamine perekondlike kohustuste tõttu on keelatud. Tööandjal on kohustus tagada töökollektiivis lapsevanemate kaitse ja halvustamise lõpetamine. Samuti on keelatud kellegi halvustamine seetõttu, et ta tööja pereelu ühitamiseks mis tahes tuge taotles – seega ei tohi keegi tööl emale öelda, et too kasutavat lapsi kilbina omale vabade õhtute väljakauplemisel või et miks ta üldse sinna tööle trügib, kui peaks hoopis emarollile keskenduma. Loomulikult ei tohi halvustada ka isasid: „Ise mees, ja nüüd tahab mingite titelappide pärast vahu päevi?“ Tööandja peab töö korraldama nii, et asjad oleksid selged ja kolleegide vajadusi mõistetaks, mitte ei rünnataks neid. Et lisatöö tegijad saaksid oma töö eest tasu ja et otsused oleksid põhjendatud.

Õigus tööd ja pereelu ühitada puudutab kõiki lapsevanemaid, olenemata nende ametipositsioonist. Tähtis on, et reeglid, kuidas konkreetne tööandja oma kohustust täidab, oleksid kokku lepitud ja arusaadavad kõigile töötajatele.

Narva mnt 13, 10151 Tallinn | leht@ohtuleht.ee | www.ohtuleht.ee
twitter.com/ohtuleht | facebook.com/ohtuleht | Vihjetelefon 614 4144
Tellimiskeskus 666 2233 | Kuulutused 614 4100

Õhtuleht
VÄLJAANDJA AS Õhtuleht Kirjastus
Narva mnt 13, 10151 Tallinn
Klienditeenindus tel 666 2233
leht@ohtuleht.ee
www.ohtuleht.ee
TRÜKK AS Kroonpress, Tähe 133, 51013 Tartu

LUGUDEGA SEOTUD KÜSIMUSED tel 614 4000
PEATOIMETAJA Martin Šmutov, tel 614 4000
UUDISED tel 614 4030 ARVAMUS tel 614 4028
ELU JA MEELELAHUTUS tel 614 4058 TÄNA tel 614 4097
SPORT tel 614 4066 TARTU TOIMETUS tel 614 4170
JUHATUSE ESIMEES Erik Heinsaar
LEVI tel 614 4005 REKLAAM tel 614 4100

TELLIMINE JA KOJUKANNE tel 666 2233, tellimine@ohtulehtkirjastus.ee, pood.ohtuleht.ee

REKLAAM JA KUULUTUSED tel 614 4100, faks 614 4050, reklaam@ohtuleht.ee, kuulutused.ohtuleht.ee

Kõik Õhtulehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS Õhtuleht Kirjastuse kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid ende sisuge huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Toimetus aktsepteerib vaid isiklikult kohale toimetatud või tähitud postiga toimetusele saadetud ülendusi ja vastulauseid. Isikuandmetega seotud küsimustes palume pöörduda aadressil isikuandmed@ohtuleht.ee. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel 646 3363.

GREENLINE PRINT.COM
A+ GAP
88 g/m² CO 1024

Toimetaja Tõnis Erilaid
tonis.erilaid@ohtuleht.ee

EDU KOROONARINDEL!

Aapimage/Scanpix

SIDNEY LABORIS: Austraalia on tellinud oma koroonavaktsiini AstraZenecalt ja peaminister Scott Morrison käis nende laboris vaktsiini tegemist oma silmaga vaatamas.

Saksamaa alustab vaktsineerimisega detsembris ja ka uus vaktsiin on tulekul!

TÕNIS ERILAID
tonis.erilaid@ohtuleht.ee

Saksamaa tervishoiuminister Jens Spahn ütles esmaspäeval ajalehele Die Welt, et saatis kõigile liidumaadele ringkirja: olge detsembri keskel vaktsineerimise alustamiseks valmis. Oma vaktsiini valmimisest (kuigi testimised veel jätkuvad) kõneles eile ajakirjandusele ravimigigant AstraZeneca, kes tegi koostööd Oxfordi ülikooli teadlastega.

Jens Spahni sõnul on nad Euroopa Liidu ühishanke kaudu ja otselepingutega ostnud 300 miljonit doosi vaktsiini. „Kui arvestada kahe doosiga igale inimesele, siis jätkub meil vaktsiini ka teistele riikidele jagamiseks,“ oli Spahn optimistlik.

Vaktsiiniturule on nüüd valmis asuma ka Rootsi-Suurbritannia firma AstraZeneca, kelle teatel näitas vaktsiin katsetel keskmiselt 70,4protsendilist kaitset koroonaviiruse eest ja mingeid kõrvalnähte ei täheldatud. Testituilemused on näidanud, et vaktsiinist on kasu kõigi vanuserühmade inimestele, ka vanuritele ja nõndanimetatud asümptomaatilistele patsientidele (inimesed, kes põevad koroonat, ise seda märkamata), märgib The Guardian.

Parem kaitse kui gripivaktsiinil

BBC nendib, et vaid kümne kuuga valminud vaktsiini testituulemused on ühtaegu nii head kui halvad. Ka tavaline gripivaktsiin ei taga ju nende uudise järgi keskmiselt rohkemat kui 70protsendilist kaitset. AstraZeneca vaktsiin on hea ka selle poolest, et seda võib säilitada tavalisel külmkapitemperatuuril ja lisaks maksab selle doos viis kuni kaheksa korda vähem kui konkurentide BioNTech-Pfizeri ja Moderna omad. Vaktsiin on valmistatud hoopis teisel viisil kui konkurentide omad, kes on kõik juba teatanud, et nende vaktsiini efektiivsus ületab 90 protsenti ning on võib-olla isegi 95 protsenti. Kuid nende toodete puudus on ühest küljest logistiline, teisest säilitamine – et need kaks vaktsiini säilitaksid oma mõju, tuleb neid transportida ja hoida temperatuuril –70 kraadi või alla selle. Nõndanimetatud kolmanda maailma riikides võib see olla ülesaamatult raske.

BBC-le ütles vaktsiini väljatöötamisel osalenud Oxfordi vaktsiinigrupi direktor Andrew Pollard, et nende rohkem kui 20 000 katsealust kasutanud testidel ilmnes mõningane paradoks. Kui inimesele anda tavapärase kahe vaktsiiniannuse (mis andsid 60protsendilise kaitse) asemel kõigepealt pooteist annust ja vähemalt kuu aja pärast teine sama suur ports, siis tõuseb vaktsiini efektiivsus samuti 90 protsendini. Mõnel pool on teda tsiteeritud küll veidi teisiti: kõigepealt pool täisannusest ja kuu aja pärast täisannus. „Teemegi veel teste, selgitamaks, miks see nii on,“ lisas Pollard. Ka pole nende vaktsiini veel ametlikult heaks kiidetud, vastavaid pabereid alles valmistatakse ette. Katsetel vaktsiini saanud inimestest nakatus koroonaviirusega 30, vald võltssüsti puhta veega saanud kontrollgrupis 101. Peaminister Boris Johnson jõudis juba tviitida, et teda erutab ja vaimustab uudis Oxfordi vaktsiini sedavõrd headest katsetustulemustest. „Teste küll veel jätkatakse, kuid praegune tulemus on fantastiline,“ kiitis peaminister.

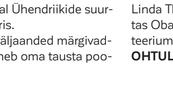

Suurbritannia võimud on juba ette tellinud 100 miljonit dooosi just seda vaktsiini ja eile kinnitati, et neli miljonit neist on ampullidesse pandud ja väljaveoks valmis. Esimestena vaktsineeritakse kõigi hooldekodude elanikke, seejärel meditsiinitöötajaid ja siis vanemaid kui 80aastasi inimesi, teatasid Suurbritannia võimud. Ka Euroopa Liit tugineb oma ühishankes AstraZeneca vaktsiinile. Samas tasub tähele panna, et tänavu juunis korraldatud kogu maailma hõlmav küsitlus näitas, et üle 14 protsendi inimestest ei ole joonelt valmis ennast vaktsineerida laskma.

Kolm miljardit vaktsiinidoosi

AstraZeneca kinnitas, et on valmis andma kolm miljardit vaktsiinidoosi jagamiseks kõikjal maailmas. ÜRO lastekaitseorganisatsioon UNICEF teatas eile samuti, et ostab peaaegu kaks miljardit doosi jagamiseks vaestele riikidele, nagu Jeemen, Burundi ja Afganistan. „Sellest tuleb hiiglaslik logistiline operatsioon – kasutame maailma terviseorganisatsiooni kaasabil vaktsiini laialiveoks 350 lennukit ja tuhandeid veokeid.“

Biden paneb paika oma välispoliitilise meeskonna

Äsja valitud USA presidendi Joe Bideni vastnimetatud kantseleiülem Ron Klain teatas ajakirjandusele, et täna selguvad esimesed tulevase administratsiooni ministrikandidaadid. New York Timesi ja teiste meediaväljaannete teatel saab välisministriks Bideni kauaaegne toetaja ja kogenud julgeolekupoliitik Antony Blinken. Välispoliitilise meeskonna tähtsuselt järgmisesse ametisse, suursaadikuks ÜRO juures nimetatakse tõenäoliselt Linda Thomas-Greenfield.

ABC teleuudistele intervjuu andnud Ron Klain keeldus küll ütlemast, kes on ministrikandidaatideks valitud, kuid ajakirjanduse andmeil hõivab välisministri koha (ta vajab küll veel senati kinnitust) 58aastane

Reuters/Scanpix

Anthony Blinken (pildil), kes oli Barack Obama esimesel presidendiajal asepresident Joe Bideni julgeolekunõunik. Ta oli tema peamine tugi nii 2008. aasta kui ka tänavustel presidendivalimistel. Blinken on Harvardis ja Columbia ülikoolis õppinud jurist ning tal on kauaaegne välispoliitikakogemus. Ta alustas oma karjääri välisministeeriumis juba Bill Clintoni presidendiajal. Blinken oli sajandi algul ametis USA senati väliskomisjoni juures ja tegutses seejärel rahvusvahelise poliitika uurijana. Ta oli Obama ajal ka asevälisminister. Blinken elas nooruses emaga pikka aega Prantsusmaal. Ta tegi seal ülikooliesamid, kuid valis õppimiseks ikkagi Ühendriigid, sest prantslased ei suhtunud ameeriklastesse noil aastail eriti soosivalt. Blinkeni isa oli samuti välispoliitikaga lähedalt seotud. Ta tegutses omal ajal Ühendriikide suursaadikuna Ungaris.

USA meediaväljaanded märgivadki, et Blinken erineb oma tausta poolest Donald Trumpi välisministritest. Lühemat aega selles ametis olnud Rex Tillerson tegi karjääri Exxon Mobile'is, Mike Pompeo sõjaväes ja seejärel kongressi esindajatekoja liikmena, kuni president määras ta 2017. aastal CIA juhiks.

Blinken ei kommenteerinud eile ajakirjanikele võimalust, et temast saab välisminister. Ta on õelnud, et Ühendriigid peavad võitma oma juhipositsiooni maailmas tagasi ning tegema koostööd kõigi liitlastega. Sama on rõhutanud ka Joe Biden.

Blinkeni lähimaks kaastööliseks saab tõenäoliselt afroameeriklane Linda Thomas-Greenfield, kes vastutas Obama presidendiajal välisministeeriumis Aafrika-suhete eest. **OHTULEHT.EE**

Venemaa rajab Punase mere laevastikubaasi

Läinud nädalal teatas Venemaa, et jõudis Sudaani valitsusega kokkuleppele Port Sudani laevastikutugikoha ehituse asjus. Helsingin Sanomat kirjutab, et Punasel merel käib lausa võidujooks baaside loomiseks. Neid on seal peaaegu külg külje kõrval. Sudaanis on Türgi ja selle liitlase Qatari käes Suakini sadam. Arvatakse, et sinna luuakse samuti tugikohta, kuigi Türgi on seda seni eitanud. Lõuna pool on neil juba suur maaväebaas. Kuus riiki on aga pannud oma baasid maaostudega Djibouti rannikule paika: Ühendriigid, Prantsusmaa, Itaalia, Jaapan, Saudi Araabia ning viimasena 2017. aastal Hiina. Peagi teeb seda ka Egiptus. **OHTULEHT.EE**

Prantsusmaa endine president kohtu all

AFP/Scanpix

Eile algas kohtuistung ekspresident **Nicolas Sarkozy** (pildil) üle. Ta on esimene Prantsusmaa president, keda süüdistatakse korruptsioonis. Teda ähvardab kuni kümneaastane vangistus ja miljoni euroni ulatuv trahv. Sarkozy olevat pakkunud kohtunik Gilbert Azibertile head töökohta Monacos, kui too annab ekspresidendile andmeid tema vastu algatatud kriminaaluurimise kohta. Uurimise põhjustas kahtlus, et Sarkozy võttis seoses 2007. aasta presidendikampaaniaga vastu seadusevastast raha. Seda olevat andnud kosmeetikahiiglase L'Oreal pärija Liliane Bettencourt. Kohtule esitati Sarkozy ja tema advokaadi telefonikõnede salvestised.

Selleks oli antud luba seoses ühe teise kriminaalasjaga: nimelt kahtlustati, et Sarkozy sai valimiskampaaniaks abi ka Liibüalt.

Ta oli president aastail 2007–2012. **OHTULEHT.EE**

Arst sai süüdistuse kahe koroonapatsiendi tapmises

Saksamaal sai Esseni ülikooli kliinikumi vanemarst süüdistuse koroonaviirust põdenud 47- ja 50aastase patsiendi tapmises 13. ja 17. novembril. Haigla märkas tehtut, eemaldas arsti töölt ja teavitas asjast prokuratuuri. Mõlema patsiendi seisund oli kriitiline. Tohter teatas ajalehe Bild andmeil süüdistustele vastates, et ta tahtis neid kannatustest säästa. Samas olevat ta keeldunud poliitsele esitamast tõbiste haiguslugusid. Rasket haigust põdevad inimesed võivad paluda Saksmaal uue seaduse järgi oma elu lõpetamiseks arstilt abi, kuid pole selge, kas seda tehti Essenigi juhtumi puhul. **OHTULEHT.EE**

AFP/Scanpix

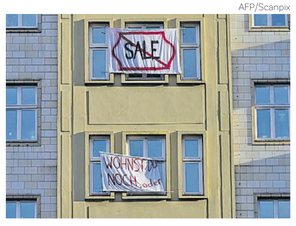

Berliinis kukub sadade tuhandete korterite üür

Viimastel aastatel on korteri üürimine läinud **Berliinis** (pildil) üle mõistuse kalliks. Hinnad on tõusnud kuni 44 protsenti, mõnes paigas isegi 100 protsenti. Põhjuseks on Saksamaale teistest riikidest kolinute ja maapiirkondadest või väikelinnadest tulnute tulv. Paljud peavad süüdlaseks ka Airbnb'd ehk siis turistide tulekut, kes on valmis lühiajaliselt maksma märksa kõrgemat üüri kui kohalikud elanikud. Berliini võimudel ei jäänud muud üle, kui kehtestada üüridele piirmäära: see ei või enam ületada viiendikku selle linnajao keskmisest üüritasemest. Seega tuleb seda nüüd langetada vähemalt 340 000 korteri puhul, kirjutab Der Spiegel. Endise ja tulevase hinna võrdlus: 85ruutmeetrise korteri üür langes 1200 eurolt 900 eurole. **OHTULEHT.EE**

Eda-Ines Etti sai emaks

Laulja **Eda-Ines Etti** (39, pildil) ja tema elukaaslase Mart Vipsi pere sai täiendust.

„Ilusaim november," kirjutas Ines ühismeedias pildiallkirja, kus on ka valged ja sinised südamed, mis vihjavad, et sündis poiss.

Inese rasedus tuli ilmsiks esinemisel juunis, kui salakaval tuul puhus saledapihalise Inese kleidi ümber kergelt kummuva kõhu. Ta tunnistas tookord „Vikerhommikule" antud intervjuus, et suur avalikkuse huvi tekitab temas kummalist tunnet.

„Ma ikkagi ise pean seda pigem äärmiselt isiklikuks teemaks, see on ikkagi meie pere rõõm. Muidugi on tore, kui inimesed kaasa rõõmustavad, aga ma arvan, et esiteks on võib-olla natuke vara nii suurelt rõõmustada. Eks ta natuke kummaline on," ütles Ines.

Ise ta lapseootusuudist niipea avaldada ei plaaninud. „Lootsime ikka, et see ei tule välja. Mida kauem on see enda rõõm, seda toredam. Aga on selge, et kui toimuvad avalikud kontserdid, ei saa teravate pilkude eest peituda, see on normaalne. Ma ise arvasin, et see ei paista veel nii palju välja." **OHTULEHT.EE**

Jää-ämbri väljakutse kaasalgataja suri 37 aasta vanuselt

Reuters/Scanpix

2014. aastal laineid löönud jää-ämbri väljakutse kaasalgataja Patrick Quinn (37) on surnud, teatab ajakiri People.

Quinn algatas heategevuskampaania amüotroofse lateraalskleroosi (ALS) ehk Lou Gehrigi tõve uuringute rahastamiseks, põdedes ka ise seda ravimatut närvisüsteemihaigust. Patsient elab pärast diagnoosi saamist kesklettläbi kolm aastat.
Quinn pidas vastu seitse.

„Peame suure kurbusega teatama, et Patrick suri täna varahommikul," teatati eile Facebooki lehel Quinn for the Winn. „Jääme alati mäletama Patricku indu ja julgust väsimatus võitluses ALSi vastu."

Patricu algatatud jää-ämbri väljakutse, millega ühinesid sotsiaalmeedias paljud kuulsad inimesed, aitas koguda selle haiguse uuringuteks üle 220 miljoni dollari. Aasta tagasi suri 34 aasta vanuses kampaania reklaamnägu, endine pesapallur Pete Frates. 2017. aasta lõpus lahkus aga siitilmas 46aastane pereisa Anthony Senerchia juunior, kes oli olnud üks kampaania algatajatest. **OHTULEHT.EE**

Reuters/Scanpix

Prints Williami pere leinab koera

Prints William ja tema abikaasa Catherine teatasid sotsiaalmeedias kurba uudist: suri nende karvane sõber **Lupo** (pildil koos pere esikpoja **prints George'iga** 2016. aastal).

„Lupo oli viimased üheksa aastat meie pere keskmes ja me jääme teda väga igatsema," kirjutas Cambridge'i hertsogipaar oma 12 miljonile Instagrami fännile. Uudist vahendanud Daily Mail märgib, et inglise kokkerspanjel Lupo oli hertsoginna Catherine'i vanemate Carole ja Michael Middletoni koera järglane. William ja Catherine said ta 2011. aastal pulmakingiks.

Kuulu järgi aitas Lupo koguni prints George'i nime valida. Käivad jutud, et kuninglik noorpaar kirjutas paberitükkidele eri poisinimed ja puistas need põrandale laiali. Lupo uitas lipikute vahel ja jäi seisma paberi juures, millel seisis „George". **OHTULEHT.EE**

ELU.OHTULEHT.EE

Juhataja Katrin Roht
Tel 614 4058
katrin.roht@ohtuleht.ee

SAHINAD: Tuuli Roosma ja Arbo Tammiksaar on lahus?

TUULI: „Ei oska kommenteerida."

LIISA MUGRA
KATHARINA TOOMEMETS
elu@ohtulejt.ee

Tuuli Roosma ja Arbo Tammiksaar on aastaid rõõmustanud televaatajaid oma pereseiklustega, mis on viinud neid elama eri riikidesse. Nüüd aga sahistatakse, et 11aastaste kaksikute vanemate suhe on purunenud. „Ei oska kommenteerida," vastab Tuuli Õhtulehe pärimisele, kas see vastab tõele.

See pole tänavu esimene kord, kui Tuuli ja Arbo lahkumineku üle on spekuleeritud. Mai keskel teatas saatejuht Teet Margna, et tema ja abikaasa Kristi lahutavad abielu. Õige pea silmati Teetu-Tuulit teineteise seltskonda nautimas. Juuni keskel tabati nad romantiliselt jalutuskäigult Kadrioru luigetiigi veerel, käed teineteise ümber hellalt põimunud. Tuuli tunnistas Kroonikale, et nad olid Teeduga tõesti kunagi paar. „Täna oleme me väga head, lähedased sõbrad," sõnas ta. Teet kinnitas samuti, et sõprusest enamat ei maksa nende läbikäimisest otsida. „Me oleme juba ammused ja väga lähedased sõbrad," rääkis temagi.

Augustis jõudis Õhtulehe toimetusse aga info, et Arbot on mitmel peol nähtud lustimas ja naistega tutvust sobitamas. Allika hinnangul käituvat ta nagu vallaline mees. Tuuli kinnitas aga, et nende vahel on kõik korras. Ta tänas sõbralikult, et muretsetakse ning lõpetas viisakalt kõne.

Äratundmine esimesest päevast

Jutud lahkuminekust ei taha aga vaibuda. Kuu aega tagasi nähti Arbot salapärase blondiini seltsis kodu-, aia- ja remondikaupade poes Depo. Küsimusele, kas vihjetel, et Tuuli ja Arbo on lahku läinud, on tõepõhi all, vastab Tuuli telefonis sõbralikult ja viisakalt: „Ei oska kommenteerida." Kuuldes, et sarnaseid vihjeid on Õhtulehe toimetusse laekunud rohkemgi, ütleb ta: „Ma olen selle teemaga juba kevadel päris palju tegelnud." Seejärel lõpetab telenägu infot kinnitamata või ümber lükkamata kõne. Arbo ei vastanud kõnedele ega sõnumitele.

Tuuli ja Arbo tutvusid 2002. aasta oktoobris Ernitsa, Põldma ja Jancise multifilmide esilinastusel, kus veidi vindine mees astus naisele ligi ja ütles, et on ammu soovinud end tutvustada. Tuuli on rääkinud, et Arbo tundus tegude järgi talle põneva isikuna, kes mõtleb teistmoodi ja avaralt. „Me tundsime teineteist kohe ära, esimesel päeval," tunnistas Tuuli ajakirjale Eesti Naine.

Ta ütles aastal 2008 Anne&Stiili intervjuus, et tema valik mehe asjus on tehtud ja see on lõplik. „Me pole ilmselt maailma parimad inimesed, aga me oleme teineteisele kõige paremini sobivad. Väga oskuslikult tehtud valik mõlemalt poolt. Lisaks on mu armastatu väga õilis inimene. Alles üks meie väga lähedane tuttav ütles, et õilsaid inimesi enam ei tehta. Aga jumal otsustas siiski kaks erandit teha — minu armsam ja tema vend," rääkis ta. „See on isetus, enese küsimusteta ohverdamine õigluse ja teiste nimel. Mingi vanaaegne rüütellikkus, mis on vahel kohutavalt tüütu," kirjeldas Tuuli, Arbo õilsust.

2009. aasta 23. jaanuaril sündisid neil kaksikud poisid, kes said nimedeks Andres ja Kristjan. „Kaksikute vanemad teevad asju ühe korra ja kulutavad sama tulemuse saamiseks poole vähem energiat," ütles Tuuli 2011. aastal Naistelehele, et kaksikutega tegelemine on puhas ajavõit, kui esimene eluaasta välja arvata. Tulevikuplaanidest rääkides ütles ta siis, et sooviks veel lapsi. „Neli last teeks iga pere rõõmsaks," unistas Tuuli.

Kaks aastat tagasi rääkis Arbo ajakirja Pere ja Kodu usutluses, kuidas nad Tuuliga lapsevanematena erimeelsusi lahendavad. „Tavaliselt saan mina aru, et olen olnud siga, oma naisega ülbitsenud ja mõne pahandusega hakkama saanud. Siis vabandan. Mõnikord võetakse vabandus kohe vastu, teinekord läheb kauem aega. Üritan ennast parandada. Madalpunkte on kõigil, kuid Tuuli on minust kõvasti mõistlikum."

Erlend Staub, erakogu

Tuuli ja Arbo ja nende kaksikutest pojad Andres ja Kristjan on võitnud eestlaste südamed oma vahvate teleseiklustega eri riikides. Pildil oli käsil aasta Iraanis. Viimati käis pere Indias. Samuti on nad seigelnud Siberis, Hiinas, Austraalias ja Aafrikas.

KOOS VÕI LAHUS?
Juba kevadesti saati saadavad Tuuli Roosmat ja Arbo Tammiksaart lahkuminekukõlakad. Tuuli sõnab nüüd vastuseks küsimusele, kas sahinatel on alust: „Ei oska kommenteerida."

Tänavu septembris rääkis Tuuli ajakirjas Eesti Naine, et talle on see meeltmööda, kuidas neil mõlemal on ebakorrapärane elu- ja tööграafik, mitte kellast kellani töö. „Ma ei kujuta ette, kuidas ma oleksin üksi kodus olnud kaksikutega, kui nad sündisid. Arbo on samaväärne lapsevanem ja me olime toona mõlemad aasta otsa kodus. Ma ei mäleta sellest ajast palju, sest olin öudselt väsinud. Ka praegu on tore, et mees on kogu aeg olemas, igatahes on tore, kui kodus on inimesi ja elu."

Lahkuminek on näha teleekraaniltki?

Väidetavalt on kõvasti langenud ka Tuuli ja Arbo peresaate vaadatavus, justkui paistaks harmoonia lahtumine omavahelises suhtes ka läbi teleekraani. Nende viimane seiklussaade „Meie aasta Indias" on alates septembri lõpust vaid ühe korra pääsenud vaadatavamate saadete esikümnesse.

Septembris võttis „Meie aasta Indias" 20 vaadatuima saate seas seitsmenda koha, kogudes reaalajas saateminuti kohta 99 000 vaatajat, lisades sellele juurde veel seitsme päeva järelevaatamise, tuli tulemuseks 137 000. Oktoobriks oli saade aga 20 seas langenud 14. kohale – reaalajas oli saateminuti kohta vaatajaid 82 000 ning seitsme päeva järelevaatamisega 121 000.

Toome võrdluseks ka möödunud aasta kevadhooajal eetris olnud „Meie aasta Aafrikas" – märtsis 2019 saavutas saade kuu lõikes esimese 20 hulgas kuuenda koha, reaalajas oli vaatajaid saateminuti kohta 123 000, kokku aga 156 000. Aprillis oli saade kaheksandal positsioonil 96 000 vaatajaga otse ning 129 000 vaatajaga kokku. Mais platseerus see aga kümnendale kohale 95 000 vaatajaga otse ning koguarvuga 132 000.

KRISTJAN HIRMO: mu eesmärk on mitte olla oma peres viimane, kes kõrghariduse saab

„Täiskasvanuna uuesti õppima asumine tuleb ainult kasuks," ütleb raadiohääl Kristjan Hirmo, kes plaanib sel õppeaastal lõpetada õpingud Tallinna tehnikaülikooli majandusteaduskonna ärinduse õppekaval.

Egert Kamenik

HARIDUS: „Minu arvates võiks neil, kellel on keskkool pooleli jäänud, olla see prioriteet," ütleb raadiohääl Kristjan Hirmo, kes loodab sel õppeaastal saada kätte bakalaureusekraadi ärinduses.

Kristjan (44) on tegelikult varem tehnikaülikoolis inseneriks õppinud, kuid tookord jäi kool pooleli. Kui möte koolipinki nühkima hakata taas turgatas, arutas ta endamisi, mis teema teda huvitab ning millega suudaks ka ühele poole saada. „Majandusteaduskond tundus pisut lihtsam, kui minna inseneriõppesse ja hakata füüsikat, tugevusõpetust või materjalitehnoloogiat õppima. Ka igapäevatöös puutun turundusega kokku, nii saigi see eriala valitud," ütleb Kristjan.

Tema eesmärk on saada kätte kauaoodatud ja ihaldatud bakalaureusekraad. Hea uudis oli see, et pooleli jäänud inseneriõppest oli kogunenud hulk ainepunkte, mis nüüd marjaks ära kulusid. „Tuli välja, et saan olemasolevaid punkte kasutada ka majandusteaduskonnas vundamendina ehk ma ei pea kõiki aineid uuesti tegema, mis kunagi tehtud said," sõnab Kristjan. „Naljaga pooleks öeldes oli mu üks eesmärk mitte olla oma peres viimane, kellel on kõrgharidus. Vanem laps on praegu kolmandas klassis ja on oht, et saab enne mind selle kätte."

Kristjan tõdeb, et ülikool õpetas lisaks erialale ka ajaplaneerimist, sest pere ja töö kõrvalt pole lihtne õpingutele keskenduda. Kuna Kristjan juhib raadios Sky Plus hommikuprogrammi, siis algab tema tööpäev kell kuus, nii et kell kümme sai ta juba loengusse lipata. „Aga loomulikult on see periood olnud raske ning ei saa keerutada: mida vanemaks inimene muutub, seda vähem energiat ja hoogu on. 20aastaselt on kindlasti füüsiliselt lihtsam seda kõike teha kui 40aastaselt," sõnab Kristjan.

Laienenud maailmapilt ja silmaring

Õnneks on täiskasvanuna uuesti õppima asumisel ka eeliseid. „Praegu saan paljudest asjadest hoopis teistmoodi aru. Õpingute käigus tuleb ette üsna palju infot, mida ma juba tean. Kordamine on tarkuse ema, aga nüüd suudan selle enda jaoks hoopis teistmoodi mõtestada: mida ja miks ma õpin, mis on selle eesmärk ja leian erinevaid seoseid. Laiapõhjaline mõtlemine on ülikooliõpingutega kindlasti juurde tulnud," ütleb raadiohääl.

„Olen tegutsenud ühes väga kitsas sektoris: muusika, meelelahutus ja raadio. Õpingute periood on pannud ka muid asju nägema ja mõtlema teistele protsessidele, sest aineid on väga toredaid olnud, alates majandusgeograafiast kuni turundusalaste aineteni välja."

Nüüdseks on Kristjanil kõik ained läbitud ja vaja on kirjutada vaid lõputöö. „Esialgne plaan oli juba sellel kevadel lõpetada, aga koronaviirus löi plaanid sassi: oli vaja olla lapsele distantsõppel toeks ning enda asjad jäid veidi unarusse. Sügisel tulid vahele ka muutused pereelus, sündis teine laps. Kõige lähem eesmärk on selle õppeaasta sees lõputöö ära teha," ütleb Kristjan. „Projekt on valmis, teema valitud ja ja juhendaja olemas, ülejäänu on kättevõtmise asi: lihtsalt tuleb leida aega ja energiat, et otsast minema hakata."

Lisaks raadiosaate juhtimisele on Kristjan ka ettevõtja ning korraldab meelelahutusüritusi. „Majandusteaduskonna bakalaureuseõpe annab head baasteadmised: saab praktilisi oskusi ja kompetentse alates ettevõtte juhtimisest kuni raamatupidamiseni, piltlikult öeldes. Ka hommikuprogrammi tehes puutume turundusega kokku, eks see nii mulle kasuks tulebki. Loomulikult on õpingutega tulnud kaasa ka maailmapildi avardumine ja lai silmaring," sõnab Kristjan.

„Hiljuti kõlas saates „Suud puhtaks", et Eestis on inimestele oluline, et oleks vähemalt keskharidus. Minu arvates võiks neil, kellel on keskkool pooleli jäänud, olla see prioriteet. Kui on aega, võimalust ja tahtmist, võib loomulikult uusi asju juurde õppida – olgu selleks mõni kursus, õpingud ametikoolis või ülikoolis. See on inimese jaoks suurepärane võimalus oma teadmisi ja oskusi täiendada ning tuleb ainult kasuks. Vägev, kui täiskasvanud inimestel on mahti kooli minna." **LIISA MUGRA**

OHTULEHT.EE
loe ja kommenteeri

Ameerika muusikaauhindade gala kõrgeima priisi pälvis Taylor Swift

Ameerika muusikaauhindade jagamisel sai kõrgeima auhinna, aasta artisti tiitli Taylor Swift. 30aastane laulja võttis tunnustuse vastu stuudios, kus ta lindistab uuesti oma viit esimest albumit, mille originaallintide õigused ei kuulu talle.

„Seda auhinda hääletavad fännid, nii et see on minu jaoks väga tähtis," kinnitas Swift pärast tänusõnu. „Te olete olnud kogu mu karjääri jooksul imelised, aga eriti tänavu, mil oleme üksteisest nii kaugel olnud ja pole saanud kontserdidel kohtuda. Tunnen, et muusika ühendab meid ikkagi. [...] Mul on väga-väga vedanud, et te mul olemas olete!" õhkas laulja.

Swift võitis ka pop/rokk-kategooria lemmikvideo ja lemmiknaisartisti auhinna. Samas kategoorias kuulutati parimaks bändiks BTS ja meesartistiks Justin Bieber. Lemmikalbumi auhind läks Harry Stylesi, lemmiklaulu auhind Dua Lipale („Don't Start Now").

Uue artisti auhinna pälvis Doja Cat. Aasta koostöös kuulutati Dan + Shay koos Justin Bieberiga, „10,000 Hours".

Räpi/hiphopi alajaotuses kuulutati armastatuimaks naisartistiks Nicki Minaj ja meesartistiks mullu detsembris üledoosi surnud Juice WRLD. Souli/R&B-kategoorias võidutsesid Doja Cat ja The Weeknd. **OHTULEHT.EE**

AP/ Scanpix

AASTA ARTIST: Taylor Swift galal ei viibinud, kuid andis oma tänusõnad auhinna eest edasi video teel.

Printsess Eugenie kolis prints Harry ja Meghani majja

Prints Harry ja hertsoginna Meghani kodu Frogmore Cottage on varsti juba ligi aasta otsa tühjalt seisnud. Kuid selgub, et nüüd on majal uued asukad: Harry onutütar printsess Eugenie on sinna koos oma mehega vaikselt sisse kolinud.

The Suni andmeil on lapseootel printsessi ja tema mehe Jack Brooksbanki kolimine Frogmore Cottage'isse kuningakojas paksu verd tekitanud, sest Harry ja Meghan sepitsesid seda kuninganna seljataga. „Kuninglikule perele tuli see uudis täieliku üllatusena," kinnitab keegi insaider. „Kuningannale teatati kolimisplaanidest alles siis, kui Harry ja Meghan ning Eugenie ja Jack olid sellest omavahel rääkinud."

Seni elasid Eugenie ja Jack Kensingtoni lossi territooriumil Ivy Cottage'i residentsis. Nende esiklaps peaks sündima aasta algul.

Windsori lossi maa-alal asuv Frogmore Cottage on Ühendkuningriigis palju kõmu põhjustanud, sest Harry ja tema naine lasid seal teha üüratult kalli remondi: see läks maksma 2,4 miljonit naelsterlingit. Kuid õige varsti kolis Sussexi hertsogipaar Põhja-Ameerikasse. Nüüd on nad soetanud Los Angelese lähedale uhke häärberi.

Harry ja Meghan lubasid siiski remondikulud tagasi maksta ning tänavu septembris teataski Sussexite pressiesindaja väljaandele People, et Harry on teinud kuningliku pere liikmete kulutustele mõeldud Sovereign Granti fondi rahalise ülekande, mis katab Frogmore Cottage'i remondikulud. „See jääb hertsogi ja tema pere Ühendkuningriigi residentsiks," lisas esindaja. Kuid uudis beebiootel Eugenie kolimisest Frogmore'i annab alust arvata, et Harry ja Meghan ei kavatsegi koos oma poja Archiega Inglismaale naasta. **OHTULEHT.EE**

PA Wire / Scanpix, Vida Press

UUED ELANIKUD: Printsess Eugenie asus koos oma mehe Jack Brooksbankiga elama Frogmore Cottage'isse.

Reuters/Scanpix

Vähki surnud Potteri-tähe päevikud antakse raamatuna välja

Fännidel avaneb võimalus heita pilk 2016. aastal 69 aasta vanuses kõhunäärmevähki surnud **Alan Rickmani** (pildil) ellu ja mõttemaailma – järgmise aasta sügisel ilmuvad trükist tema päevikud.

Kirjastuse Canongate teatel katab „The Diaries of Alan Rickman" 25 aasta pikkuse ajajärgu ning jagab pajatusi Rickmani tuntumate lavastuste ja filmide, sealhulgas Harry Potteri saaga võtetelt.

Lesk Rima Horton, kes oli Rickmaniga koos 1965. aastast, ütles ajalehele The Guardian, et päevikud ei paljasta Alanit üksnes näitlejana, vaid ka inimesena. Seal tulevad ilmsiks tema naljasoon, terav vaatlejasilm, meisterlikkus ja pühendumus kunstile.
OHTULEHT.EE

Reuters/Scanpix

Olivia Wilde ja Jason Sudeikis läksid lahku

Hollywoodi paar, sarjas „Dr. House" Remy „Kolmteist" Hadley rollis mänginud **Olivia Wilde** (36, pildil) ja filmist „Vastikud ülemused" tuntud komöödianäitleja **Jason Sudeikis** (45, pildil) on lahku läinud. Seitse aastat tagasi sõlmitud kihlus ei jõudnudki pulmadeni.

Ajakirja People teatel toimus lahkuminek juba aasta algul. „Kõik on sõbralik ja uudne rütm lapsevanematena on sisse elatud. Lapsed on Olivia ja Jasoni jaoks kõige tähtsamad."

2011. aasta novembrist koos olnud paaril on kuueaastane poeg Otis Alexander ja neljane tütar Daisy Josephine. **OHTULEHT.EE**

OHTULEHT.EE
loe ja kommenteeri

TOMI RAHULA: tütar oli nii vaimustuses, et musitas telekaekraani

MONDELA URBALA
LIISA MUGRA
elu@ohtuleht.ee

„Maskis laulja" pühapäevase saate lõpus paljastas enda isiku Sebra, kelleks osutus Tomi Rahula. Muusikut motiveeris saates osalema tema kolmeaastane tütar Rubi, kes oli väga üllatunud, et sebrakostüümis peitis end tema issi. „Tal oli nii hea meel, et musitas telekat," räägib Tomi rõõmsalt.

Maskisaate detektiivid ei osanud kordagi kahtlustada, et Sebra on Tomi Rahula. Küll aga levisid kahtlused tema lähikondlaste seas. „Pärast saadet kirjutas Dagmar Oja mulle, et nemad Vilgatsiga olid arutanud ja kahtlustanud," märgib „Eesti laulu" peaprodutsent. Rahula lisab, et ka Tulnuka maski kandnud Peeter Oja võttis temaga pärast saadet ühendust ja nentis, et kuigi Sebra oli tema garderoobinaaber, ei osanud ta midagi kahtlustada.

Saates osalemise varjamine oli Rahula sõnul kerge, sest mitte keegi poleks arvanud, et ta sinna saatesse läheb. „Kohapeal käisin ainult maskiga, kapuuts peas, kindad käes – üleni maskeeritud, et keegi aru ei saaks. Välja tohtisin minna ainult koos produtsendi või saatjaga. Muidu tavaelus keegi ei arvanudki, et mina seal olen. Mul oli hästi lihtne sellega, abikaasa ainult teadis."

Tuli ülemusele udu ajada ja detektiive eksitada

Abikaasa Anni Rahula rolli peab ta hindamatuks. „Ta on nii toetav abikaasa, et ma ei oska teda kuidagi ära tänada. Ilma temata ma poleks sinna saatesse läinud. Isegi kui lapsele see meeldis, siis ilma naise toetuseta ma selliseid asju ei teeks. Ta on väga toetav ja aitäh talle!"

Keerulisimaks osaks peab Rahula seda, et võtted toimusid esmaspäeviti, mistõttu pidi ta vahel ülemusele luiskama. „Lava taga ei tohtinud telefonikõnedele vastata. Ühel korral mu ülemus Karmel Killandi helistas ja ma vastasin talle sõnumiga, et olen salvestusel. Ehk ma otseselt ei valetanud talle," räägib Rahula naerdes ja lisab, et pidi ainult hämama, mis salvestusel ta viibib. „Ütlesin, et olen ühe ansambli salvestusel."

Laulmine oli talle suur väljakutse, mis siis, et teda lauluhääle järgi ei tunta. „Väljakutse oli just see, et ma ei oleks igav ja üksluine. Mulle endale tundub, et minu vokaal ei ole see, mida inimesed kuulda tahaks, ehk ma moonutasin oma häält ja üritasin teha etteasteid erinevalt."

Muusiku sõnul valis ta laule väga teadlikult. Näiteks esines Rahula maskisaate avaosas Jason Derulo palaga, mis sai popiks noortele suunatud TikToki videokeskkonnas. Rahula eesmärk oli panna inimesed arvama, et maski taga on noorem mees kui tema.

Kõikide esitatud lugude hulgast said Tomi lemmikuteks „Du Hast" ja „(Ei ole) aluspükse". „Soovisin end näidata mitmest küljest," ütleb muusik ja lisab, et erinevates keeltes laulmine aitas detektiivide eksitamisele hästi kaasa.

Kindlaid kostüümieelistusi Rahulal polnud ja Sebra sobis talle hästi. „Ma ütlesin Liisi Eesmaale, et võin vabalt olla ka mustvalge lehm. Mul oli suht ükskõik, kes ma olen."

Rahula õppis saatest kõige rohkem, kuidas lauljatega samastuda, ta saab neist nüüd paremini aru. „Pidin ise sellises mahus laulmisprotsessi läbi tegema... Ei ole nii, et võtan kitarri kätte ning tinistan ja laulan natukene – sa pead ikka päriselt ka laulma," nendib muusik ja lisab, et kerge see pole.

www.ohtuleht.ee

TV3

AINULT ABIKAASA TEADIS:
Tomi Rahula sõnul oli tema osalemine saates võimalik tänu abikaasale Annile. „Ilma temata ma poleks saatesse läinud. Isegi kui lapsele see meeldis, siis ilma naise toetuseta ma selliseid asju ei teeks."

Kärbseseen on Luisa Rõivas, Fööniksi kostüümis peidab ennast Elina Nechayeva või Triin Lellep

Suurejoonelises telesõus „Maskis laulja" on võistlustulle jäänud veel neli karakterit: Fööniks, Polaarhunt, Kärbseseen ja Draakon. Pühapäeva õhtul langetas maski Sebra, kelleks osutus Tomi Rahula.

Enne seda pakkusid Õhtulehe lugejad, et Sebra on Valter Soosalu, Robert Rool, Karl-Erik Taukar, Tõnis Niinemets, Johan Randvere või Kenneth Rüütli. Kohtunike meelest võis tegu olla Allan Muugi, Stig Rästa, Varro Vooglaiu või Marko Asmeriga. Seda, et Sebra kostüümis peitus just Tomi Rahula, ei arvanud keegi.

Oma pakkumise, kes võiks olla teiste maskide taga, tegi Õhtulehe veebis 48 inimest.

RAHVAS ARVAB

KÄRBSESEEN (34 pakkumist): Luisa Rõivas (29), Hanna-Liina Võsa (2), Hele Kõrve (2), Kerli Kivilaan (1)
Kohtunikud: Dagmar Oja, Piret Krumm, Lenna Kuurmaa, Eda-Ines Etti

POLAARHUNT (28 pakkumist): Mikk Saar (17), Juss Haasma (3), Rolf Roosalu, Marten Kuningas, Martin Helme, Priit Kuusk, Uku Suviste, Ott Lepland, Bert Pringi, Koit Toome
Kohtunikud: Tiit Pruuli, Tarmo Kruusimäe, Kristjan Kasearu, Mikk Saar

FÖÖNIKS (33 pakkumist): Elina Nechayeva (12), Triin Lellep (8), Elisa Kolk (3), Liis Lemsalu (2), Laura Põldvere (2), Maarja Kivi, Merle Palmiste, Ülle Lichtfeldt, Maria Listra, Gerli Padar, Hele Kõrve
Kohtunikud: Merle Palmiste, Saskia Alusalu, Liisi Koikson, Helen Randmets

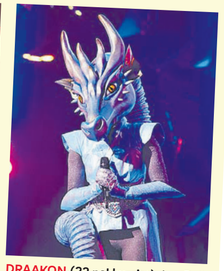

DRAAKON (22 pakkumist): Lea Dali Lion (3), Elina Reinold (2), Evelin Võigemast (2), Hele Kõrve (2), Eleryn Tiit, Elisabet Reinsalu, Kristel Aaslaid, Laura Põldvere, Kethi Uibomägi, Siiri Sisask, Katrin Lust, Piret Krumm, Marta Laan, Elisa Kolk, Kerli Kõiv, Henessi Schmidt
Kohtunikud: Evelin Võigemast, Eve Kallaste, Hele Kõrve, nõid Nastja

TOOMAS KIRSS ESITLES UUT TELESARJA: kartke, sest tulemas on tõeline pomm

„See on väga julge samm, sest olukord on, nagu ta on," ütleb produtsent Toomas Kirss (pildil) äsja valminud telesarja „Sinu, minu, meie" tegemise kohta. „Sel telehooajal on olukord natuke naljakas: ei Eesti Televisioonil ega ka TV3-l pole välja tulnud ühtegi uut draamasarja. Nüüd toob Kanal 2 ekraanile „Sinu, minu, meie"."

„Olen ses mõttes õnnelik inimene, et mind ümbritsevad sellised andekad inimesed nagu režissöör **Mirjam Marjatta Olesk** (pildil) ehk Mirru – tema on üks geniaalne inimene. Näitlejad on uued, sama on ka heliloojaga – andsime Artjom Savitskile võimaluse kirjutada kogu selle sarja muusika, mis on minu meelest vapustav," on sarja juures nii produtsendi kui ka näitejuhi rolli täitnud Kirss rohkem kui rahul.

„Teoorias oligi kõik nii, et mina vastutan pildi eest ja Toomas Kirss on suur näitejuht," kirjeldab elu võtteplatsil Olesk. „Praktikas oli ka kõik umbes nii, aga koos ragistamistega nagu ikka. Kirsile meeldib sellest olukorrast välja tulla väitega, et see on loomeprotsess ja nii peabki asi olema, ükskõik kui tuliseks see läheb. Mina olen oluliselt kannatlikum kui Kirss ja Kirss on oluliselt hulljulgem kui mina."

Kirss puhkeb naerma: „Päris nii ei olnud, aga enam-vähem küll.

Martin Ahven

„SINU, MINU, MEIE": Uues telesarjas kehastavad võtmetegelasi (vasakult) Britta Soll, Lee Trei, Laura Kukk, Doris Tislar ja Karolin Jürise.

See aga, mida Mirru tegi, on täitsa müstiline. Ta on hästi tubli ja ülejäänud režissöörid peavad hakkama väga tõsiselt kartma, sest tulemas on tõeline pomm."

Humoorikas uus kodumaine draama on stsenarist Eleonora Bergi kirjutatud ja pajatab lapsevanemaks olemise võludest ja valudest. „Sinu, minu, meie" annabki vaatajale võimaluse vaadata lapsevanemaks olemisele üllatava ja humoorika nurga alt. Isegi kui vaataja pole veel lapsevanem, on ta kellegi poeg või tütar.

Kas ema või isana saab üldse läbi kukkuda või on selles rollis võimalik erineval moel hakkama saada? Kunstiõpetaja Eva (Doris Tislar) on viieaastasele tütrele pigem kui vanem õde, optometrist Iris (Britta Soll) üritab teismelist poega ikka veel oma kaitsva tiiva all hoida ning noor näitleja Mia (Laura Kukk) püüab olla kasuema lapsele abikaasa eelmisest suhtest. Samas korteramajas elav kolmik otsustab üksteisele südant puistates ja naljaga pooleks luua tugigrupi saamatutele lapsevanematele. Aga kui kampa saadakse ka psühholoog Kärt (Karolin Jürise), hakkab spontaansest ideest idanema midagi suurt. Nagu ikka, on sarjas armastust ja vihkamist ning jagub ka saladusi.

Kõrvalosades Ott Kartau, Lee Trei, Margo Teder, Hilje Murel, Ingmar Jõela, Margus Jaanovits jt. Ehkki noorsooteatri näitleja Lee Trei kehastatav ühistu esinaine on kõrvaltegelane, on selles persoonis ohtralt särtsu ja Kirsi sõnul annabki too daam sarjale vägeva vungi sisse. Sari jõuab Kanal 2 eetrisse kolmapäeval.
AIGI VIIRA

REKLAAM

REKLAAMTEKST

Juba paljudel inimestel on selle leiutise abil olnud võimalus parandada oma põlvi

Põlved valutasid tal igal sammul. Nüüd tantsib ta nagu 20-aastane!

Need sõnad kostusid kohtuotsusena, mida kuulis proua Maire N. (61 a.) Tartust : ,, Kahjuks on Teie vaevusi väga raske ravida. Võib-olla ei saa Te kunagi enam endiselt tegutseda''. Ta kaotas igasuguse lootuse ...

See kõik tuli ootamatult, täiesti üllatusena. Ühel päeval proua Maire tundis lihtsalt kohutavat, halvavat valu, torkimist ja jäikust põlves. Selle kõigega kaasnes kasvav tund-tunnilt turse. Ja see torkis, nagu keegi lööks nuga põlve! Proua Mairel oli isegi raske voodist tõusta ja vannituppa minna. Mõne aja pärast selgus, et tegemist on artriidiga... Proua Maire oli masenduses. Ta meenutab:

– Seda diagnoosi kuuldes arvasin, et minestan. See pole mitte ainult väga valus, vaid mind ootab ka puue! Peaksin paluma kellelgi end kodus aidata, et saaksin end säästma nii palju kui võimalik. Aga mulle meeldivad nii väga peotantsu tunnid! See on minu lemmik osa päevast, kui läheme õhtul sõbrannaga oma rühma. Kui tantsin, ununeb kõik. See on minu ainus tõeline nauding elus...

Proua Maire tantsusaalis Tartus. Kas haigus pidi hävitama tema kire?

Süstid aitasid, aga lühidalt ...

Proua Maire kartis paaniliselt. Ta võttis erinevaid valuvaigisteid ja põletikuvastaseid ravimeid, et valu leevendada ja operatsiooni vältida. Ta neelas erinevaid preparaate, kasutas salve ja geele, käis spetsiaalsetel valgusravi seanssidel, protseduuridel, massaažides... See kõik aitas ajutiselt, kuid valu tuli alati tagasi. Terane, särav, aheldatud voodi ja tooli külge. Tundus, et miski ei suuda päästa proua Mairet elu eest, mida ta kartis, ja et ta peab unustama peotantsu, mis on tema elu kirg.

– Kui mul hakkas põlvedega probleeme olema, oli kõigepealt valus ainult kõndides ja pärast isegi siis, kui lamasin. Tantsimisest polnud juttugi! Pidin tundidest loobuma. Minu tantsuõpetaja oli väga löödud, kuna olin tema lemmiköpilane. Ühel päeval tuli ta mulle külla, pakk käes, kust võttis välja kummalise vöö. Ta selgitas, et see on turmaliinivöö mis aitas teda vigastuse ajal ja aitas tal tantsimise juurde tagasi pöörduda pärast õnnetut rattalt kukkumist. Arvasin, et see võib aidata ka mul valu leevendada. Lubasin Katile, et proovin seda - ütleb prouaMaire.

Valu tundus vähenevat!

– Otsisin selle vöö kohta teavet ja selgus, et see oli Ameerikast pärit leiutis. Positiivsest tagasisidest innustunult hakkasin seda kandma. Hämmastav, kuid mulle tundus, et valu jäi nagu väiksemaks ja ma sain oma põlve rohkem liigutada. See ei teinud kõndimisel ega isegi hüppamisel nii palju haiget! Nüüd olen kõige õnnelikum inimene maailmas, sest saan jälle tantsida!

Tumaliinivöö mõeldi välja Chicagos. See leiutis võib loomulikul teel aidata vähendada põlvevalu, pakkuda leevendust liigestele, tugevdada lihaseid. Vöösse kinnitatud turmaliini, st piesoelektrilise vääriskivi osakesed, võivad aidata kaasa tervislike infrapuna lainete tugevnemisele, mis nõrgendavad valuimpulsse ja stimuleerivad rakkude bioenergeetikat.Tänu sellele võib turmaliini vöö aidata vähendada põlvevalu.

Vöö on pehme ja elastne, see tagab ohutu, vereringet stimuleeriva õrna surve. Seda kandes saate:

- tervendada põlvi;
- toetada liigeseköhre taastumist;
- leevendada valu ja turset põlvedes.

Turmaliinivöö saad eranditult allahindlusklubi telemüügist. Pakkumise kasutamiseks tasub kiiresti tegutseda.

SÜGISENE KAMPAANIA!
Ainult kuni 28. novembrini kuni 70% soodsamalt!

Akupressuuri õmblused – masseerivad punkte maksimaalse valulikkusega kohtadel põlvede peal

Meeldiv, hingav kangas – valmistatud terapeutilisest OrtoComfort Plus kangast, mis ideaalselt kohandub kehaga

Turmaliini mikrokristallidega kiud – need võivad edastada tervendavat infrapunakiirgust, soojendada liigeseid ja toetada regeneratsiooniprotsesse

Veniv ja elastne – saad selle hõlpsalt põlve peale panna

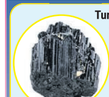

Turmaliin on võimalike piesoelektriliste omadustega vääriskivi. Inimese kehasoojusega kokkupuutel võib see kiirata infrapuna tervendavaid laineid, mis aitavad valu vähendada. Need võivad omakorda stimuleerida sünoviaalvedeliku tootmist ja suurendada kollageeni imendumist. Tänu sellele on kahjustatud kõhre- ja luukoe rakkudel võimalus kiiremini taastuda.

Turmaliinivöö
- võib aidata vähendada põlvevalu
- võib tuua leevendust põlveliigesele
- võib vähendada pingeid lihastes ja aidata kudedel taastuda
- suudab minimeerida turset ja põletikke rakkude toitmise ja vereringe parandamise abil

Infrapunalaine soojendav jõud

Helista kuni 28. novembrini 2020 ja saad turmaliini vöö allahindlusklubis osalemisel **hinnaga ainult** ~~86 €~~ **26 €!**

Helista: 880 7878
E– R 9:00–18:00, L 11:00–18:00
(Tavaline kohalik kõne ilma lisatasudeta)

Kasutajatingimused: discountclub-fulltermsandconditions.com **Tagastamisi ja kaebusi puudutav kontakttelefon: 699 1487**
Tellimuse esitamiseks ära võta ühendust toimetajaga vaid helista numbril 880 7878

Global Group Ltd, Suite 1156 BP 933, Mitsamadu, Anjouan, Union of the Comoros. Registration no. 46283

Kirjeldatav ese on mittemeditsiinilise seade, mis ei ole kasutatav farmakoloogilise, immunoloogilise või ainevahetuslik toime läbi organism. Esitlusjoonised. Kasutamisele, tervendamisele ega ennetamisele ei. Look 1 commercial.com

Vida Press

Kaks maski või üks?

Üha rohkem inimesi on võtnud omaks kombe maski kanda, et vähendada koroonaviirusega nakatumise riski. Aga äkki oleks veelgi turvalisem panna ette hoopis kaks maski? See oleneb asjaoludest, vastab sellele küsimusele portaal WebMd. Kui sul on olemas korralik kirurgiline mask, mitte selline, mis vaid näib selle moodi, pole topeltkandmisel ilmselt mõtet. On ju sellised maskid tehtud spetsiaalsetest materjalidest, mis ei lase viiruseosakestel läbi tungida.

Aga kui kannad tavalist puuvillmaski, aitab topeltmask kinni püüda rohkem viiruseosakesi. Selle kohta pole küll teaduslikku tõestust, kuid kõrge riskiga olukordades, näiteks kui elad koos koroonahaigega, võib see olla tõepoolest mõttekas. Samas ei tohiks kaht maski kandes lasta tekkida vääral turvatundel. Seega peaks nakatumise vältimiseks hoidma teistega distantsigi ja pesema hoolikalt käsi.

Ja pole vahet, mitmekihilist või mitut maski sa kannad – tähtis on seda õigesti teha! Pea meeles, et parim kaitsemask on see, mis on kogu aeg ees. Kui sul on aga kahe maskiga ebamugav ja see sunnib sind neid nina alla või hoopis eest ära tirima, pole neist mingit kasu.

OHTULEHT.EE

„Absoluutselt kõik on üleval seatud nii, et kui tahes suurde ämbrisse astudes võid avastada, et ses ämbris on kõik see, millest ehitad üles uue enda,“

räägib **Kati Saara Borodina** Naistelehes.

Valmis uus Covid-19 ravijuhend

Tartu ülikooli kliinikumi, Tallinna lastehaigla, Lääne-Tallinna keskhaigla ja Põhja-Eesti regionaalhaigla koostöös valmis uus Covid-19 patsiendi ravijuhend, kuhu on koondatud uusim tõenduspõhine info, mis puudutab raskemas seisundis olevate intensiivravihaigete ja Covid-19 osakondades viibivate patsientide ravimise ühtseid põhimõtteid.

„Võrreldes kevadise olukorraga oleme märksa paremini ette valmistunud ning meil on rohkem tõenduspõhist infot ja eksperimenteerimise faas on seljataha jäetud. Eesti haiglad lähtuvad uusimast maailmapraktikast, ravijuhendisse on koondatud kõik viimase aja teadmised ning arengud,“ sõnas regionaalhaigla intensiivravikeskuse juhataja dr Kristo Erikson.

„Covid-19 ravi jääb siiski põhiosas eelkõige sümptomaatiliseks ning toetavaks. Kindlasti oleme targemaks saanud trombidevastase ravi osas ning oskame ennetavat ravi pakkuda. Samuti järgime antiviraalses ravis hetke teaduspõhisust. Mõned kevadel kasutusel olnud ravimid ei ole enda mõju tõestanud,“ täiendas dr Erikson.

OHTULEHT.EE

Pixabay

2500

last on saanud 20 aasta jooksul abi sihtasutuselt Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond.

TERVIS.OHTULEHT.EE

Toimetaja Sirje Maasikamäe
Tel 614 4037
sirje.maasikamae@ohtuleht.ee

SIRJE MAASIKAMÄE
sirje.maasikamae@ohtuleht.ee

Vida Press

PÜSI KODUS! Positiivse koroonaproovi andnud inimene peab isolatsioonis viibima seni, kuni arst on ta terveks tunnistanud.

KORD POSITIIVNE, KORD NEGATIIVNE TULEMUS: kas koroonatestid valetavad?

Õhtulehega võttis ühendust hämmastunud mees, kes tegi lühikese aja jooksul mitu koroonatesti nii Eestis kui ka Soomes – kord oli tulemus negatiivne, kord positiivne. „Kuidas on selline asi üldse võimalik, kui väidetavalt pidi olema väga ohtlik ja nakkav haigus, aga 48 tunniga tulemused muutuvad ja enesetunne on endiselt väga hea?“ imestab Soomes ehitajana töötav mees. Perearst **Piret Rospu** (pildil) arvates on selles loos mitu õpetlikku seika.

Eestis tehakse iga päev tuhandeid koroonateste. Tuhanded inimesed ootavad pingsalt vastust, kas nad on koroonaviirusega nakatunud või mitte, millest omakorda sõltub, kas nende lähedased, sõbrad või tuttavad osutuvad lähikontakseks. Kas tuleb jääda eneseisolatsiooni või saab minna kooli, tööle, sõprade juurde?

Lugu, mida kirjeldab Tanel (nimi muudetud – toim), sai alguse umbes paar nädalat tagasi Soomes. Et pääseda objektile, pidid mehed tegema koroonatestid. Viis meest – neli negatiivset vastust, üks positiivne. „Kästi jääda karantiini, aga tulime kiirelt Eestisse, sest meid ei lastud objektile. Tegime kaks päeva hiljem uued testid ja tulemuseks viis negatiivset.“

Mehed leppisid kokku, et jätkavad tööd kahe nädala pärast, aga tellija palus, et nad teeksid enne minekut Eestis kordustestid, et välistada võimalikud positiivsed. „Mõeldud, tehtud. Neljapäeval tegin testi Rakvere polikliinikus, reede õhtul vaatasin digiloost, et tulemus oli positiivne, mis pani natuke kukalt kratsima. Otsustasin järgmisel hommikul, et lendan Tallinna ja lasen uue testi teha, sest tulemus oli minu jaoks kahtlane. Jällegi mõeldud, tehtud. Pühapäeva hommikul ärgates vaatasin kohe digiloost, et uue testi tulemus oli negatiivne.“

Kas testid valetavad?

Miks võisid eri päevadel olla erinevad tulemused? Kas koroonatestid valetavad, nagu on veendunud vandenõuteoreetikud, vaktsiinivastased ja muud tegelased, kes ei hinda tavameditsiini. „Kõige naljakam asja juures on, et ka Soome ja Eesti testi tulemused erinevad 48 tunni jooksul,“ imestab Tanel.

Meditsiinilabori SYNLAB andmetel on maailmas kasutusel ligi 200 erinevat Covid-19 diagnostilist testi, sealhulgas kiirtestid. Neid tuleb kogu aeg juurde. Praegu peetakse ainsaks usaldusväärseks meetodiks, millega Covid-19 varakult diagnoosida, laboris tehtavat koroonaviiruse RNA-uuringut PCR-meetodil (*polymerase chain reaction*). Proov võetakse ninaneelust tampooniga.

„PCR-testid on turul olevatest testidest usaldusväärseimad,“ kinnitab ka terviseameti kommunikatsioonijuht Simmo Saar. „Kuid loomulikult esineb ka siin piiripealseid tulemusi, mille korral võib tulemus olla positiivne ja siis uue testiga vastupidi negatiivne.“

Saare sõnul viitab selline tulemuste erinevus enamasti madalale viiruse RNA hulgale proovis. „Madal RNA hulk võib olla seotud haiguse varajase staadiumiga, mil viiruse hulk hingamisteedes alles suureneb, või hilise staadiumiga, mil viiruse hulk on langustrendis, kuid veel jäägina leitav. Või esineb veel vaid jääk-RNA ilma eluvõimelise viiruseta. Seega võivad eri päevadel antud testid anda erineva tulemuse.“

Saare sõnul tuleb analüüsitulemusi tõlgendada koos kliinilise pildiga ja nakkusohu üle otsustamine on arstlik otsus.

Perearst Piret Rospu sõnul on väga vähe tõenäoline, et test näitab küll positiivset tulemust, aga inimene pole tegelikult nakatunud. „Koroonaviiruse PCR-testidega on valepositiivsete testide osakaal väga väike, jääb vaid mõne protsendi juurde. Valepositiivne tähendab, et inimene pole nakatunud, aga test näitab justkui koroonaviirust.“ Perearsti sõnul on hulga tõenäolisem hoopis valenegatiivne tulemus – inimene on tegelikult nakatunud, aga test ei leia seda üles.

Positiivse testitulemuse korral ringi liikuda ei tohi!

„Kui mitu järjest testi annavad vastukäivaid tulemusi, siis juhindutakse kahest tegurist: esiteks teadmisest, et test on suurema tõenäosusega valenegatiivne kui valepositiivne, ning teiseks muidugi sümptomite ja epidemioloogilise seose olemasolu,“ selgitab perearst.

Positiivse testitulemuse korral ringi liikuda ei tohi, mis siis, et enesetunne võib olla hea. On riike, kus selle eest ähvardavad rängad rahatrahvid. Meil loodetakse pigem inimeste vastutustundele ja südametunnistusele.

„Kui inimesel on diagnoositud nakatumine viirusega SARS-CoV2, tuleb tal igal juhul olla eneseisolatsioonis ja vältida ka üleliiget suhtlemist oma pereliikmetega,“ rõhutab Saar. „Positiivse proovi andnud inimene peab isolatsioonis viibima seni, kuni arst on ta terveks tunnistanud.“

Ka koroonatesti tulemust oodates peab inimene olema eneseisolatsioonis, mitte ringi traavima. „Kui test on negatiivne ja inimesel pole kehtivat lähikontakti või reisimisega seotud isolatsioonikohustust, võib ta elada edasi oma tavapärast elu,“ selgitab Saar.

Mida sellest loost õppida?

Perearst Rospu leiab, et selles loos on mitu õpetlikku momenti ja muu hulgas on see selge illustratsioon, miks koroonaviirus on nii edukalt levinud.

„Esiteks on olemas asümptomaatilised nakatunud, kes võivad ometi teisi nakatada. Eestis tehtud antikehade uuringust selgus, et kevadise laine ajal tegi 80% koroonaviirusega kokku puutunud inimestest nakkuse läbi nii, et ise aru ei saanud. Teiseks needsamad valenegatiivsed testitulemused, mis annavad petliku kindlustunde ja kergete sümptomitega inimesed käivad rahuliku südamega oma asju ajamas. Ja lõpetuseks muidugi meeste endi käitumine: positiivse testi andnud inimene peab jääma isolatsiooni, mitte ette võtma laevareisi ühest riigist teise ja siis veel tralli mööda erinevaid testimisasutusi.“

Aga miks siis ikkagi said testid olla kord positiivsed, kord negatiivsed? Perearsti arvates oli suurima tõenäosusega nende meeste hulgas väike nakkuskolle, kus ilmselt esimesena nakatus Soomes positiivse testi andnud mees, kes nakatas ka teisi, vähemalt seda ühte Rakveres positiivse testi andnud kolleegi.

Positiivse proovi korral helistatakse kindlasti!

- Kui sul on avaldunud haigussümptomid, siis püsi kodus ja helista perearstile või perearsti nõuandeliinile 1220! Perearst hindab testimise vajalikkust ja annab nõu. Reeglina avalduvad Covid-19 sümptomid 5–6 päeva pärast nakatumist, mõningatel juhtudel on inimene nakkusohtlik 1–2 päeva enne sümptomite avaldumist.
- Kui perearst otsustab, et testimine on vajalik, edastab ta elektroonse tellimuse laborisse ning sealt helistatakse sulle, et leppida kokku testimise aeg ja koht. Aega saab ka ise broneerida e-registratuuri kaudu.
- Ninaneelu proovi saab anda vaid elektroonse saatekirja saanud inimene kokkulepitud ajal ja kohas isikut tõendava dokumendi alusel. Ilma nendeta ei ole mõtet kohale tulla.
- Positiivse proovi andnud inimestele helistatakse kindlasti. Tulenevalt suurest koormusest võtab testide tegemine ja tulemustest teavitamine aega, kuid enamasti on tulemused teada kahe tööpäeva jooksul. Vastused kantakse ka Digilugu.ee keskkonda. Negatiivse proovi korral sisestatakse vastus inimese Digilugu.ee lehele, sest kõiki inimesi läbi helistada ei jõuta.
- Kui sinu proov osutub positiivseks, siis püsi kodus eneseisolatsioonis ja järgi perearsti varem antud soovitusi! Tervise halvenemise korral võta uuesti ühendust perearstiga või kutsu kiirabi, helistades numbril 112.
- Küsimuste korral helista testimise kõnekeskusse 646 4848 (E–R 9–17). Allikas: terviseamet

KODU HUBASUS AITAB KÕLEDA SÜGISE ÜLE ELADA. EHITUSLOA NÕUDETA MAJA – EHITADA ISE VÕI OSTA TEHASEST? KODUREMONT UUE LAENU TOEL

Kodu ja Ehitus

Teisipäev, 24. november 2020 • ÕHTULEHE TEEMALEHT

Toimetaja: Ia Mihkels • Projektijuht: Kaspar Kaljuste • Trükikoda: Kroonpress • Väljaandja: AS Õhtuleht Kirjastus

Vida Press

Kaamose eest peitu magamistuppa

Magamistuba on kodu kõige rahulikum ruum ja see peaks väljenduma ka sisekujunduses – kõik peaks soosima lõõgastumist. Kõledal hilissügisel võib läbimõeldult sisustatud soe ja hubane magamistuba olla tõeline päevapäästja.

IA MIHKELS
ia.mihkels@ohtuleht.ee

Rahulikkus ei tähenda aga, et põnevatele detailidele või eri stiilide kombineerimisele ei peaks ruumi jaguma. „Stiilide segamine ja lahenduste kombineerimine on moes,“ ütleb K-rauta sisekujundaja Aleksandra Tšufarina. „See ei tähenda aga suvalist eklektikat, sest magamistoas muutuks see kiiresti väsitavaks. Võib kasutada erinevaid värve, kuid need peavad omavahel kokku sobima, vormid ja faktuurid võiksid korduda, nende vahel peaks tekkima tajutav seos. Pole probleem, kui mööbliesemed on eri stiilis ja ise ajastutest, aga need peavad moodustama sujuva terviku.“

Puhkamist soosivad toonid

Erksad värvid soovitab sisekujundaja magamistoas välistada, rahulikest toonidest, mis soosivad puhkamist, on moes eelkõige pastell: münt ja roosa, aga ka hallika alatooniga helesinine.

„Ka sobivad magamistuppa maalähedased toonid, näiteks sügavroheline, sinepikollane ja puukoorepruun,“ juhendab Aleksandra. „Valge ja hall on samuti ajatult moes, aga toale iseloomu andmiseks võiks mängida tekstuuridega. Värviliseks või faktuurseks aktsendiks võiks olla vaid üks sein või seina osa, näiteks voodi peatsis. Aktsendi võib anda ka suure abstraktse maaliga.“ Ruumi võib luua eri tsoone, jagades tuba sirmi, kardina, vaheseina või mõne mööbliesemega, aga eraldatust saab tekitada ka eri stiile sobitades. Näiteks võib magamisosat eralduda hoopis teist stiili lugemisnurk koos tugitooli, laua, lambi ja toaliilledega.

Naturaalsed materjalid ja maalähedased toonid on moes juba aastaid, eriti magamistoas, kus loodusest inspireeritud sisekujundus soodustab uinumist ja väljapuhkamist. Üha enam kasutatakse magamistubades puitlaudist ja -paneele, vineeri ja korkmaterjali, seda mitte ainult põrandatel, vaid ka seintel-lagedel. Aktsentseingi võib olla põneva faktuuriga puitpaneelidest või -ribidest pilgupüüdja. Ka bambus on materjalina taas pead tõstmas, näiteks tapeedina.

Loodusest inspireeritud

Loodusest inspireeritud fototapeet on samuti pilkupüüdev, aga ka rahustav. Kui mingil põhjusel tuleb põrandale paigaldada laminaat, peaks see kindlasti olema kvaliteetne ja soovitavalt imiteerima puitu. Et laminaat on olemuselt külm materjal, nõuaks selline põrand magamistoas ka mõnusat pehmet vaipa. Sisekujunduses on moes ka betoon, looduskivi, klaas ja metalli, magamistoas tuleks neid õdusama tulemuse saavutamiseks kombineerida soojade värvitoonide ja pehmete tekstiilidega.

Üha sagedamini sobitatakse omavahel uut ja vana. Restaureeritud või ise tuunitud mööbel on moes, aga üldjuhul kombineeritakse seda nüüdisaegsete lahendustega.

Mitut tüüpi valgustid

Tähtis roll on magamistoas täita valgustitel. Seejuures peaks valgusallikas ise olema peidus, et see ei teeks silmale haiget. Hea, kui üldvalgus on reguleeritav, et näiteks koristamise ajaks oleks tuba eredalt valgustatud. Kindlasti kuluvad ära ka põranda- või öökapilambid, aga ka suunatud valgustus piltide või peeglite väljavalgustamiseks. Magamistoa tekstiilid võiksid olla naturaalsed: linane, siid, puuvillane. Mugavuse huvides võiksid kardinad olla pimendavad, sobib nii ruloo kui ka langev kardin, aga neid kaht võib ka omavahel kokku sobitada. Erksaid värve ja suuri lillmustreid tuleks magamistoas kasutada väga läbimõeldult ja mõõdukalt, et need ei mõjuks väsitavalt.

DOMINOS DP PROJEKT

- Korterelamute kompleksne renoveerimine
- Fassaaditööd
- Elamute ehitus
- Omanikujärelevalve

DOMINOS PROJEKT OÜ
Mustamäe tee 5, Tallinn, tel +372 509 7953, dominos@dominos.ee

KAMINAKESKUS

Kamin-pliit METAL BOARD 2
Võimsus: 8 kW
Kõrgus: 740 mm
Laius: 420 mm
Sügavus: 440 mm
Kõetav ruum: 180 m³
Lõõr: Ø 130 mm, pealt
Kaal: 48 kg
Värv: antratsiit
Hind: 175 €

Kamin-pliit EKONOMIK LUX
Võimsus: 5-7 kW
Kõrgus: 900 mm
Laius: 460 mm
Sügavus: 400 mm
Kaal: 47 kg
Värv: beež, punane
Hind: 199 €

Pliit Prometey PERFECT
Võimsus: 7 kW
KxLxS: 800x810x450 mm
Kõetav ruum: 172 m³
Lõõr: Ø 130mm, pealt
Kaal: 60 kg
Värv: antratsiit
Hind: 298€

Pliit Prometey PRACTIK LUX
Võimsus: 11 kW
KxLxS: 830x930x530 mm
Kõetav ruum: 250 m³
Lõõr: Ø 130mm, pealt
Kaal: 80 kg
Värv: antratsiit
Hind: 399€

Tallinnas
Turuplats 5/7, Nõmme turu vastas
Tel 5881 2360

Pärnus
Riia mnt 181
Tel 444 3112

Viljandis
Kauba 8
Tel 5551 5028

kaminakeskus.ee | ahjud.ee | pliidid.ee

Teisipäev, 24. november 2020

Järgmine erileht
Kodu ja ehitus
ilmub veebruaris 2021
Info ja reklaam: tel 614 4096, kaspar.kaljuste@ohtuleht.ee
Õhtuleht

VÄIKE MAJA – osta tehasest või ehitada ise?

Üha rohkem on inimesi, kes mõlgutavad mõtet oma majast – et oleks koht, kus saaks soovi korral olla turvaliselt omaette. Kui krunt soetatud, tahetakse sageli panna kõigepealt püsti väike saunamaja – ehkki seal tuleks elada pead-jalad koos, oleks peavari olemas, kuniks suur maja valmis saab. Raha pole aga enamasti ülearu ja tekibki küsimus, kas soodsam oleks tellida tilluke tehasemaja või proovida väike majake omal jõul püsti saada?

IA MIHKELS
ia.mihkels@ohtuleht.ee

Alustuseks tasub läbi sirvida tehasemaju pakkuvate ettevõtete kodulehed, et saada aimu, mis võimalused on olemas. „Meie mõtlesime ka, et alustame tasa ja targu," räägib aasta eest oma majja kolinud Katre. „Krundi saime vanavanematelt päranduseks ja alguses oligi meil plaan, et kõigepealt ehitame paarikümne ruutmeetri suuruse saunamaja, et oleks, kuhu minna, siis hakkame vaatama, kuidas nende laenude-sissemaksude ja suure maja ehitamisega saab. Ruuminappus meid eriti ei heidutanud, meil on üks laps ja linnakorteriski pinda ainult 32 ruutu, aga seal see ongi kõik – krundil on lapsel ruumi mõllata kui palju!"

Läks aga nii, et mida rohkem pere element- ja moodulmaju pakkuvate ettevõtete tootevalikusse süvenes, seda kaugemale hakkas saunamaja plaan nihkuma. „Käisime paaris firmas asja lähemalt uurimas ja avastasime, et on muidki võimalusi. Näiteks leidsime mitu endale meelepärast maja, mida saab ehitada ka jupikaupa: üks osa kohe, teine kunagi edaspidi, kui võimalusi rohkem – kas või selles mõttes, et valmis majaosa sobiks ehk juba pangale lisalaenu tagatiseks. Saime neilt kohtumistelt palju häid mõtteid ja nii see lõpuks läks: kogutud raha kasutasime sissemaksuks ja nüüd on meil üks osa oma majast olemas – ruumi on oluliselt rohkem kui olnuks saunamajas ja ka sellest on selge pilt, millal ja kuidas ehitamisega edasi liigume. Tehasemajade puhul on see asjaajamise kiirus muidugi täiesti uskumatu. Mida selgem pilt endal oma soovidest on, seda kiiremini läheb."

Mõtle soovid läbi

„Maja soetamist plaanides tuleb kindlasti võtta võrreldavaid hinnapakkumisi," soovitab Greencube'i müügi- ja arendusjuht Henri Bekmann. Et seda saaks teha, tuleb kõigepealt oma soovid üksikasjalikult läbi mõelda. „Aasta läbi elamiseks mõeldud hoone puhul on oluline vaadata ka nii-öelda seina sisse: kui palju on soojustust põrandas, seintes ja katuses. Kindlasti tuleb pöörata tähelepanu nii akende klaaspakettidele kui ka välisuksele – soojapidavuse puhul on iga detail oluline."

Greencube'i majatehas müüb aasta läbi elamiseks mõeldud kõigi mugavustega 20–60ruutmeetrise pinnaga väikemaju, kuhu paigaldatakse integreeritud tehnikaga köök ning plaaditud WC ja pesuruum, maja viimistletakse nii seest kui ka väljast. „Tegu on tsentraliseeritud tootmisega, kogu ehitusperioodi jooksul on tegevuses peale ehitajate ka elektrik, torumees, plaatija ja värvija, ka ehitusjärelevalve," kirjeldab Bekmann. See tähendab, et ei lisandu igakordset lisakulu spetsialisti objektile kutsumiseks, kõik tehakse ühtse protsessina tehases. Muidugi mõjutab see isetegemisega võrreldes nii maja valmimise kiirust kui ka hinda. „Ise ehitades kaasneb töö käigus üksikasju, mille peale alguses tihti ei tulegi," märgib Bekmann. „Alustades kas või õigetest materjalikogustest ja lõpetades jääkide utiliseerimisega. Sinna vahele jääb hulk asju, mis teadmatusest ja oskamatusest võib valesti minna."

Tellida on vahel odavam

Sama kinnitab ka palkmaju projekteeriva ja ehitava Männimaja eestvedaja Peeter Pung: „Iga töö juures on omad oskused ja nipid, kindlam on palkmaja ehitus ikka asjatundlikelt tegijatelt tellida."

Pung märgib, et muidugi on töid, mille tellija ise ära teha saab, näiteks vundamendi ette valmistada, aga päris algajal tasuks ka seda teha mõne asjatundja juhendamisel, et miski valesti ei läheks – vigade parandamine võib kalliks minna.

Henri Bekmann lisab, et isetegija ei saa sageli vajaminevaid materjale osta kulupõhisena ja ni tekivad kasutud jäägid, mis kokkuvõttes ehitisele hinda lisavad. „Aga igaühele oma: kui soov ise teha on ikka väga suur, siis andke endast parim," julgustab ta, kuid soovitab enne alustamist siiski mõne spetsialistiga nõu pidada.

Elmar Rauam
Erakogu

Palkmaja üheks suureks plussiks nimetab Peeter Pung loomulikku elukeskkonda. „Ma ise ei saakski mujal elada – mul on kipsiallergia," ütleb ta.

Greencube Maarja on aastaringseks kasutamiseks mõeldud väikemaja, mis ehitatakse valmis tehases ja tuuakse tervikuna krundile, kus paigaldamine-viimistlemine võtab aega keskmiselt paar päeva. 19,9ruutmeetrise põhiplaaniga hoones on põrandapinda kuni 30 ruutmeetrit, kui ehitada täies ulatuses välja ka teine korrust. Hoone ei vaja ehitusluba ega -teatist. „Siiski soovitame alati kohalikus omavalitsuses hoone paigaldamise plaanid läbi arutada, et vältida võimalikest kitsendustest tulenevaid erijuhte," soovitab Henri Bekmann.

Kuidas kujuneb tehasemaja hind?

Kataloogidest leiab uhkeid maju uskumatult odava hinnaga. Nii Peeter Pung kui ka Henri Bekmann kinnitavad, et esimese asjana tasub tootjaga ühendust võtta ja järele uurida, mida täpselt selle raha eest saab ja mis tuleb lisaks osta. Enamasti on see ka kodulehel kirjas, aga lõppsummad võivad oluliselt erineda sõltuvalt valitud materjalidest, kohaleveo vahemaast jm.

„Sellega on nagu auto ostmisega," märgib Bekmann – baashind on paigas, aga kõik, mida lisaks soovitakse, võib hinda kaks-kolm korda suurendada. „Mänguruumi on tublisti," kinnitab ka Peeter Pung. „Näiteks võib siseviimistluses kasutada väärispuitu ja muid hinnalisi materjale – aga saab ka lihtsamalt läbi ajada, kuidas just tellijale sobib. Palkmaja suur pluss on ju see, et kui see on korralikult ehitatud ja palgivahed tihendatud, ei vaja see mingit lisaviimistlust – maja on hingav ja soe."

Kas väikemaja vajab projekti?

Sellisele kuni 20ruutmeetrisele väikeehitisele, mis ei nõua ehitusteatist ega luba, pole ka projekti ilmtingimata vaja, seadus seda ei nõua. Kes tahab hobi korras nokitseda ja enda ideid ellu viia, sellele sobib nullist rajatav väikemaja isetegemisprojektiks väga hästi. Kui vähegi pädevust ja teadmisi, saab hakkama. Aga kui endal mõtted otsas, siis kindluse mõttes tasub ka oma ala ekspertidega nõu pidada, kas või näiteks elektri- ja torutööde asjus.

HENRI RIIVE
Imperial Projecti omanik ja projekteerija

Kodu uus remondilaen

Koduomanikud, kes võtavad ette eramu renoveerimise eesmärgiga muuta hoone energiatõhusamaks, võivad nüüd selleks taotleda soodsa intressimääraga – alates 1,99% – kodu energiatõhususe laenu.

Enamik kinnisvaratehinguid on seotud enne aastat 2000 ehitatud hoonetega, seetõttu on energiatõhusus paljudes peredes väga aktuaalne. „Maja ülalpidamiskulud moodustavad leibkondade eelarvest suure osa, mistõttu on oluline parandada hoonete energiatõhusust – mitte ainult raha säästmise vaatenurgast, vaid ka keskkonnamõjude vähendamiseks," ütles Swedbanki eraisikute panganduse juht Tarmo Ulla. „On selgelt näha, et inimesed mõtlevad nendele teemadele varasemast enam nii uusi maju ehitades kui ka kodu remonditöid plaanides. Kodu energiatõhususe laenuga loodab Swedbank toetada ja edendada jätkusuutlikke lahendusi, mis vähendavad hoonete ülalpidamiskulusid ja suurendavad kinnisvara väärtust, luues samal ajal elanikele ka paremaid elutingimusi."

Laenu saab taotleda eramu, paarismaja, ridaelamu või suvila renoveerimiseks tingimusel, et tööd hõlmavad energiatõhususe lahendusi: kogu hoone või selle osa soojustamist, tsentraalse või lokaalse (sh soojustagastusega) ventilatsiooni-süsteemi paigaldamist, küttesüsteemi vahetamist või täiustamist, uste/akende vahetamist energiatõhusamate vastu või muude energiasäästlike seadmete ning lahenduste soetamist ja paigaldamist. Allikas: Swedbank

oü Juta & Kaido aastast 1991
Juta
JUTAJAKAIDO.EE

Juta & Kaido OÜ
Suur 89b, 48306 Jõgeva
www.jutajakaido.ee

Juta & Kaido OÜ tegeleb välisuste ja puitakende tootmisega 1991. aastast.

Tuginedes kogemustele, on aastate jooksul saavutatud pidev mahu kasv tänu tootmisruumide laiendamisele ja investeeringutele nüüdisaegsetesse seadmetesse.

Meilt saab tellida uksi ja aknaid nii erimõõdus kui ka standardmõõdus.

VÄLISUKSED MAJALE

KORTERI VÄLISUKSED

PUITAKNAD

Akende tootevalikus on:
• sisse-välja avanevad puitaknad;
• üheraamselt väljapoole avanevad miljööväärtuslikud aknad;
• MSE Soome tüüpi kaheraamselt sissepoole avanevad aknad.

Tootmine ja müük:
tel 508 0061, puit@jutajakaido.ee, www.jutajakaido.ee

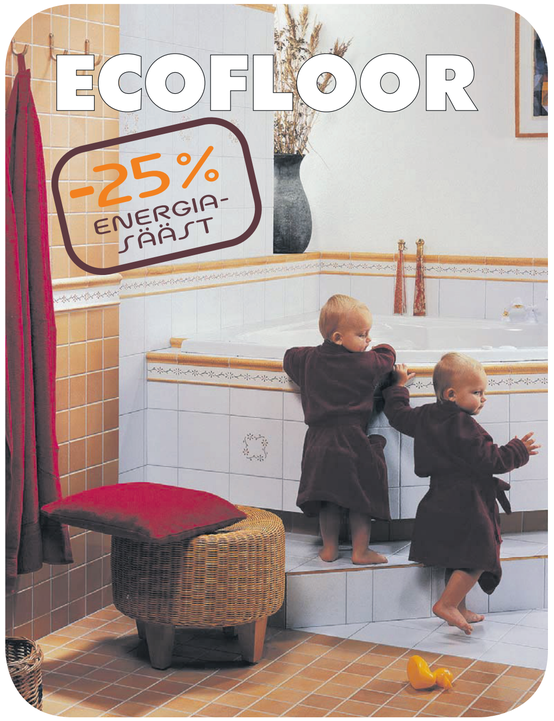

REKLAAMTEKST

FENIX
PÕRANDAKÜTTESÜSTEEMID

Kui **mugavus ja energiasääst** on olulised, soovitab **Euroopa juhtiv elektriküttesead-mete tootja FENIX** kasutada Eestis levinud salvestava põrandakütte asemel pigem otsest põrandakütet.

Vaatleme, mille poolest need kaks kütteviisi erinevad. Salvestava tööpõhimõttega põrandakütte puhul paigaldadakse küttekaabel 10-14 cm segukihi alla. Sellise paigaldusviisi puhul akumuleerub soojus betoonikihti ja kiirgub sellest ühtlaselt ruumidesse. Puuduseks on aga küttesüsteemi juhtimise inertsus. See tähendab, et sisuliselt ei saa me soojust mitte siis kui vaja, vaid siis kui võimalik. Näiteks päeval, kui päike soojendab põrandat, on ülekütmise oht, sest betoon on juba soe ja põrand ei jahtu kiiresti isegi siis kui termostaat kütte välja lülitab. Tulemuseks on ebamugavalt palav tuba. Õhtul, kui välistemperatuur langeb, ei jõua küttekaabel aga põrandat uuesti piisavalt kiiresti üles soojendada ja tuba võib jääda jahedaks. Samas peame kulutama palju energiat betoonimassi enda soojendamiseks ja selle temperatuuri hoidmiseks. Kuna Eestis on õise ja päevase elektritariifi hinnavahe suhteliselt väike ja betoonimassi kütmisele kulub palju energiat, ei saavuta me loodetud rahalist võitu ka ainult öise tariifiga elektriga küttes.

Paindliku ja säästliku alternatiivina soovitab FENIX Lääne-Euroopas laialt levinud otsest põrandakütet. Otseseks põrandakütteks saab kasutada **Fenix ECOFLOOR 10W/m** küttekaableid, **Fenix ECOFLOOR 160W/m²** küttematte või **Fenix ECOFILM küttekilet.**
Otsese põrandakütte puhul paigaldatakse küttekaabel vaid 2-4 cm paksuse betoonisegu sisse, ECOFILM küttekile aga otse parketi vm. põrandakatte alla.

Otsese kütte peamiseks **eeliseks** on dünaamiline **reguleeritavus,** st. kütame siis, kui seda vajame. Lisaks ei kulu liigset energiat betoonimassi ülesküt-miseks ja selle soojuse hoidmiseks.
Kuna otsese kütte puhul puudub salvestava kütte inertsus, saab ruumitemperatuuri väga lihtsalt ja kiiresti vastavalt soovile tõsta või alandada. Näiteks annab temperatuuri alandamine ööseks või tööpäeval kodust äraoleku ajaks märgatavat kokkuhoidu.
Alandades temperatuuri 1°C võrra, vähenevad kulud ca. 5%. Lahkudes kodust ja lülitades sisse FENIX regulaatori automaatse temperatuuri alandi 5°C võrra, **vähenevad kulud ca 25%.**

Lisaks on **võimalik säästa paigalduskuludelt,** kasutades tehases valmistatud küttematte või küttekilede komplekte, mis teevad paigalduse kuni **kaks korda kiiremaks** ja mugavamaks.
Küttemattidele kehtib pikk, **10-aastane garantii** ning FENIXil on juba üle 10-aastane kogemus Eesti profipaigaldajate turul.

Fenix ECOFLOOR ja ECOFILM küttesüsteeme müüvad **Ehituse ABC, K-Rauta, Espak, Decora, Tehnika Äri jt.** suuremad ehitusmaterjalide kauplused.

FENIX
2x KIIREM PAIGALDUS
10a GARANTIID

Maaletooja: Silmani Elekter AS
Tallinn, Kadaka tee 56, tel. 6711220, info@ silman.ee
Tartu, Vassara tn. 50, tel. 7428688, tartu@silman.ee
www.silman.ee

Koduostja seitse püsiküsimust

Ehkki suurem osa infost on enamasti kinnisvara müügikuulutuses kirjas, on siiski asju, mida enamvähem iga ostuhuviline võimalikku tulevast kodu vaatama tulles müüjalt küsib, teavad maaklerid. Vastustest küsimustele sõltub ostuotsuse tegemisel õige palju, märgib Uus Maa kinnisvarabüroo maakler Carol Saarik. Ta toob välja seitse kõige sagedamini esitatavat küsimust, millele vastamiseks võiks iga kodumüüja valmis olla, sest suure tõenäosusega tahetakse neile varem või hiljem vastust saada.

MIKS MÜÜTE? Enamasti on kodu müümiseks selge põhjus: pere on ajaga suurenenud ja kodu kitsaks jäänud – või vastupidi, lapsed on oma elu peale läinud ja senine kodu ainult vanematele mõttetult suur, vaja on kolida teise linna vmt. Vastake ausalt – häbeneda pole ju midagi.

MILLISED ON NAABRID? Küsimus võib esimese hooga tunduda küll ebaoluline, aga isegi seadus ütleb, et müüja peaks teavitama ostjat kõigest, mille vastu tal on äratuntav oluline huvi. Naabrid on elus kindlasti olulised.

KAS OLETE TEINUD ÜMBEREHITUSTÖID? Kui vastus on jah, siis tuleks kohe selgitada, kas muudatused on ka seadustatud.

MIS TÖÖD ON ÜHISTUL PLAANIS? Sellekohane info võiks kirjas olla juba kuulutuses, sest esiteks on tegus ühistu kortermajas suur pluss, teisalt aga aitab see teadmine uuel omanikul ette näha kõrvalkulude võimalikku suurenemist.

MIDA MUUDAKSITE, KUI SIIA JÄÄKSITE? Selle küsimusega soovitakse saada ülevaadet väikestest ebamugavustest – ehk töödest, mis tasuks esimese remondi käigus ette võtta. Varjatud puudustest tuleb nagunii teada anda, neist rääkimiseks ei pea seda küsimust ootama.

KUI KIIRESTI JÕUAN SIIT...? Ootuspärane, et tulevast asukat huvitab, kui palju läheb näiteks tipptunnil aega, et jõuda kesklinna, raudteejaama, bussipeatusse vm.

MIKS VALISITE KUNAGI JUST SELLE KODU? Vastates saate üles lugeda kõik aegade jooksul oluliseks muutunud plussid ja nii müügiedule tublisti kaasa aidata. Allikas: Uus Maa kinnisvarabüroo

Korteriühistu ja turvareeglid

Kortermajas peavad kehtima ühiselt kokku lepitud ja kõigile arusaadavad turvareeglid, tuletab Eesti Korteriühistute Liidu õigusosakonna juhataja Urmas Mardi korteriühistute juhtidele meelde: „Ühistus ei saa nii, et igaüks teeb, mis pähe tuleb."

Nii mõnigi elanik võib turvakaameras näha ainsat päästeed kurikaeltest vabanemiseks. „Turvakaamera saab aga paigaldada vaid juhul, kui kõik korteriomanikud on sellega nõus, sest maatüki, kuuride, trepikodade, keldritepööningute jm kasutamisel on korteriomanikud kinnisasja kaasomanikud," hoiatab Mardi. „Niisiis saab korteriühistus valvekaameraid paigaldada vaid üldkoosoleku otsusega. Seadusevastaselt paigaldatud kaamerad tuleb maha võtta."

Seda kinnitab ka hiljutine riigikohtu lahend. Nimelt oli ühe Kohtla-Järve korteriühistu liige paigaldanud oma korteri aknaraamidesse kaamerad, millest üks oli suunatud tema sõiduki parkimiskohale ja teine garaažile. Korteriomaniku väitel oli ta sunnitud seda tegema enda turvalisuse tagamiseks ja vara kaitseks, kuna väidetavalt ründas teine korteriomanik tema tütart ja tuttavat ning kahjustas autot, öösiti jäetavat lahti trepikodade uksi, kuuri seinale olevat aga soditud joonistusi.

Majarahvas peab olema nõus

Korteriühistu üldkoosolekul otsustati häälteenamusega, et majarahvas pole kaameratega nõus ja need tuleb maha võtta, paigaldaja aga keeldus. Viru maakohus rahuldas 14. aprilli 2020 määrusega korteriühistu avalduse ja kohustas kaamerate paigaldajat 21 päeva jooksul need eemaldama. Kohus leidis, et kaamerate paigaldamiseks ei ole õiguslikku alust, sest kaasomandis olevatesse ruumidesse videovalvesüsteemi seadmete paigaldamise üle otsustamine on tavapärase valitsemise raamesse jääva küsimuse üle otsustamine korteriomandi- ja korteriühistuseaduse (KrtS) § 35 tähenduses ja selle üle võivad korteriomanikud otsustada hääleteenamusega.

Omanike õigus privaatsusele

Elanike privaatsust aitab tagada see, kui kaamerad paigaldab ühistu ja lepitakse kokku, et salvestised avalikustatakse vaid rikkumiste toimepanija tuvastamiseks, selgitas Urmas Mardi: „Kui valvekaamerate valitseja ei saa videomaterjali muudel eesmärkidel kasutada ega avalikustada, piisab kaamerate paigaldamiseks korteriomanike hääleteenamusest."

Kaamerate paigaldaja kaebas otsuse edasi ringkonnakohtusse, mis tühistas maakohtu määruse ja tegi uue, millega jättis ühistu avalduse rahuldamata. Korteriühistu pöördus seepeale riigikohtu poole, paludes tühistada ringkonnakohtu määrus ja jätta jõusse maakohtu määrus. Riigikohus seda tegigi ning riigikohtu kolleegium märkis, et kaamerate paigaldamine kaasomandi osale võib olla kaasomandi eseme tavapärane valitsemine, mille üle korteriomanikud otsustavad KrtS § 35 lg 1 kohaselt hääleteenamuse alusel, kuid võib endast kujutada ka kaasomandi eseme majandusliku otstarbe muutmist, mille jaoks on KrtS § 38 lg 1 kohaselt vaja korteriomanike kokkulepet.

Ühistus peaksid olema kokku lepitud kõik maja turvalisust puudutavad reeglid alates võõraste majjapääsust kuni keldrite-kuuride lukustamiseni. **KRISTJAN ARRAS**

Saviton

Põhjamaises kliimas on traditsioonilised soojust salvestavad glasuurpotist ahjud olnud ajast aega au sees.

Müügil suurim ja parim valik **EESTIMAISEID AHJUPOTTE,** kahhelahjude, kaminahjude, kaminate, pliitide ja soemüüride ehitamiseks.

Jälgige reklaami **www.saviton.ee**

OÜ Saviton | Tallinn 10313
Laevastiku 3g | tel. +372 6626350
Info@saviton.ee

Aadli Puhastusteenused

... ET SINU KODU JA KONTOR LÄIGIKS

Koristusteenused
- Hoolduskoristus
- Ehitus- ja remondijärgne koristus
- Aknapesu
- Vaipkatete keemiline puhastus
- Koduvaipade keemiline puhastus
- Pehme mööbli keemiline puhastus
- Kontoritoolide keemiline puhastus
- Kivipõranda masinpesu
- PVC-põranda pesu ja kaitsevahatamine

Küsi kindlasti ka personaalset hinnapakkumist!

KONTAKT
Aadli Puhastusteenused OÜ | Tel: +372 **53 427 007**, **info@aadli.ee**

TrepiAbi
www.trepiabi.ee

TrepiAbi – pakume erinevaid trepilahendusi vastavalt tellija soovile

Meie nägemuse kohaselt peab trepp olema ilmekas, ohutu ja vastupidav. Lähtuvalt sellest ideoloogiast, panustame igasse valmivasse treppi osa oma kogemusest ja teadmistest. Arvestame iga kliendi soove ja maja sisekujunduse eripära. Meilt enimtellitud puittrepp on: avatud, põskpuude vahel asetsevate astmetega, peitsitud või õlitatud astmetega. Piireteks on treitud vahepulgad ja sõrmsoonega käsipuu.

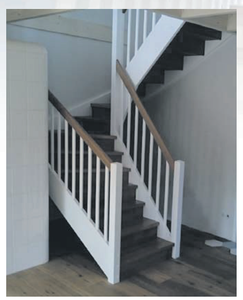

Trepi planeerimisel soovitame kombineerida erinevaid materjale. Lisaks puidule on võimalik veel kasutada klaasi ja metalli, mis muudavad lõpptulemuse omanäoliseks ja ainulaadseks. Trepi valgustusel on samuti suur roll. Kohtvalgustitega saab tuua esile trepi olemasolu ning samas tõsta ka selle ohutust. Kaabeldust on soovitav ette planeerida juba enne trepi paigaldust.

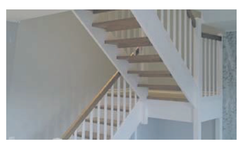

Meie tootevalik koosneb sisetingimustesse mõeldud täispuit treppidest. Erilahendustena pakume puit-metalltala, keerd- ja välitingimustesse mõeldud treppe. Trepi omanäoliseks muutmisel pakume laias variatsioonis erinevad piirete- ja viimistlusvõimalusi.

ILMAENNUSTUS

yr.no, ilmateenistus.ee, aai.ee

Ennelõunal on pilves selgimistega ilm ja kohati sajab vihma ja lörtsi, pärastlõunal lääne poolt alates pilvisus tiheneb ja saartele jõuab uus sajuala vihmana, mis liigub edasi mandrile. Puhub läänekaare tuul 4–10 m/s, rannikul puhanguti kuni 14 m/s. Õhutemperatuur on +2...+7 °C.

Kahe järgneva päeva ilmaennustus

+2...+9, 2–8 m/s
Kolmapäeval tuleb peamiselt pilves ilm. Ennelõunal on sajuhooge hõredamalt ja harvem, keskpäeval jõuab saartele uus sajuala, mis liigub üle Eesti itta. Ennelõunal puhub lõunakaare tuul 2–8 m/s, pärastlõunal lõuna- ja edelatuul tugevneb 4–10, rannikul puhanguti 14 m/s.

+4...+8, 6–12 m/s
Neljapäeval tuleb pilves ilm. Sajab vihma, pärastlõunal loode poolt alates sadu lakkab ja pilvisus hõreneb. Puhub edelatuul 6–12, rannikul puhanguti 15–18 m/s, pärastlõunal saartelt alates lääende ja loodesse ning kiiresti nõrgeneb.

Päike
tõuseb kell 8.37
loojub kell 15.38

Kuu
tõuseb kell 14.46
loojub kell 0.50

Kuu faasid
22. novembril
30. novembril
8. detsembril
14. detsembril

KÜMME KÜSIMUST

Ristsõnaajakiri Ristik

Palju õnne, Madis Milling!

1. Kui vanaks saab täna Madis Milling?
a) 45aastaseks
b) 50aastaseks
c) 55aastaseks

2. Mis ansambli liige on olnud Milling?
a) All Stars
b) Mono Fans
c) Amor Trio

3. Kelle loomingut esitas see ansambel?
a) ABBA
b) Bee Gees
c) Boney M

4. Mis aastast kuulub Milling kaitseliitu?
a) 1990
b) 1995
c) 2000

5. Milling on kuulsaks saanud „Vanade ja kobedate" Valdurina. Mis on Valduri perekonnanimi?
a) Mets
b) Järv
c) Põld

6. Samas sarjas mängis ta ka üht naistegelast. Mis oli tema nimi?
a) Kadri
b) Iivi
c) Silvi

7. Mis alevik oli üks filmi „Vanad ja kobedad saavad jalad alla" peamistest võttepaikadest?
a) Tsirguliina
b) Mustla
c) Pärnu-Jaagupi

8. Mis teatri lavastustes lööb Milling kaasa praegugi?
a) Von Krahli teater
b) Vana Baskini teater
c) Kinoteater

9. Mis aastast on Milling riigikogu liige?
a) 2015
b) 2017
c) 2019

10. Mis erakonna liige on ta 2003. aastast?
a) Keskerakonna
b) Reformierakonna
c) Isamaa

Vastused: 1. b); 2. a); 3. a); 4. a); 5. c); 6. c); 7. b); 8. b); 9. a); 10. b)

RISTSÕNA

TOIDUVALMISTAMINE			... OSOLIN	KEELDU-MINE	H. PUKI LASTE-RAAMAT	KOSMOS	HELE KÕLIN	KODUMASI-NATOOTJA	PIKK JA KITSAS SÜVEND	SAHMAKAS LENDAVAT LUND
ÕUE-VALVURI MAJA									
ÕLIPUU									
KAASA ARVATUD				...RIKAS (RAMMUS) / MÕSTE PALJU-MANGUDES					
DAGESTANI KEEL								MI-BEMOLL / JÕGI MAROKOS	
KILO-		RELIGIOON / ROHELINE							UMBES / SÜÜTI JÄETUD ALEMAA
MOKKA							KALA / BRASIILIA REAAL		
KIIRE (MER.)				PÄTSAHI / SAJAB KUI ...VARREST					
TAHTMINE						... REBANE / D NAABER			
MOOTOR-RATTA-VÕISTLUS									EESTI LAHJA-RISTSÕNAD RISTIK

Sudoku lahendus

Lihtne

9	2	3	1	7	8	4	5	6
4	6	8	9	5	2	3	1	7
5	7	1	3	4	6	8	2	9
3	8	6	4	1	7	2	9	5
7	9	4	6	2	5	1	3	8
1	5	2	8	9	3	7	6	4
6	4	9	7	8	1	5	7	2
8	1	7	5	6	4	9	8	3
2	3	5	2	3	9	6	4	1

Keeruline

B	A	R	R	A	F	E	H	C
E	F	D	C	H	A	R	D	
H	C	A	R	D	E	F	G	A
A	E	H	G	D	B	F	C	
C	H	A	F	E	G	D	B	
G	D	F	B	C	H	A	E	
D	B	C	E	G	H	A	F	
F	G	E	A	B	D	C	H	
A	H	B	D	F	C	G	A	E

HOROSKOOP

astroloog Maria Angel

JÄÄR
21. märts – 19. aprill
Pingeline päev, eriti juhul, kui hirm takistab sul minevikku seljataha jätmast. Kaasaste käitumine võib tunduda kummaline ja nende mõttekäigud veidrad.

SÕNN
20. aprill – 20. mai
Murrad rasket tööd teha. Teised sind ei kadesta, aga imetlevad küll. Tahtejõudu on palju, võiksid seda ka isikliku elu edendamiseks kasutada.

KAKSIKUD
21. mai – 21. juuni
Kui miski sulle närvidele käib, saad olukorra lahendada vaid siis, kui selge sõnaga välja ütled, mis sind häirib. Tee seda rahulikul, kuid kindlal toonil.

VÄHK
22. juuni – 22. juuli
Sinu tegevuse peamine eesmärk on oma elu täisväärtuslikumaks muuta. Teed plaane ja konsulteerid spetsialistidega, et saaksid end terve, ilusa ja õnnelikuna tunda.

LÕVI
23. juuli – 22. august
Ei piina sind mineviku varjud ega häiri ebakindlus tuleviku ees – siin ja praegu on hea olla! Teed palju ka selleks, et ümbritsevad inimesed endale probleeme välja ei mõtleks.

NEITSI
23. august – 22. september
Sinuni jõuab palju infot, millest olulise väljanoppimine on paras mõistatus. Tuleb arvestada, et kõik uudised, mida sa erinevatest allikatest kuuled, ei ole tõesed.

KAALUD
23. september – 23. oktoober
Elutempo on kiire, aeg sobib küllaltki hästi reisimiseks, aga ainult juhul, kui sa tahad, et teekonnal ootaksid sind ees põnevad seiklused ja uued teadmised.

SKORPION
24. oktoober – 21. november
Merkuuri ja Neptuuni trigoon suurendab tundlikkust. Tajud teiste inimeste emotsioone, oled hea kuulaja ja lohutaja. Loomingulne tegevus sujub lennukalt.

AMBUR
22. november – 21. detsember
Mõnda aega püsinud probleemid lahenduvad nüüd nii, et sa ei peagi palju vaeva nägema. Midagi loksub justkui iseenesest paika. Vaatad selge, avatud pilguga tulevikku.

KALJUKITS
22. detsember – 19. jaanuar
Soovitatav oleks targa ja ausa sõbraga kokku saada ning lahata probleeme temaga koos. Sa ei pea kõike oma vigadest õppima, kuula asjalikke nõuandeid.

VEEVALAJA
20. jaanuar – 18. veebruar
Kuna inimesed on sinuga ausad ja avatud, ei pea sa pikalt pead murdma, milline on kellegi sõnade varjatud tähendus. Päev kulgeb mitmes plaanis koostöövalmis meeleolus.

KALAD
19. veebruar – 20. märts
Mida loomingulisem on su tegevus, seda paremini end tunned. Kerge on ideid leida ning neid kunstliliselt teostada. Asised ettevõtmised tunduvad seevastu keerukad.

Toimetaja Raivo Rauts | Tel 614 4097 | raivo.rauts@ohtuleht.ee

Piraaja Klubi

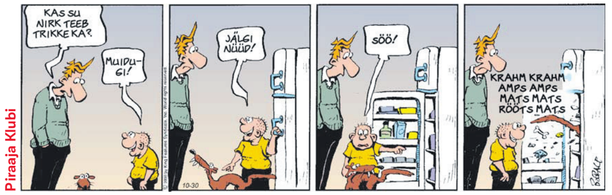

Hagar Hirmus

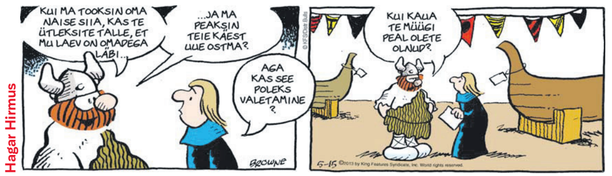

Garfield

Krantsid

SUDOKU

Lihtne

9			1		4			6
			3	6	7			
				2		3		
5	9						3	1
	8	7				2	4	
1	4						9	8
		5		4				
			9	8	5			
8			2		6			4

Tähesudoku

		C					I	H
		H	E	I				
	F							D
				A				
				E	B	F		
		G		H		B	C	A
A	I				G			
					D			
		B				C		

Paiguta numbrid ühest üheksani (või tähed a–i) tühjadesse ruutudesse nii, et ükski number ei korduks horisontaal- ja vertikaalridades ega ka tumedama piirjoonega umbritsetud üheksaruutudes sektsioonis.

SÜNNIPÄEV

Maria Angel

64
Sven Grünberg,
helilooja

Sünnipäeva horoskoop

Palju õnne, Ambur! Vahe mõistus on see, mis sind elus edasi viib. Oled uudishimulik ja õppimisvõimeline, hindad selliste inimeste seltskonda, kellega saab põnevatel ja harivatel teemadel rääkida. Tahad uusi asju proovida ning sind võivad köita ka moodsad tehnikavidinad.

ANEKDOOT

Vestlevad kaks tallinlast:
„Te olete terve elu Pirital elanud, aga ei oska ujuda?! Uskumatu!"
„Aga teie olete kogu elu lennujaama lähedal elanud – ega oska lennata?! Uskumatu!"
***
Dietoloog patsiendile:
„Te võite süüa kõike, mida tahate. Näete, siia nimekirja panin ma need paar asja, mida te tahate."

Nimepäev

Gudrun, Ustav, Ustus

TÕNIS ERILAID

Kuidas vedur ilma juhita kihutama pääses

„Teisipäeva õhtul kella poole üheteistkümne ajal juhtus Tallinnas Balti jaamas õnnetus, mida mõnel ajal enam ette pole tulnud," kirjutas Rahvaleht neljapäeval, 24. novembril 1927.

Nimelt oli vedur depoo ukse eest omal algatusel plehku pistnud, tagurdades Nunne tänava alguse juures oleval pöörangul otsa manööverdavale kaubarongile ja purustas oma tendri. Samuti pilbastas see manööverdaja ühe vaguni ja vigastas kergemalt teisigi – ka reisirongi omi. Ülesõidukoha valvur oli küll kihutavat vedurit näinud ja sellele koos paari abilisega järele jooksnud, kuid ei jõudnud enam midagi ette võtta. Õnneks jõudis manööverdava rongi vedurijuht sellest välja hüpata ja keeras ründava veduri auru kinni, enne kui see jõudis suuremat pahandust teha. Parasjagu ülesõidule lähenenud Kopli bussi sõitjad pääsesid niigi hädavaevu veduri alla jäämisest.

Veduri perutamises süüdi olev tegelane leiti kähku üles. Kuna lokomotiiv pidi öösel sõitu minema, küttis raudteel kümmekond aastat teeninud Hans P. selle soojaks. Ta viis veduri depoost välja, mida kütjad ei tohtinud sisekorra järgi teha. Ta ei sulgenud ilmselt vedurit seisma pannes auuregulaatorit korralikult. See pääseski pikapeale auru survel valla ja nii panigi vedur omapäi sadama poole ajama. Õnneks oli pöörang seatud tupikus manööverdava rongi tarvis, sest sadamas ja teel sinna oleks perutav vedur võinud märksa rohkem kahju teha.

TELEKAVA

ETV

06.55 **Terevisioon**
09.05 **Surm paradiisis 4,** 6/8: Täiuslik mõrv (Inglise 2015)*
10.05 **Terevisioon***
12.15 **Hommik Anuga***
15.30 **Osoon** (s)*
14.00 **Reisile minuga 14:** Normanni vallutused Alutagusemaal*
14.30 **Kriisirulett 2020,** 2/6: Teenused*
14.55 **Välisilm***
15.30 **Uue aja asjad:** Rahvas ja üritused (Eesti 2006)
15.45 **Anne, e lõpus** 2, 5/10: Tema elu otsustavad teod (Kanada 2018)*
16.30 **4x4. Tadžikistan. Türkmenistan. Usbekistan**, 5/10 (Eesti 2015)
17.00 **Aktuaalne kaamera**
17.05 **Õnne 13** 24 (s)
17.35 **Surm paradiisis 4,** 7/8: Topeltsurm (Inglise 2015)
18.30 **Aktuaalne kaamera**
19.00 **Ringvaade**
20.00 **Suud puhtaks**
21.00 **Aktuaalne kaamera. Ilm**
21.30 **Sport**
21.40 **Esimene stuudio**
22.05 **Elu,** 3/6 (Inglise 2020)
23.05 **Plekktrumm***. „Plekktrummi" stuudios süttivad tuled, et jätkata vestlusi inimestega, kes on ennast pühendanud kultuuri kujundamisele ja mõtestamisele. Saatejuht Joonas Hellerma.
23.50 **Ringvaade***
00.50 **Lood Norrast,** 7/7: Kuninglik muinasilugu
01.10 **4x4. Tadžikistan. Türkmenistan. Usbekistan**, 5/10 (Eesti 2015)*
01.44 **ERR.ee uudised**

KANAL 2

06.20 **Kõök***
06.50 **Kass Oggy ja kurjad prussakad**
07.00 **Lustakad karupojad**
07.15 **Sonic Boom**
07.30 **Zig ja Sharko**
07.55 **Athleticus**
08.00 **Reporter***
09.00 **Õhtu!***
10.00 **Dr House,** 74: Kaitseinglid
11.00 **Kodus ja võõrsil,** 7271*
11.30 **Pilvede all,** 108
12.30 **Rooli võim***
13.00 **Kuuuurija***
14.00 **Tüdruk nimega Elif,** 1047
15.00 **Vana silla saladus,** 368
16.00 **Doktor imetegija,** 42/85
17.00 **Hingesugulased,** 626
18.00 **Kõök**
18.30 **Sõbrad,** 124: Rossi eitus
19.00 **Reporter**
20.00 **Roaldi retked Eestis:** Rekanaiste karavan
21.00 **Õhtu!** Meelelahutuslik otsesaade. Saatejuhid Piret Laos, Jüri Butšakov ja Robert Rool.
22.00 **Kriimi.** Politseisaade
22.30 **Surmasoov** (Death Wish, USA, Kanada 2018). R: Eli Roth. O: Bruce Willis, Vincent D'Onofrio, Elisabeth Shue. Märul
00.55 **Sõbrad,** 124: Rossi eitus*
01.25 **Tormi silmas** (Into The Storm, USA 2014)*. Katastrofifilmärul enneolematust tornaadost, mis paiskab lennukid taevast alla ja muudab linna hetkega rusudeks.
02.50 **Rooli võim***
03.20 **Reporter***
04.10 **ÖÖ TV**
05.30 **Dr House,** 74: Kaitseinglid*

TV3

06.10 **Lasteka hommik:** Lõvivalve. Käpapatrull. Maša ja karu. Jänku Juss. Beyblade'i maailm
08.05 **Tallinna uudised**
08.30 **Seitsmesed uudised**
09.00 **Minu kõök on parim 8,** 31: Rahva lemmik 5: tänavapidu*
10.10 **Kirgede torm,** 3383*
11.15 **Top Shop**
11.55 **Vaprad ja ilusad,** 8376*
12.05 **Sadamalinna saladus,** 155*
12.40 **Laser 3,** 12*
13.40 **Rosewood 2,** 14: Valgeollus ja tagasiteed
14.40 **Võimailk vaid Venemaal***
14.55 **Seitsmesed:** Duubel*
15.25 **Sadamalinna saladus,** 156
16.00 **Vaprad ja ilusad,** 8377
16.30 **Kirgede torm,** 3384
17.55 **Minu kõök on parim 8,** 32: Kõõgiduell, 8
19.00 **Seitsmesed uudised**
19.30 **Seitsmesed:** Duubel
20.00 **Sotid selgeks 6,** 13
20.30 **Suletud uste taga 11,** 1: Ahistav ema
21.30 **Padjaklubi 14,** 10: Suur pauk. Hooaja viimane osa
22.30 **Palgasõdurid 2** (USA 2012). R: Simon West. O: Sylvester Stallone, Jason Statham, Bruce Willis, Arnold Schwarzenegger. Märul
00.30 **Hawaii 5-0 9,** 4
01.30 **Hirmuvalitseja 3,** 10
02.40 **Padjaklubi 14,** 10*
03.35 **Suletud uste taga 11,** 1*
04.30 **Seitsmesed uudised**
04.55 **Seitsmesed:** Duubel
05.20 **Kirgede torm,** 3384*

PÄEVA NAEL

Repro

Toidukunsti kuu: „Meie unistuse talu"

★ **21.30 ETV2**

(USA 2018) Kui John ja Molly Chester koera haukumise pärast oma tillukesest Los Angelese korterist välja visatakse, kolib terve kolmeliikmeline pere linnast välja maale, et rajada sinna roheline mahetalu. Kaamerad jälgisid neid kahte unistajat kaheksa aastat sellel utoopia loomise katsel. Põuasele kuiva mullaga maale istutatakse 10 000 viljapuud ja üle 200 erineva põllukultuuri, sinna võetakse nii sigu kui ka kanu. Kui farmi ökosüsteem hakkab vaikselt ilmet võtma, saabub ka teadmine, et loodusega koos elamiseks on vaja mõista selle keerukust ja omada parasjagu elutarkust.

ETV2

07.00 Lastesaated* **08.45** Nova* **09.00** Ringvaade* **10.00** Osoon (s)* **10.30** Saladuslik Aafrika, 15: Mali* **11.00** MI: Kristjan Järvi **11.30** Simon Reeve'iga Austraalias 1, 1/3 **12.30** ERR.ee uudised **15.50** Rambipalavik 2, 22* **16.15** Lastesaated **18.45** Nova* **19.00** Rambipalavik 2, 23 **19.25** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Osoon (s) **20.00** Uus-Meremaa 1, 2/3: Äärmuslikud olud **20.50** PÕFFi kaheksa ja pool, 7 **21.00** Saladuslik Aafrika, 16: Maroko ★ **21.30** Toidukunsti kuu. Meie unistuste talu **23.00** Diktaatori käsiraamat, 4/6* **23.55** Helistage mu agendile! 2, 3/6: Norman* **00.50** Helistage mu agendile! 2, 4/6: Isabelle* **01.49** ERR.ee uudised

TV6

06.00 Power Hit Radio **07.20** Seitsmesed uudised **07.55** Seitsmesed: Duubel* **08.25** Värskelt maabunud 3, 9-10 **09.25** MacGyver 7, 3* **10.30** Seitsmesed uudised **11.00** Seitsmesed: Duubel* **11.30** Piraaja 2 (USA 2012)*. Ouduskomöödia **13.15** Naša Russia **13.45** Top Shop **14.00** Kutsuge Cobra 11 22, 6* **15.00** Tähevärav SG-1 4, 4; Ristteed **16.00** MacGyver 7, 4; Coltrot **17.00** Kutsuge Cobra 11 22, 7 **18.00** Tallinna uudised **18.20** Naša Russia **18.30** Simpsonid 20, 15* **19.00** Perepea 11, 1 **19.30** Alati päikeseline Philadelphia 6, 13 **20.00** Suure paugu teooria 5, 14-15 **21.00** Simpsonid 20, 16 **21.35** Eesti kõige-kõige..., 7 **21.45** OTSE: Euroopa jalgpalli meistrite liiga. Manchester United – Istanbuli Basaksehir. **00.20** Suure paugu teooria 5, 14–15* **00.55** Tähevärav SG-1 4, 4* **01.55** Kodu keset linna, 37 **02.25** Seitsmesed uudised **02.50** Seitsmesed: Duubel* **03.20** Kodu keset linna, 37* **03.45** Power Hit Radio

KANAL 11

06.10 Dr House, 39* **07.10** Vana silla saladus, 1016* **08.10** Kodus ja võõrsil, 7271* **08.40** Mägede varjud* **09.40** Esmakohtingud, 46* **10.40** Treenisipiker **11.15** Lemmikute lemmik **11.45** Top Shop **12.00** Õhtu!* **13.00** Meie aasta Indias, 9: Sõda ja rahu* **14.00** Minu suur O! (Inglise 2011)* **16.00** Mägede varjud **17.00** Dr House, 40 **18.00** Vana silla saladus, 1017 **19.00** Kodus ja võõrsil, 7272 **19.30** Hingesoojus, 6* **20.30** Salasöödikud, 19 **21.30** Jamie Itaalia road, 4 **22.30** Esmakohtingud, 47 **23.30** Paljas tõde, 11 **00.00** Reporter* **01.00** Minu kodu on parim, 198–199 **03.05** Poissmees, 73 **04.20** Postimees.ee **05.30** Hingesugulased, 594

KANAL 12

06.10 Reporter* **07.10** Archer, 60* **07.35** Kelgukoerad* **08.35** Kaks ja pool meest* **09.35** A-Rühm, 6* **10.35** Metsarahvamängud, 1* **11.35** Kilovatikunnid, 15 **12.35** Mis sul viga on?, 8* **13.05** Kaks Kanget Kagu-Aasias, 7* **14.05** Galileo, 420* **15.05** Mentalist: Ta silmavalged **16.00** Mentalist: Vaskkuul **16.55** A-Rühm, 7 **18.00** Kelgukoerad **19.00** Kaks ja pool meest **20.00** Jälg, 28* **20.30** Kiired ja vigased (Superfast!, USA 2015). R: Jason Friedberg, Aaron Seltzer. O: Alex Ashbaugh, Dale Pavinski, Lili Mirojnick. **22.35** Metsarahvamängud, 2 **23.35** Õhtu!* **00.35** Archer, 61 **01.00** Mentalist: Ta silmavalged* **02.30** Postimees.ee

KUULUTUSED.OHTULEHT.EE

Toimetaja Reet Murel | Tel 614 4121 | reet.murel@ohtuleht.ee

Leinakuulutus või õnnitlus automaatvastajale 900 1900, kõne hind 25 € **Reakuulutus automaatvastajale 900 1234, kõne hind 10,23 €**

Sügav kaastunne
Heikkile ja Laurile isa

Mati Nõu

surma puhul.

Onu Peep perega

Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud...

Teatame kurbusega, et
on lahkunud meie
armas ema, vanaema ja
vanavanaema

Herta Šavlin
4. X 1930 – 19. XI 2020

Leinavad omaksed.

Valus on mõelda,
et Sind enam ei ole
ja ial Sa sõprade
juurde ei tule...

Mälestame head sõpra

Peeter Lorentsit
6. III 1944 – 17. XI 2020

Tunneme kaasa omastele.

Koolikaaslased
Westholmist

Seal, kus sulgub eluraamat,
algab mälestuste maa...
Sügav lein jääb südameisse,
valupisar silmadesse.

Jaan Raun
11. VI 1941 – 17. XI 2020

Kallist isa ja vanaisa
leinavad abikaasa,
lapsed ja lapselapsed.

Ärasaatmine 27. novembril
kell 13 Tallinna Jaani kirikus.

Seal, kus sulgub eluraamat,
algab mälestuste maa.

Mati Nõu
1. X 1943 – 18. XI 2020

Mälestavad pojad peredega.

Ärasaatmine 25. novembril
kell 15 Metsakalmistu kabelis.

Avaldame kaastunnet
Katrin Soonele ema

Herta Šavlini

surma puhul.

Endised kolleegid
Pelgulinna gümnaasiumist

Sa andsid, mis sul oli anda,
tööd tehes kulus eluniit.

Saima Roots
10. I 1935 – 22. XI 2020

Lahkus meie kallis ema,
vanaema ja vanavanaema.

Mälestavad pereliikmed.

Andres Koitmaa

Sügav kaastunne Edale,
Triinule ja Madisele.

Head sõpra mälestavad
Enn ja Tiiu.

Mälestame head ja
toredat naabrit

Lee Vardjat

Avaldame kaastunnet
perekonnale ja lähedastele.

Pille, Aivar, Virge ja Toivo

Avaldame siirast kaastunnet
Helvele kalli abikaasa

Guido Tonne

kaotuse puhul.

Laulukaaslased ja
Vaike Liivalaia lauluklubist

Mälestame

Martin Koppelit

Avaldame kaastunnet
abikaasale ja lastele.

Sõbrannad Alma,
Milvi ja Li

Meis kõigis puruneb miski,
saates jäädavalt
kedagi kallist ja head.

Silvi Sõmer

Sügav kaastunne pojale perega.

Mälestavad kaaslased
Saksi lastekodust.

MÜÜK

● Müüa **lõhutud küttepuid**: toored, kuivad. Tel 518 3927

● Otse tootjalt: kandiline **kase-kuuse puitbrikett** 130 €, **kase puitbrikett** 140, € **pellet** premium 6 ja 8 mm 195 €, **turbabrikett** 130 €, pakitud **kivisüsi** 240 €, **kütteklotsid** 2 €, **kase kaminapuu 30 cm** 2.80 €. Vedu. Tel 506 8501

Lõhutud **küttepuud** (lahtiselt või 2 m konteinerites); **kaminapuud** võrkkottides, **puitbrikett**. Kohaletoomine. Täpne kogus, parim kvaliteet. Tel 5333 4347, 505 3391, www.tulepuu.ee

● **Suvised hinnad! Puitbrikett**: kandiline kuusk 120 €/960 kg, kuaapõlev kandiline kask premium 135 €/960 kg; kuaapõlev ümar puitbrikett 155 €/960 kg; **pellet premium** 190 €/975 kg, kuivad **kütteklotsid** 2 €/40 l võrk. Veovõimalus Harjumaal. Tel 5335 9010, 682 7289, www.viimsikütteladu.ee

● Müüa kandiline **puitbrikett**: kask 960 kg/125 €, kuusk 960 kg/120 €; ümar auguga kuaapõlev 1000 kg/150 €. Pellet premium 190 €. Transport. Tel 504 0304. www.kytame.com

● **Õhksoojuspumbad ja paigaldus** soodushinnaga. Daikin, Mitsubishi, Fujitsu. Küsi pakkumist tel 5388 4884, www.ohksoojus.eu

OST

● **Aigrette Antiik** – ostame ja hindame vanaaegseid esemeid: kunsti, raamatuid, münte, märke, hõbedat, kulda, fotosid jms. Tel 509 1500, info@aigrette.ee. Väike-Karja 4. Küsige julgelt asjakohast nõu!

● Ostan **Tarbeklaasi tooteid** (50 €/tk). Tel 5614 6343

R. Uuetmaa

● Ostan **Richard Uutmaa maali** (2500 €). Tel 5613 8008

● Ostan **kandle** (gusli) ja **lõõtspilli**. Tel 5681 5401

● **Tarbeklaasi vaasid** jms tooted. Keraamika (10-70 €). Tel 505 4450

Idla Antiik ostab antiiki, kuldja hõbeesemeid, kunsti, münte, erinevaid kollektsioone, mõbli, samovare ja muud huvitavat vanakraami. Pikk 30, tel 503 0655, jaanus@idla.ee

ILU JA TERVIS

● **Parapsühholoog Ž. Stepanjan.** Abi alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi korral. Konsultatsioon. Tel 5858 8910

PAKUN TÖÖD

● Vajatakse **raamatumüüjaid**! Tel 503 0406

TEENUS

● **Vannitubade remont**. Boilerite, pistikute paigaldamine. Ummistuste kõrvaldamine. Tel 5850 8713

SÕIDUKID

● **Sõidukite kokkuost.** Tel 5693 2565

● **automüük.ee**

● **Autode kokkuost.** Tel 5807 9320

SEDA JA TEIST

● **Kaardid ennustavad, 24/7**. Tel 900 1727

● **Töö, armastus, raha, tervis** – aitan nendes küsimustes tarokaartidega. Unenäod ja astrioloogia. Tel 900 2020, 900 2200 (0,96 €/min)

KAARDIMOOR
TEL 900 3014, 0,95 € /min

KONTSERT

| Eesti Muusikaagentuur
INFO WWW.MUUSIKAAGENTUUR.EE

Georg Ots & Frank Sinatra
„Laulud siin- ja sealpool piiri"
3.12 Alexela kontserdimajas
4.12 Pärnu kontserdimajas
5.12 Vanemuise kontserdimajas
Marko Matvere, Hanna-Liina Võsa, Kalle Sepp, Eleryn Tiit. Piletid Piletilevist!

| Muusikute fond PLMF
INFO S10 0709, WWW.PLMF.EE

MUUSIKUTE FOND PLMF ESITLEB
„Beethoven 250".
Irina Zahharenkova (klaver)
24.11 kell 19 Tartu Ülikooli aulas
27.11 kell 19 Tallinna Filharmoonia mustpeade majas
Kavas sonaadid op. 90 e-moll, op. 28 D-duur, op. 10 nr. 1, 2 ja 3. Pilet 15 € ja 10 €.
Itaalia armastuslaulud. Oliver Kuusik (tenor), **Piia Paemurru** (klaver)
27.11 kell 18 Järvakandi kultuurihallis
Kavas: Bixio, Tosti, Denza jt. Pilet 7 €.
II VIRUMAA MUUSIKAFESTIVAL
26.11–6.12
Info www.plmf.ee. Kõik kontserdid TASUTA!

TEATER

| Vana Baskini Teater
INFO WWW.VANABASKINITEATER.EE

„Unerohi"
26.11 kell 19 Elva kultuurikeskuses
27.11 kell 19 Mooste folgikojas
30.11 kell 19 Mustvee kultuurikeskuses
2.12 kell 19 Värska kultuurikeskuses
3.12 kell 19 Vastseliina rahvamajas
11.12 kell 19 Lihula kultuurimajas
„Armastus mälukaotusest"
28.11 kell 20 Kaja kultuurikeskuses

| VAT Teater
INFO 645 0959, WWW.VATTEATER.EE

„Kauka jumal"
24.11 ja 25.11 kell 18 Rahvusraamatukogu teatrisaalis
4.12 ja 5.12 kell 17 Rahvusraamatukogu teatrisaalis
19.12 kell 16 Rahvusraamatukogu teatrisaalis
21.12 kell 19 Narva Vaba Lava teatrikeskuses
„Pariisitar"
25.11; 26.11; 14.12 ja 15.12 kell 19
KUMU auditooriumis

KUULUTA ÕHTULEHES

TELEFONI TEEL
900 1234
(reakuulutus automaatvastajale)
kõne hind 10.23 €

INTERNETI TEEL
kuulutused.ohtuleht.ee

900 1900
(leinakuulutus või õnnitlus automaatvastajale)
kõne hind 25 €

Õhtuleht

Tiit Tamme

KEERULINE SEIS: Kuna eelmiste matšide parimad punktitoojad jäävad eelolevates valikkohtumistes koondisest eemale, loodab Jukka Toijala pidavale kaitsele.

KORVPALLIKOONDISE PEATREENER: Kerr Kriisa tuleb USAst appi, Sander Raieste puhul ootame imet

EIGO KALJURAND
eigo.kaljurand@ohtuleht.ee

Eesti korvpallikoondis kohtub laupäeval Venemaaga ning kaks päeva hiljem Põhja-Makedooniaga. Õnnestumise korral võivad sinisärgid kindlustada koha Euroopa meistrivõistlustel. Kuigi matšid peetakse Tallinnas toimuvas „mullis", jäävad rahvusmeeskonnast eemale mitmed põhitegijad. Satsi kummitavad nii vigastused kui ka koroonajuhtumid, aga positiivse ülllatusena tuleb USAst kohale Kerr Kriisa.

Eesti kuulub 2022. aasta Euroopa meistrivõistluste valikmängudes B-alagruppi, kus Itaalial on kirjas kaks võitu, Eestil ja Venemaal on tabelis võit ning kaotus, Põhja-Makedoonia on mõlemad matšid pähe saanud. Kuna Itaalia pääseb korraldajana otse EMile, siis piisab Eestil suurturniirile pääsemiseks Venemaa või Põhja-Makedoonia edestamisest.

Ehkki grupi kaks järgmist matši peetakse Tallinna „mullis", pole Eesti seis lihtne. Erinevatel põhijustel jäävad eemale mitmed põhitegijad. Rahvusmeeskonna juhendaja Jukka Toijala sõnul võib mured jagada kolmeks.

Hispaania kõrgliigas palliv Siim-Sander Vene, sellest hooajast Saksamaal mängiv Maik-Kalev Kotsar ja Kalev/Cramo tagamees Sten Sokk ei saa liituda vigastuste tõttu. Ehkki Kotsar on liigamängudes käinud platsil, koondises teda pole. Miks? „Seda peab mängijalt küsima. Aga mul on tunne, et otsus tuli peale meie kahe vestlust. Tean, et ta konsulteeris arstide ja varasemate treeneritega," sõnas Toijala, kelle sõnul pakuti korvpallurile võimalust osaleda ühes matšis. Soomlase sõnul jätab Kotsar valutava õla pärast klubis trenne vahele ja mängija lubas järgmises aknas kohal olla. „Sellest on kahju. Tavaliselt elab ühe-kahe mängija vigastused üle, nagu praegu on seis Vene ja Kotsariga. Aga kuna üleval on ka küsimused koroonaga, siis on vigastused eriti karmid."

Teine mure on seotud koroonaviirusega, mistap ei sõitnud Eestisse Henri Drell ega Kristian Kullamäe. „Kullamäe test on negatiivne, aga terve sealne organisatsioon on karantiinis. Igal riigil omad reeglid. Kuigi Kitsingu (Kristjan Kitsing teenib leiba Leedus Vilniuse Rytases – toim) tiimis oli probleeme, sai tema siia sõita," tõi näite peatreener, kelle sõnul jäi viimasel hetkel koondisest eemale ka Rait-Riivo Laane. „Ta tuli nädalavahetusel Eestisse, paraku oli test positiivne. Praegu tundub, et ka kordustest on osutunud positiivseks."

Kolmas mure on Euroliiga ja rahvusvahelise korvpalliliidu (FIBA) tüli, mis mõjutab Sander Raieste saatust, kes jäi koos Drelliga varunimekirja. Kui viimase puhul loodetakse, et ta annab negatiivse testi ja saab liituda, siis Raieste puhul oodatakse imet. „Olympiacos võib neljapäevase Euroliiga mängu ära jätta, siis oleks Baskonia graafik vaba ja võib-olla võtaks nad meie kõned vastu. Aga see võimalus on väiksem kui üks protsent," ei hellitanud Toijala liialt lootusi.

48aastase soomlase sõnul pole mõtet rääkida puudujatest, vaid nüüd tuleb koondisesse kaasatud 14 mehega tööle asuda. Nimekirjas on Siim-Markus Post, Rain Veideman, Martin Dorbek, Martin Paasoja, Saimon Sutt, Janari Jõesaar, Kristjan Kitsing, Tanel Kurbas, Rauno Nurger, Kaspar Treier, Kregor Hermet, Jaan Puidet, Mihkel Kirves ja Kerr Kriisa. Viimase liitumine USA ülikoolist selgus alles äsja.

Kerr Kriisa tuleb USAst koondisele appi

„Kerril pole NCAAs (USA ülikoolide liiga – toim) mängimiseks vajalikku litsentsi. Ta harjutab ja treenib tiimiga, kuid tal pole luba mängida. Keegi ei tea, millal ta saab alustada," rääkis Toijala, kelle sõnul suheldi Arizona Wilcatsi treeneritega, kes andsid rohelise tule. „Kõige tähtsam on, et Kerr tahtis tiimiga liituda, aga kõik juhtus väga kiiresti. Pole saladus, et USAst siia reisimine pole lihtne."

Kriisa liitumise järel on koondisel olemas tasemel mängujuht, samuti on meeskonna korvialune ka ilma Kotsarita heas seisus, kuigi väikesed küsimused on Itaalia kõrgliigas palliva Kaspar Treieri ümber. Ta alustas treenimist natuke enam kui nädal tagasi, kuid ääremängija sai platsile klubi kahes viimases kohtumises. Kuna koondise mängudeni on aega, siis loodab Toijala, et temaga saab arvestada. Loots tunnistas, et suurim mure on skoorijate puudumine.

Kui Eesti võitis veebruaris Põhja-Makedooniat 81 : 72, siis üle poole meeskonna punktidest viskasid Kullamäe ja Vene, kes tõid vastavalt 31 ja 16 silma. Lisaks panustas Drell kuue ja Raieste viie punktiga. „Kui üks mängija on puudu, siis tuleb teine tema asemele. Ilmselgelt on küsimus, et kuidas suudame selle grupi ühtseks meeskonnaks ehitada. Oleme teistsugune tiim kui esimeses aknas. Kaitses oleme tugevad, loodetavasti saame selle peaft kergeid korve, ja siis peame leidma, kuidas saada korve viis viie vastu mängus," kirjeldas Toijala.

Paberil on kahest eelolevast mängust olulisem matš Põhja-Makedooniaga, keda veebruaris võideti üheksa punktiga. Kui Eesti suudaks nad teistkordselt alistada, siis oldaks juba ühe jalaga Euroopa meistrivõistlustel. Vastaste keskmängija Ljubomir Mladenovski sõnul keskenduvad nemad peamiselt matšile kodutiimiga, kus tahetakse võtta kümnepunktine võit, millega tekiks neil edu omavahelistes mängudes. Toijala näeb olukorda teisiti.

„Keegi ei tea praegu ette, mis saab. Kõik mängud on tähtsad. Saame peale valiksarja lõppu arutada, millised matšid olid tähtsamad. Võtame praegu päeva korraga ja mängime nii hästi, kui oskame," kinnitas soomlasest peatreener.

Rait-Riivo Laane andis Eestis positiivse koroonaproovi ja jääb koondisest eemale.

Hannes Dreimanis

SPORT.OHTULEHT.EE

Juhataja Kaarel Tall
tel 614 4125
kaarel.tall@ohtuleht.ee

AFP/Scanpix

VIIS SUURT NIME: kes valitakse parimaks?

Maailma kergejõustikuliit avaldas tänavuse hooaja parimaks meeskergejõustikalaseks kandideerivate sportlaste nimed. Viie parema sekka jõudsid Uganda pikamaajooksja Joshua Cheptegei, USA kuulitõukaja Ryan Crouser, Rootsi teivashüppaja **Armand Duplantis** (pildil), Saksamaa odaviskaja Johannes Vetter ja Norra tõkkejooksja Karsten Warholm. **OHTULEHT.EE**

AFP/Scanpix

Aafrika jalgpallistaar hukkus autoõnnetuses

2010. aastal Lõuna-Aafrika vabariigis peetud jalgpalli-MMil kodumeeskonna kooseisu kuulunud **Anele Ngcongca** (pildil) hukkus autoõnnetuses. 33aastane poolkaitsja oli parasagu sõitmas Johannesburgist Durbani, et liituda oma uue klubi AmaZuluga, ent tema auto paiskus teelt välja.

Andekas poolkaitsja tegi korraliku karjääri ka Euroopas, mängides koguni üheksa aastat Belgia suurklubi Genki ridades. Ta oli viimasel hooajal Euroopas Prantsusmaa klubis Troyes laenul. Lisaks 2010. aasta MMile kuulus ta Lõuna-Aafrika koondisesse 2013. ja 2015. aastal Aafrika Rahvuste karika finaalturniiril. Kokku pidas ta koondise eest 53 mängu. **OHTULEHT.EE**

EJL

Täringujalgpalli tšempioniks tõusis 11aastane poiss

Eesti sai endale noore täringujalgpalli meistri, 11aastase **Semmo Juksi** (pildil vasakul). Ta alistas finaalis 2013. aasta meistri Meelis Kalda 5 : 2. „Eelmisel aastal üritasin enne turniiri palju harjutada ja sain teise koha. Sel aastal proovisin mitte turniiri eel harjutada – ja töötas!" ütles värske meister, kes võitis poolfinaalis Õhtulehe ajakirjanikku Viljar Voogi 4 : 2 ja veerandfinaalis 2009. aasta pronksi Ivar Eesmanni 3 : 2. Ta võitis ka mõlemad alagrupimängud 5 : 1 ja 4 : 1. Kalda võitis teises poolfinaalis 4 : 2 Sirli Moksi, kes pronksimängus alistas Voogi 5 : 3. **OHTULEHT.EE**

Keno loto

Loosimine nr 18 749, 23. novembril kell 21.15
6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 19, 21, 24, 27, 28, 32, 34, 37, 49, 54, 55, 59, 60
Loosimine nr 18 748, 23. novembril kell 14.15
4, 5, 7, 10, 11, 15, 20, 26, 31, 38, 40, 42, 46, 48, 49, 53, 55, 57, 58, 60

KUNINGAS: Zlatan Ibrahimovic tõestab nädalast nädalasse, et ka 39aastaselt on võimalik olla maailma kõige ohtlikum ründaja. SIPA/Scanpix

„Tundub, et Ibra on praegu tugevam, kui ta oli 10 või 12 aastat tagasi."

39aastane Zlatan Ibrahimovic püsib pöörases vormis. Ta on käinud Itaalia jalgpalli kõrgliigas sel hooajal väljakul kuues kohtumises ja löönud alati vähemalt ühe värava. Rootsi ründaja tööandja AC Milan on just tänu temale tabeli liider.

Kui võtta arvesse ka eelmise hooaja lõppu, on Ibrahimovic skoorinud kaheksas Serie A mängus järjest. Neist viel on ta vastaseid kostitanud kahe tabamusega. Kiire arvutus: viimase kaheksa Itaalia kõrgliiga matšiga on vanameistri arvel 13 väravat.

Pühapäeva hilisõhtul sattus Zlatani rongi alla Napoli, keda võideti 3 : 1 – kaks tükki lõi Ibrahimovic. Napoli peatreener on väravaküti endine tiimikaaslane Gennaro Gattuso. Itaalia legend on vanast kolleegist vaimustuses.

„Milan usub Ibrasse sajaprotsendiliselt. Mulle tundub, et Ibra on praegu tugevam, kui ta oli 10 või 12 aastat tagasi," teatas Gattuso. „Milani mängijad tsenderdavad pidevalt, sest teavad, et Ibra jõuab pallini esimesena."

Napoli praegune loots sai jalgpallurina AC Milani legendiks: ta esindas klubi aastatel 1999–2012 kokku 468 korda. Kahel viimasel hooajal mängis ta moepealinnas koos Ibrahimoviciga.

Milan on Serie A liider 20 punktiga. Tal on kirjas kuus võitu ja kaks viiki. Enam kui pooled väravad on seni kantud Ibrahimovici nimele. Lähim jälitaja Sassuolo jääb temast maha kahe, AS Roma kolme ja Juventus nelja punktiga. Ragnar Klavani tööandja Cagliari on kümne punktiga 11. real. **OHTULEHT.EE**

Bengalsi hooaeg kisub täielikult kiiva

Cincinnati Bengals kaotas Ameerika jalgpalli profiliigas NFL võõral väljakul 9 : 20 Washingtonile. 33aastane eestlane Margus Hunt teenis Cincinnati eest hulga minuteid ja lõikas vahelt ühe vastaste mängujuhi söödu.

Matši pöördehetkeks kujunes aga Bengalsi mängujuhi Joe Burrowi vigastus. Teda asendas Ryan Finley, kellel oli kehv päev. Hundi kodumeeskond peab Burrowita hakkama saama hooaja lõpuni.

Bengalsil polegi enam suurt, mille nimel mängida. Nad on tänavu võitnud vaid kaks matši, korra on viigistatud ning koguni seitse kohtumist on nad kaotanud. AFC põhjadivisjonis ollakse pika puuga viimased. Kogu AFC tsooni peale on neist kehvemini esinenud vaid Jacksonville Jaguars (üks võit ja üheksa kaotust) ja New York Jets (kümme kaotust). **OHTULEHT.EE**

23aastane Joe Burrow (9) näitas debüüthooajal, et temast võib saada üks maailma paremaid mängujuhte. Kahjuks lõppes aasta vasaku jala vigastusega. Zuma Press / Scanpix

LASKESUUSATAJATE TÕEHETK: kas teadus-põhisem treenimine kajastub tulemustes?

MART TREIAL
mart.treial@ohtuleht.ee

Eesti parimate laskesuusatajate ettevalmistusperiood möödus eelnevatest teistmoodi. Nad valmistusid laupäeval Soomes Kontiolahtis MK-etapiga algavaks võistlushooajaks teaduspõhisemalt kui varem ning rassisid jõusaalis uute põhimõtete alusel.

Muudatuste taust on lihtne: koondise peatreener Indrek Tobreluts ei pea enam olema kokk-kondiiter-keevitaja, vaid alaliit palkas kevadel talle appi treener Karmen Reinpõllu, kelle tugevus on andmeanalüüs, ning füsioterapeut Hanno Tikkerbäri, kes vastutab jõutreeningute eest.

Kangisaalis on põhimõtteline erinevus see, et Tikkerbäri juhendamisel keskendutakse konkreetselt jõunäitajate parandamisele. Varem peamiselt jalgratturite ja triatleetidega töötanud Reinpõld on koondisesse lisanud individuaalsemat lähenemist, mis tugineb kõikvõimalikele kogutud andmetele ja sportlastega suhtlemisele.

Kvaliteedi tõusu kiidavad nii sportlased kui ka Tobreluts. „Eesti laskesuusatamises pole ilmselt viimase 30 aasta jooksul sellist olukorda olnud, et üks inimene keskendubki oma erialale," sõnas Tobreluts viitega Tikkerbärile. „Meie jaoks on oluline loomulikult see, kuidas tehtud töö võistlustulemustesse üle kandub. Kui ilusti keegi kangi tõstab, pole tähtis."

Reinpõllu kohta lisas Tobreluts: „Meil polnud varem väga head jälgimissüsteemi. Üks asi on kirjutada kava ette, aga seda on võimalik mitmel eri viisil täita. Nüüd on meil oluliselt parem ülevaade tegevusest ja intensiivsusest, mida sportlased treeningutel teevad. Maja ei saa ehitada, kui vundamenti pole."

Tomingas muutis elukorraldust

„Loodan, et vähem kohvipaksu pealt treenimine toob ka tulemusi," täiendas Johanna Talihärm, kes harjutas koroonaviiruse tõttu üle aastate kodumaal, mitte USAs.

Elukaaslased Kalev Ermits ja Regina Oja seevastu veetsid peaaegu terve suve Saksamaal Ruhpoldingus, kus elavad Oja vanemad, keda tütar polnud jaanuarist saati näinud.

Tobrelutsu ja Reinpõllu rollid on jaotunud nii, et ühislaagrite plaanid tehakse koos, kuid laagritevahelisel ajal koordineerib Reinpõld kõigi A-koondislaste tegevust peale Tuuli Tomingase. Teda juhendab kogu aeg Tobreluts. „Otsustasin kevadel nii, sest olukord tundus segane," selgitas Tomingas. „Infot tuli ühelt ja teiselt poolt. Ma ei saanud enam aru, mida täpselt tegema pean ja kelle juhiseid järgima. Indrekuga oli eelnevalt koostöö toiminud, otsustasin valida ühe treeneri, kelle plaane järgida, mitte teha natuke üht ja natuke teist."

Kristo Siimer – kes on tehniliselt veel viimast aastat juunior, kuid neile toimub eraldi vaid MM, seega võistleb ta terve talve meestega – treenis suuresti Tõnu Pääsukese näpunäidete järgi.

Tobreluts kinnitas, et koroonaviirus ei seganud suvelsügisel koondise tööd, muuta tuli ainult mõne laagri toimumispaika. Tervisedki on püsinud korras, nii et ettevalmistus on treeneri hinnangul õnnestunud hästi. Tõsi, objektiivseid võrdlusmomente varasemate aastatega väga pole, sest koondis kasutab uut testimissüsteemi.

14. ja 15. novembril Idres toimunud Rootsi meistrivõistlustel näitas naistest ülekaalukalt parimat minekut Tomingas, kes edestas näiteks sprindis 7,5 suusakilomeetri peale lähimaid koondisekaaslasi umbes minutiga. Kuidas seda tõlgendada? Kas Tomingas oli super ja teised normaalsed või kuidagi muudmoodi?

„Head vastust pole," nentis Tobreluts, kuid märkis, et Tomingas on teinud elus häid otsuseid. Möödunud hooaeg läks tal aia taha, sest ta pingutas sügisel treeningute ja ülikooliõpingute ühildamisega üle ega roninudki tollest august talve jooksul välja. Seepärast otsustas Tomingas kevadel, et jagab viimase kooliaasta ära kahe aasta peale.

„Minu päevad nägid välja sellised, et tegin igal trennist vabal momendil kooliasju või ajasin korda muid asju, mis olid kuhjunud," kirjeldas Tomingas eelmist sügist. „Mul polnud üldse vaba aega kas või niisama maha istuda. Tihti kärpisin unetunde, mida jäi paraku väheks."

Tobreluts lisas, et ei tee Idre võistluse põhjal suuri järeldusi, sest see toimus treeningulaagri lõpus kuhjunud väsimuse pealt. Parema aimduse eestlaste seisust saab ikkagi sel nädalalõpul Kontiolahtis.

Mängus on olümpiakohad

„Loomulikult ei eeldagi aastaga imelist hüpet, aga oma varasematest tulemustest võiks liikumiskiirus olla parem," arutles Tobreluts. „Kui esimesel [etapil] oleme väga kehvad, paneb see muretsema. Imetreeninguid tagataskus pole, mille abil hakata veebruarikuus (siis toimub Pokljukas MM – M. T.) äkki oluliselt kiiremini jalgu liigutama. Seisundit võib parandada sekundite, mitte minutitega."

Laupäevastel individuaaldistantsidel stardivad katsevõistluste põhjal Tomingas, Talihärm, Oja, Kadri Lehtla, Rene Zahkna, Ermits ja Siimer (mehed kaotasid eelmise aasta tulemuste põhjal neljanda stardikoha – M. T.). Lisaks rändasid eile Soome ka Raido Ränkel, Robert Heldna, Grete Gaim ja Susan Külm. Esimestena on varus Ränkel ja Gaim, kes võivad oma võimaluse saada juba pühapäeval sprindidistantsil, kuid need otsused tehakse jooksvalt.

Eesmärkidest pressikonverentsil palju ei räägitud, kuid on selge, et igaüks soovib ületada oma varasemaid tulemusi. Koondis tervikuna sihib Rahvuste karika arvestuses kohta 20 parema seas, mis tagaks 2022. aasta Pekingi olümpiamängudele neli kohta.

Naised olid mullu 16., mehed 18. Ainult et süsteem võib koroonaviiruse tõttu muutuda. Kui kõik MK-etapid saavad peetud, läheb maha kuus halvimat tulemust. Kui pandeemia loobib väga palju kaikaid kodaraisse, võib kvalifikatsiooniperiood pikeneda 2022. aasta jaanuarini.

Riskide maandamiseks muutis rahvusvaheline laskesuusaliit kalendri selliseks, et kuni jaanuari keskpaigani võisteldakse vaid kolmes eri kohas. Sportlased ja nende abilised peavad andma iga kolme-nelja päeva tagant koroonaproovi. Ühissõidukitega ei tohi sõita, toidupoes käia ei soovitata ning maski peab kandma sisuliselt igal pool, näiteks treenerid ka lasketiirus.

Laskesuusatamise MK-hooaeg 2020/21

- **1. etapp**: Kontiolahti (Soome) 27.–29. november
- **2. etapp**: Kontiolahti 3.–6. detsember
- **3. etapp**: Hochfilzen (Austria) 11.–13. detsember
- **4. etapp**: Hochfilzen 17.–20. detsember
- **5. etapp**: Oberhof (Saksamaa) 7.–10. jaanuar
- **6. etapp**: Oberhof 13.–17. jaanuar
- **7. etapp**: Anterselva (Itaalia) 21.–24. jaanuar
- **MM**: Pokljuka (Sloveenia) 10.–21. veebruar
- **8. etapp**: Nove Mesto (Tšehhi) 4.–7. märts
- **9. etapp**: Nove Mesto 11.–14. märts
- **10. etapp**: Holmenkollen (Norra) 18.–21. märts

OHTULEHT.EE
loe ja kommenteeri

HOOAJAKS VALMIS: Laskesuusakoondis vastas eile Tallinna sadamas enne laevale minekut ajakirjanike küsimustele. Pildil vasakult peatreener Indrek Tobreluts, Kadri Lehtla, Johanna Talihärm, Regina Oja, Tuuli Tomingas, Rene Zahkna, Kristo Siimer, Raido Ränkel ja Kalev Ermits.

Aldo Luud

Kaval rebane Sebastien Ogier püüab elu seitsmendat MM-tiitlit.

Ogier hakkas Evansit survestama

Ralli MM-sari lõpeb järgmisel nädalal Monzas. Elu esimesele tiitlile on väga lähedal Toyotaga kihutav britt Elfyn Evans, kelle edu tiimikaaslase ja kuuekordse tšempioni Sebastien Ogier' ees on 14 punkti.

Kogenud Ogier hakkas Prantsusmaa meedia vahendusel juba kavaldama ning nooremat kolleegi survestama. „Ma ei tahaks korraldada mingit psühholoogilist sõda, aga Elfyn on ju inimene ja loomulikult tunneb ta pinget, mis kaasneb võimaliku esimese tiitliga," pajatas legend Autohebdole. „Need 14 punkti annavad talle küll eelise, aga see pole tema jaoks lihtne."

Prantslase sõnul oleks **Evansi** (pildil) jaoks eriti ränk, kui Monza ralli jääks koroonaviiruse tõttu ära. „Ma ei tea, kas ta suudaks seda tiitlivõitu tähistada. Kui nii peaks juhtuma, hakatakse alati arutlema, kas see on ikka päris tiitel või mitte. Tõesti loodan, et ralli ikka toimub," selgitas ta. **OHTULEHT.EE**

MM-sarja üldseis enne viimast etappi:

Individuaalne:

- **Elfyn Evans** (Toyota) 111 punkti
- **Sebastien Ogier** (Toyota) 97
- **Thierry Neuville** (Hyundai) 87
- **Ott Tänak** (Hyundai) 83
- **Kalle Rovanperä** (Toyota) 70
- **Teemu Suninen** (M-Sport) 44
- **Esapekka Lappi** (M-Sport) 38
- **Dani Sordo** (Hyundai) 26

Võistkondlik:

- **Hyundai** 208
- **Toyota** 201
- **M-Sport** 117

Messi jäi Barcelona koosseisust välja

Reuters/Scanpix

Täna jalgpalli meistrite liigas võõrsil Kiievi Dinamoga kohtuva Barcelona peatreener Ronald Koeman jättis meeskonna suurima staari Lionel Messi (pildil) koosseisust välja.

Koeman heitis kõrvale ka poolkaitsja Frenkie de Jongi ning Hispaania ajakirjandus hakkas kohe sahistama võimalusega, et meeskonnas on järjekordne tüli. Sellised kuulujutud on seoses katalaanide suurklubiga kerged tekkima, sest viimasel aastal saadavad neid vaid skandaalid.

Messi on väljendanud rahulolematust ning soovis klubist lahkuda, ent Barcelona nüüdseks ameti maha pannud president Josep Maria Bartomeu ei tulnud argentiinlase soovile vastu. Sellest ajast peale on Barcelona sisekliima olnud kohutav, mis peegeldub ka mängupildis. Hispaania liigas ollakse praeguse seisuga alles 12. kohal. Koeman väidab, et Messi ja de Jong on lihtsalt väsinud. „Nad vajavad puhkust pärast väga edukaid mänge meistrite liigas. Selleks on käes hea hetk," selgitas hollandlane. **OHTULEHT.EE**

Eesti meister liitus USA ülikooliga

Valitsev Eesti golfimeister Karola Soe (pildil) liitub USA ülikooliliigas osaleva Wofford College'i naiste võistkonnaga. „Olen ametlikult Wofford College'i üliõpilane järgmisest sügisest," ütles Soe pressiteate vahendusel.

Ta jätkas: „Ülikool asub Lõuna-Carolinas. Golfi naiskonna peatreener on Angie Ridgeway. Treener alustas Woffordis peatreenerina aastal 2004 ning nüüd on tal käsil 17. aasta. Ridgeway on osalenud LPGA Touril (ülemaailmne naiste profiliiga – toim) ja ta on ka LPGA õpetamise ja klubi professionaalse osakonna A-klassi liige. 2016. aasta sügisel sai Ridgeway esimese taseme sertifikaadi. Ta mängis üle 190 LPGA võistlusel ja kuuel USA Openil. Tema juhendamisel on tiim võitnud rahvusvahelisi võistlusseid ja saavutanud kõrgeid kohti." **OHTULEHT.EE**

Erakogu

2314 1/274
9 771406 617000
ISSN 1406-1236

UNOLIK MÖÖBEL

KVALITEET ON MOES!

Mööblivaliku leiad **Unolik.ee** või külastades meie esindusi!

Tallinn
Järve keskus

Ladu Tallinnas töötab
E, K, R kell 10-18, tel. 524 5573

Tartu
Jõe keskus

Tallinnas:
Riina@unolik.ee, tel. 527 6788
Merje@unolik.ee, tel. 5193 3980

Tartus:
Merike@unolik.ee, tel. 5328 57478
Tartu@unolik.ee, tel. 5342 3354